

Uqal̄hich Aglaan̄i Luke-ŋum

¹ Piqpapiplutin il̄auramaan̄ Theophilus! Iñugiaktuat iñuich pisuqtilaaġmiktigun aglaŋniqsut atuumaruanik akunnaptikni.

² Ilisimarauruat uqautinigaatigut tautukkaġmiknik taimakŋaniñ aullaġniñhaniñ. Iñuich tamatkua pakmapak quliaqtuaġniqsut tusaayugaaġiksuumik.

³ Qutchiksuan̄uruatiin, aglaŋniaqtuŋa il̄itchuġiraksraqnik il̄isaagillapiaqqaaglugich uqaġipayaakkan̄ich aullaġniñhaniñaglaan.

⁴ Aglaktuŋa taavrumiŋa il̄isimatquplutin il̄umutuupial̄hanik il̄isauttusiaġikkaqpich.

Anniviksraŋa John Paptaaq̄titchirim Uqautauruq

⁵ Herod-ŋum umialguniŋani Judea-mi agaayuliqsiaq̄miñiqsuq atilin̄mik Zechariah-mik. Agaayyuvikpaŋmi savaqatauniqsuq agaayuliqsini taggisiaq̄tuani Abijah-tkutnik. Aġnaata atqa Elizabeth, paniginigaali atlam agaayuliqsim.

⁶ Iluqatik nalaun̄aruan̄uniqsuk Agaayyutim qiñiñhani, tupiksripl̄utik iluqaitñik Atangum tillisaiñiglu atuqtaksraiñiglu.

⁷ Qitungaiññiqsuk atakkii Elizabeth qitungitl̄aitl̄uni, sul̄i iluqatik utuqqanaaġuqhutik.

⁸ Abijah-tkut savagviksriutaata Agaayyuvikpaŋmi tikiummipman, Zechariah-m savautiniġaa Agaayyun̄ agaayuliqsaupluni.

9 Tuvraqługu atuiragilhat agaayuliqsit piksraqtaaginiġaat ikipkairuksraupluni tipragiksautmik. Isigniqsuq agaayyuvikpañanun Atangum.

10 Zechariah ikipkaipkaqtitlugu tipragiksautmik iñugaagruiġh agaayuniqsut silataani.

11 Isaġulġan Atangum sagviutinigaa qichaqhuni taliqpiani ikipkaiviuram tipragiksautmik.

12 Zechariah-m tautukamiuñ tupañniqsuq iqsiliqsiquhuni.

13 Aglaan isaġulgum nipliutinigaa, “Zechariah, iqsiniak! Agaayyutim tusaanigaa iniqsrułhiñ. Nuliagikkan Elizabeth iġniġisiruq añugauramik. Atchiġisigiñ John-mik.

14 Quviasuutiqaġniaqtutin! Atlatlu iñugiaktuat quviatchakkisirut anikpan.

15 Iñullautaugisiruq kamanaguni Agaayyutim qiñilhani. Imiġumiñaitchuq asiam misuqquanik sanñisimaruamik. Anilġataġiġmiñiñaglaan añalatiqaġisiruq Ippitchuamik Irrutchimik.

16 Utiqtinniaġai iñugiaktuat Israel-ñuruat Ataniġmun agaayyutaatnun.

17 Ataniq aggitłaiññaan taamna John quliaqtuaġniaqtuq sanñiqaġuni sivuniksriqiritun Elijah-tun. Ilauraagiiġsitkisigai aapauruat qitunġanitñun. Utiqtitkisigai tupiksritłaitchuat isummatiqatlasilugich nalaunñaruamik. Itqanaiyautigisigai iñuich akuqtuġumiñaqsilugu Ataniq.”

18 Zechariah-m nipliutinigaa isaġulik, “Qanuġluña ilisimaniaqpiġ ilumutuutilaaqnik? Atañii, añayuqaaqtuñ a suli nuliagikkaga utuqqagūqmiuq.”

19 Isagulgum kiuniġaa, “Gabriel-ḡuruḡa. Qichaḡ-tuḡa sivuġaani Agaayyutim. Tuyuġigaanḡa uqautityaquplutin taavrumiḡa tusaayugaallautamik.

20 Ukpigilguitchiñ uqauttutigikkaga aglaan atuumagisiruq. Atakkii ukpigilguitñapḡa uqagumiñaitchutin tikilġataġlugu uvluq tamatkua atuumaviksraḡat.”

21 Taatnaqtitlugu iñuich utaqqiñiġaat Zechariah ilisimasukhutiḡ suvaata muluvaalkakmagaan iluani agaayyuvikpaum.

22 Anisulligataqami uqalguiññiqsuq. Iñuich ilitchuġiniġaat qiñiġquuraaqalḡa agaayyuvikpaum iluani. Uqalguiltluni urriqaniqsuq arganmiñik.

23 Abijah-ḡkut savagviksriutaat Agaayyuvikpaḡmi naatnamiuḡ Zechariah aiñiqsuq.

24 Aquvatigun taavruma nulianḡ Elizabeth sinjayauniqsuq. Aasiñ tallimani tatqiñi aimmiñiqsuq

25 itnaḡhuni, “Kiisaimma sanḡiruam Atanġum Agaayyutim ikayuqpaanḡa. Kanḡusutqikkumiñaiqsuḡa qitunġitlaiññilunḡa.”

Anniviksraḡa Jesus-ḡum Uqautauruq

26 Itchaksrani tatqiñi Elizabeth sinjayaunḡanikman, Agaayyutim tuyuġilgiññiġaa isagulik Gabriel nunaaqqimun Galileemiittuamun atiliḡmun Nazareth-mik.

27 Tuyuġiniġaa niviaqsiamun anutituqsimaitchuamun atiliḡmun Mary-mik nuliaksrausiutianiktuamun anutmun atiliḡmun Joseph-mik. Joseph kiḡuviagiñiġaa Atanġum David.

28 Isagulgum tikiññigaa nipliutiplugu, “Pağlagikpiñ! Atangum Agaayyutim piksraq-taagigaatin iqatigiplutin. [Quvianağniqsaurutin ağnapayaaniñ.]”

29 Mary tupallapiagñiqsuq isagulgum nipliuttutaagun kaniqsiñitlugu suvaata uqaqtılaaᅇa taatna.

30 Isagulgum nipliutiniğaa, “Iqsiñak Marii! Agaayyutim iᅇaqqutigigaatin.

31 Sinjiaugisirutin iğñiᅇutinaasiñ aᅇugauramik atchiqsaksraqikkaqnik Jesus-mik.

32 Taamna kamağisiruq, suli iñuich taiguutiqağisigaat iğñiᅇanik Qutchiññiqsauruam Agaayyutim. Agaayyutim ataniğuqtinniağaa David-tun sivulliaᅇatun.

33 Ataniğugisiruq kiᅇuvianjiñi Jacob-ᅇum qaᅇapak taimuᅇa, suli aᅇaayuqautaa isuksraqağumiñaitchuq.”

34 Mary-m tarra nipliutiniğaa isagulik, “Qanuq una itkisiñiqpa? Iᅇaqtniksimaitchuᅇasuli.”

35 Isagulgum kiunigaa, “Ipqitchuaq Irrusiq tikiuᅇağisiruq ilipnun. Agaayyutim Qutchiññiqsauruam saᅇᅇigikkaᅇan nayuğisigaatin. Taatnağuni iᅇiᅇaaq ipqitkisiruq taiguutiqağuni Iğñiᅇanik Agaayyutim.

36 Aasiñ, itqallaᅇ iᅇan Elizabeth. Uqautigimasugauq qitunğaqatlaiññiplugu. Aglaan pakma siᅇaiyauruq itchaksrani tatqñi utuqqanaağugaluᅇaᅇağmi.

37 Atakkii Agaayyutim supayaaq savaağitlagaa.”

38 Mary nipliğñiqsuq, “Atangum savaktigigaᅇa. Atuumali uvaᅇnun uqauttutigikkaptun.”

Tavrakŋa isagulgum uniññigaa.

Mary-m Utlakkaa Elizabeth

³⁹ Taavruma aquagun, Mary paqnaliqtuqhuni aullaqtigñiqsuq nunaaqqiuramun qimiġaanñiittuamun Judea-m.

⁴⁰ Tarra isiqhuni Zechariah-m tupqanun iqin-nigaa Elizabeth.

⁴¹ Elizabeth-ŋum tusaapqauraqmagu Mary-m paġlataa ilummiutaq iliqsraqtigñiqsuq. Elizabeth aŋalatiqaġniqsuq Ippitchuamik Irrutchimik

⁴² nipliqhuni nipitusipluni, “Quvianagñiqsraurutin aġnapayaaniñ. Quvianamiuruq ililgaaq siŋaiyaukkan.

⁴³ Qanutun quyyasiusiaqaqtigivik, atanigma aakagikkaŋan utlagluġnigaaŋa qinñigiaqŋa!

⁴⁴ Tusaapqauraqapku paġlatigikkaŋ ilummiutaġa quviatchakhuni iliqsraqtiqtuq.

⁴⁵ Qanutun quviasuktigivich ukpigikapku Atanġum uqaŋha tuyuutigikkaŋa ilipnun atuumagisiñipluġu.”

Mary-m Kamaksruutaa

⁴⁶ Mary nipligñiqsuq,
“Iñuutchimniñ iluqaaniñ kamaksruġiga Ataniq.

⁴⁷ Quviatchautigigiga Agaayyun Anniqsuqtigikkaġa.

⁴⁸ Suuñiluqtuaŋa itqaġinigaaŋa.

Uvakŋaniñaglaan iluqatin iñuich taiguu-tiqaġisigaatŋa quvianamiuruamik

⁴⁹ atakkii kamaŋaqtuaq Saŋŋiruaq Agaayyun savaaqaghuni kamaŋaqtuanik uvamnun.

Atqa ipqitchuq.

⁵⁰ Kiŋuviaġiñi aippaavak

nagliktuutiqağai taluğirigikkani.

51 Agaayyun isañniqsuq saññiruamik taliğmiñik
aasiñ siammayaaqługich kamanagasuktuat
sivunniugutituummaitñik.

52 Atchiksinnigai kamanaqtuat atangich
suli atchiksuat kamanaqsipkaqługich.

53 Inuqsraqtuat pisuiqsinnigai nakuuruanik
suli aullaqtitlugich umialguruat saa-
gailaaqługich.

54-55 Ikayuğniğaa savaktigikkani Israel
nagliktuqługich,
akiqsruutmisun sivulliaptiknun Abraham-
mun kinuviapayaañiñunlu qañapak taimuḡa.”

56 Mary nayuutiurağniqsuq piñasuni tatqiñi
Elizabeth-mi, aasiñ utigmun aipluni.

Aniḡha John Paptaaqtitichirim

57 Iğñiviksrani tikitman, Elizabeth iğñiñiqsuq
añugauramik.

58 Iłaiñ ilauraañiñlu tusaanigaat Atangum
kamanaqtuamik nagliktuiḡha Elizabeth-mun.
Aasiñ tamatkua quviasuqasiğñigaat.

59 Aniqammiuraq tallimat malğunnik
uvlianikman nalunaitñutchiaqsiniğaat
atchiğukługu Zechariah-mik, aapañan atqanik.

60 Aglaan aakaḡa nipliğñiqsuq, “Naagga, atiqaq-
tuksrauruq John-mik.”

61 Nipliutilgiñniğaat, “Aglaan nalliatunniñ
ilavich atiqañitchut taavrumiḡa atigmik.”

62 Urriqaplutin apiqsruğniğaat aapaḡa kisumik
atchiğukkisipmagaan aniqammiuraq.

63 Zechariah aatchuquniqsuq aglagviksramik, aglakhuniasiiñ, “Atiqagisiruq John-mik.” Quvigusuniqsut iluqatinj.

64 Taatnaanikami Zechariah uqatlasitqinñiqsuq quyaaqsipluguasiiñ Agaayyun.

65 Silalliunich atlayuatchaniqsut, aasiiñ iñuich nunapayaani Judea-mi uqağiniğaat.

66 Tusaapayaaqtuat taavrumiña isummatiginigaat apiqsruqhutinj, “Qanusiugisiiñiqpa una ililgaaq?” Nalupqinaitchuq Ataniğmun iqatigitilaña.

Zechariah-m sivuniksriqutaa

67 John-ñum aapaña Zechariah anjalatiqağniqsuq Ipqitchuamik Irrutchimik. Uqağniqsuq sivuniksriqipluni,

68 “Quyalakput Ataniq Agaayyutaat Israel-aagmiut!

Atakkii ikayuğiağniğai tasuqsagiaqlugich iñuni.

69 Akunğatniñ kinuviağikkañiñ David-ñum Agaayyun piksraqtaaqağniqsuq iñunmik sanñiaqtuamik anniqsuğiaqhuta.

70 Taimakñaaglaan akiqsruğaatigut tumigiplugich ipqitchuat sivuniksriqirini

71 anniqsuğisiiñipluta akilliliqsuqtigikkaptikñiñ suli sanñiatniñ uumigirigikkapta.

72 Uqağniqsuq nagligigisiiñiplugich sivulliağikkavut itqağilugu ipqitchuaq sivunniugutni.

73 Agaayyutim akiqsruğniğaa sivulliaqput Abraham

74 annautigisiiñipluta akilliliqsuqtigikkaptikñiñ uvaptiknun savautitqupluni iqsisunaqata

- 75 ipqil̄ikun nalaun̄jaruaḥikunlu
iñuuniqtutilaaptikni.
- 76 Ilvich il̄ilgauramaaḥ, taiguutiqaḡisirutin
sivuniksriqiraanik Qutchin̄ñiqsrauruam
Agaayyutim.
Igl̄igisirutin sivuani Atangum
itqanaiyaḡiaḡlugu agḡiḡiksraḡa
- 77 uqaut̄ilugich iñugikkaḡi
anniqsuḡisiñilugich natqigutigisiñilugillu kil-
luqsaut̄in̄itñik.
- 78 Agaayyutigikkaqput il̄un̄juktauruq nagliktau-
plun̄ilu.
Tuyuḡikpagu anniqsuqti inniaqtuq uvaptik-
nun uvlum qausaḡatauraḡniḡatun.
- 79 Ikayuḡisigai iñuuniaqtuat taaqtuami iqsiñ̄aḡani
tuquḡhum,
aasiñ̄ ilaan iñuupkaḡuta tutqiksilluta.”
- 80 John aglip̄luni timimigun san̄ḡisiñiqsuq
irrut̄chikun. Iñuuniaḡniqsuq iñuilaami
aullaḡniñ̄iaḡhanunaglaan ilaan quliaqtuaqal̄han
Israel-aaḡmiunun.

2

Aniḡha Jesus-ḡum

1 Augustus atanḡun̄ḡaḡmi Rome-mi tilisiñiqsuq
iñuich nanipayaaq atqiqsitquplugich.

2 Taamna atqiqsitchivik sivulliuniqsuq.
Taamna atuumapman aḡun atiqaqtuqaq Quirinius
kavanauniqsuq Syria-mi.

3 Iñupayaat utlautiniqsut sivulliaḡmiḡ
anniv̄in̄itñun atqiqsitchaqtuqḡutin̄.

⁴ Joseph-tuuq iglaupmiñiqsuq. Aullagñiipłuni Nazareth-miñ Galilee-miittuamiñ Bethlehem-muñniqsuq, nunaaqqimun Judea-miittuamun, annivianun atangum David. Joseph tavruñağniqsuq atakkii ilaaptuuq kinuviagiplugu David-ñum.

⁵ Atqiqsitchaqtuqami aullautiniğaa Mary nuli-aksrausiutianikkani sinjiauruaq.

⁶ Bethlehem-miititlugik Mary iğñisuligñiqsuq.

⁷ Iğñiñğagñiqsuq aņugauramik. Nimiqsruqtu-allañniğaa ilipluguasiiñ tuttuqpaich niğgiviattun atakkii iniksraitłutiñ nullagvinmi.

Munaqsriłlu Isağulgiłlu

⁸ İlañich munaqsrit unnuiñiqsut taavani nunami munaqsriplutiñ ipnaimiknik.

⁹ Isağulgan Atangum sagviutiniğai aasiiñ qaumanan Atangum qaggutiplugich. Taapkua tatamitchallapiagñiqsut.

¹⁰ Aglaan isağulgum nipliutiniğai, “Iqsiñasi, uvuñaqłuna uqautityağipsi tusaayugaallautamik quviatchaktirrutiksrauruamik iñupayaamun.

¹¹ Marrumani unnuami anniqsuqti ilipsitñun aniruq David-ñum nunaaqqiani, Christ-ñuruuq Ataniq.

¹² Una ilitchuqqutauruq ilipsitñun ilaanutilaanjanik, paqitkisigiksi aniqammiuraq nimiqsruallaktaq nalaruaq tuttuqpaich niğgiviattni.”

¹³ Tavrakñatchiaq iñugiallapiaqtuat isağulgich qılañmiñ sagviğñiqsut. Piqasiqługu isağulik nangagñiğaat Agaayyun itnaqhutiñ,

¹⁴ “Kamanaun illi Agaayyutmun qutchiñniqsrami qılañmi,

suli tutqiuutiqağli nunami akunğatni iñuich quyalitñiktuat ilaanik.”

15 Isagulgich utiqmata qılanmun munaqsrit nipliğniqsut inmiknun, “Ki, aullaqta Bethlehem-mun tautugiaglugu Atanğum uqauttutigikkaña uvaptiknun!”

16 Qilamiksruaqhutin paqinnigaich Mary-lu Joseph-lu suli aniqammiuraq nalauraqtuaq tuttuqpaich niggiivatni.

17 Munaqsrit tautukamitruñ uqağiniğaiç isagulgum nipliuttutigikkañi taavrumuuna aniqammiurakun.

18 Tusaapayaaqtuat quvigusunıqsut tamatku-nıña munaqsrit nipliuttutigikkañitnik.

19 Mary-m uummatigmiitchiutiniğai uqautigikkañiç aasiñ isummatigiuraaqlugich.

20 Munaqsrit utiğniqsut kamaksruqlugu nanğaqługu Agaayyun iluqaisiğun tusaakkağmiktigunlu tautukkağmiktigunlu. Atumaruq atriliplugu isagulgum atuumagisiñikkaña.

Jesus Atchiğaat Agaayyuvikpañmi Qaitługu Agaayyutmun

21 Tallimat malğuk uvlut naatmata suli aniqammiuraq nalunaitıutchiqsauñanikman, atchiğniğaat Jesus-mik, atıgmik isagulgum qaisañanik Mary sıñaiyugaluaqtitnagu.

22 İpqiqsağviksrañat tikitman, Joseph-lu Mary-mlu aniqammiuraq Jerusalem-muutiniğaaq qaitchaqtuaqlugu Agaayyutmun tuvraqługu malığutaksraña Moses-ñum,

²³ maligutlugu aglausimaruaq maligutaksranjiñi Atanguruam, “Aniqqaaqtuapayaaq anugauraq qaisaksrauruq Agaayyutmun.”

²⁴ Tunillaqtuğiagniqsuk malgunnik tinmiagruuranjik, inianjuruamik maligutaksranjagun Agaayyutim.

²⁵ Jerusalem-mi anutiqağmiñiqsuq atilimik Simeon-mik. Una anun nalaunjanisusq taluqsriruaq Agaayyutmik, suli utaqqiñiqsuq Israel-aagmiut annautikkauksranjatnik. Ipqitchuam Irrutchim nayugñigaa.

²⁶ Ilaan uqautiniğaa tuquyumiñaiñniplugu qinğaluaqnagu Christ Anniqsuqti Agaayyutim aqiqsruutigikkaña.

²⁷ Simeon sivullikkaupluni Ipqitchuakun Irrutchikun utlautiniqsuq agaayyuvikpanmun. Jesus-ñum anayuqaanjiñ tikiutipmatku aniqammiuraq Jesus agaayyuvikpanmun atuumatyaqlugu atuiragilhagun maligutaksram,

²⁸ Simeon-ñum akiggiutiniğaa ililgaaq aasiñ quyaplugu Agaayyun,

²⁹ “Ataniiq, aqiqsruutigikkan atuumapkağin, suli tuqqutlasiruna tutqigluña.

³⁰ Irramnik tautukkiga anniqsuqti

³¹ tuyugikkan annautitquplugich inuich sumipayaaq.

³² Ilaa qaumauruq sagviiruaq anniqsugiamik Jew-ñunitchuanun

suli kamanautaugisiruq inuiniñun Israel-ñum.”

³³ Ililgaam apana aakanalu quvigusunisusuk tamatkunuuna Simeon-ñum uqauttutaigun Jesus-kun.

34 Simeon-ḡum qinñuagutiniḡik piliusiamik suli nipliutiplugu Mary aakagikkaḡa, “Agaayyutim una ililgaaq piksraqtaaginiḡaa agvisautyaaquplugu tammaḡiksraḡatnun naagaqaa anniqsulikstraḡatnun iñugiaktuanun Israel-aagmiunun. Ilitchuqqutaugisiruq, aasii pisigiplugu ilaan kisuutilaḡa iñugiaktuat iñuich uqagisirut akitñaglugu.

35 Taatnaḡuminḡ sagviḡisiñiḡaich iriḡaqtuqhutin isummatigikkaḡich ilaagun. Suli alianaq savikpaktun ipiktuatun kapirigisiruq uummatipnik.”

36 Sivuniksriqiriḡaḡmiñiqsuq uilgaaḡnaamik atiliḡmik Anna-mik panianik Phanuel-ḡum kiḡuvianiñiñ Asher-ḡum. Anna utuqqauruq. Uiqagñiqsuq tallimat malḡuḡni ukiuni, aasii uinḡa tuqupluni.

37 Taimakḡaaglaan iñuuniagñiqsuq uilgaaḡnaaḡupluni, aasiiñ pakma ukiuniḡniḡsuq sisamakipiaq sisamanik. Unillaiñiñiḡaa agaayyuvikpak. Uvlumi unnuaqtuummaan savautiniḡaa Agaayyun uisauraaqhuniḡu agaayupluniḡu.

38 Taavrumani sassagñiḡmi tikiññiqsuq qaitchipḡugu quyyatmik Agaayyun. Uqautiginiḡaa taamna ililgaaq iluqaitñun niḡiugaqaqtuanun tasuqsaityaḡiksraḡanik Jerusalem-ḡum.

Utilhat Nazareth-mun

39 Joseph-ḡum suli Mary-m taḡianikamitkik iluḡaisa atuqukat maliḡutaksraḡiḡun Agaayyutim utiḡniqsuk kiḡuniḡmiknun Nazareth-mun Galilee-miittuami.

40 Ililgaaq Jesus aglipluni sanñisiñiqsuq, puqiu-tiqallapiaqhuniḷu. Suli Agaayyutim ihuaqqutiniḡaa.

Nukatpiaḡruk Jesus Agaayyuvikpaḡmiittuq

41 Ukiuḡaḡipman aḡayuqaak Jesus-ḡum utlautiraḡniqsuk Jerusalem-mun niḡiqpagvikaamun atiliḡmun Apqusaakkauḡmik.

42 Jesus qulit malḡuḡnik ukiunikman utlautiniq-sut niḡiqpagvikaamun piraḡiliḡmiktitun.

43 Niḡiqpagvikaam aquagun aigaqsiñiqsut. Utiqsaḡmaknik nukatpiaḡruk Jesus uniḡñiqsuq Jerusalem-mun, aasiñ aakaḡan Joseph-ḡumlu naluniḡaa.

44 Iḡliḡasuginiplugu iḡlauqatauruani iḡlauniqsuk naalḡataqlugu uvlug. Uvvaasiñ tikiuamakamik nullaḡviksraḡmiknun pakaaqsiñiḡaa akunḡatni ilamiḡ suli ilauraanḡi.

45 Paqinḡitḡamitku utiaqsiñiqsuk Jerusalem-mun pakkiatḡlugu.

46 Piḡayuatigun uvlut paqinniḡaa agaayyuvikpaḡmi aquppiqataupluni Jew-ḡuplutiḡ ilisautriñi, naalḡniplugich apiqsruqtaqluḡiḷḷu.

47 Iluqatiḡ tusaaruat ilaanik quviḡusuutiginiḡaat puqikhuni kiggutaigun.

48 Aḡayuqaakkiñ quviḡusuutiginiḡaa tautukamitku. Aakaḡan nipliutiniḡaa, “Iḡñiḡ, qanulgitpisiguk? Aapanlu piḡiksralillapiaqhunuk taatnaqhunuk pakkiḡiptiḡiḡ.”

49 Jesus-ḡum kiuniḡik, “Suvaata pakakpisiḡa? Naluniqqitku nayuutiruksrauḡa aapaa tupqani?”

50 Aglaan kaḡiqsiḡiññiḡaa kiggutaa.

⁵¹ Tavrakña Jesus utiqasiǵnigik Nazareth-mun tupigiplugik. Aakagikkañan itqāǵiplugich iluqaisa tamatkua uummatigmiitchiutinigai.

⁵² Jesus agliñiqsuq puqiksipluni. Agaayyutimlu iñuillu nakuāginigaa.

3

Quliaqtuaqalħa John Paptaaqtitçhirim

¹ Akimiāǵuutaatni ukiut atanniqsuiħhani Caesar-m atilgum Tiberius, Pontius Pilate kavanaupmiñiqsuq nunami taggisiqaquami Judea-mik, Herod atangupluni Galileemi, aniqataa Philip atangupluni nunami taggisiqaquami Iturea-mik Trachonitis-miglu, Lysanias atangupluni Abilene-mi, aasiñ

² Annas-lu Caiaphas-lu qaukħiuplutik agaayuliqsini. Taapkua atangupkaqługich uqalħa Agaayyutim tikiuaniqsuq John-mun igñinjanun Zechariah-m iñuilaami.

³ John kukilunniqsuq kuñan Jordan-ñum avataani quliaqtuaqhuni, “Isummitqigitchi mumigusi killuqsautipsitñiñ paptaaqtilłusi. Taatnaǵupsi Agaayyutimli natqigutigisigai killuqsautisi.”

⁴ John aggigñiqsuq tuvraqługu aglausimaruaraq makpiǵaanani sivuniksriqirim Isaiah-m itna, “Iñuk tuqłhiraqtuq iñuilaamiñ: Itqanaiyautisiuñ apqutiksraña Atangum, nalǵuǵlugu tumiksraña!

⁵ Natignapayaat immiǵlugich, iñgich qimigaaallu naqigilugich, saquñaruat apqutit nalǵuqsamıǵlughich,

qaiğiitchuat tumitchaat qaiqsaglugich.

⁶ Tarrali iñupayaaq ilitchuğiniaqtuq anniqsuqtimik Agaayyutim akiqsruutigikkañanik.” *Isaiah 40:3-5*

⁷ Iñugiaktuat iñuich utlautiniqsut John-mun paptaaquplutiñ. Uqautinigai, “Nimiğiatun ittuasii, kia uqautivasi annatlasiniplusi anasiññuqsautiksrañaniñ Agaayyutim?”

⁸ Ilitqutchipsigun qiniğnaqsisuñ isummitqiliqsi killuqsautipsitniñ. Isumanasi, ‘Abraham sivulliagigikput.’ Uqautigipsi, Agaayyutim makua uyagaich kinuvaliutlagai Abraham-mun!

⁹ Agaayyutim atanniilha qallipiagataqtuq, iñuktun itqanaiqsuatun kipilhiñaaguklugu napaaqtuq kañiagun. Napaaqtupayaaq asirriñitchuaq kipikkaugisiruq iktauluniasiiñ ikniğmun.”

¹⁰ Iñuich apiqsruğniğaat, “Qanuğmi pigisiñiqpisa?”

¹¹ Kiuniğai, “Kisupayaam malğunnik qaliguaqagumi qaitchili iñuñmun atnugaaksraitchuamun, suli kisupayaaq niqiksrautiqagumi niğipkaili niqiksraitchuamik.”

¹² Iñajich tax-siliqirit utlautipmiñiqsut paptaaquplutiñ aasiiñ apiqsruqlugu, “Iisautrii, Sugisiñiqpisa?”

¹³ Uqautinigai, “Katitchiñasi qaaniğlugu piraksriusiaqsi.”

¹⁴ Iñajisa anuyyiuqtit apiqsruqmiñiğaat, “Uvagutaasiiñ, qanuğisiñiqpisa?” Nipliutiniğai, “Aqsaknasigik iñuich nunuritñigusi naagaqaa saglutiginasigik iñuich. Apaigilugu akiliusiağikkaqsi.”

15 Iñupayaat niġiugaqaġniqsut Anniqsuqtimik agġiqsaġumaruamik, aasiiñ isumaniqsut taamna John Christ-ŋupmagaan, anniqsuqti akiqsruutauruaq.

16 Aasiiñ John-ŋum uqautiniġai, “Pap-taaqtitchiruŋa imikun, aglaan taimma iñuk agġiqsaġumaruaq kamanatluktuq uvamniñ. Siñiilguyumiñaitchuŋaunniñ aluġutiŋnik. Paptaaġisigaasi Ipqitchuakun Irrutchikun suli iknikun.

17 Tigummiagigaa tiktitaun salummaġukluġich mukkaaksrat sanikluŋniñ, katilluġichaasiiñ mukkaaksrat sigluagmiñun. Aglaan ikipkaġisigai sanikluich ikniġmun qamiyumiñaitchuamun.”

18 Atlakaagiiġkun John ġuliaqtuaġniqsuq tusaayugaallautamik iñunun pitchuksaaġluġich atlaġuqpluġich iñuuniahat.

19 John-ŋum iñiqtiqmiñigaa ataniq Herod atakkii iġaqatnikhuni Herodias-mik aniqataan nuliananik suli savaaqaqhuni iñugiaktuanik atlanik pigiitchuanik.

20 Aasiiñ Herod savaaqaġniqsuq pigiitluktuamik isiqtaupkaqamiun John.

Paptaakkauħa Jesus-ŋum

21 Iluqaisa iñuich John-mun paptaaqtinjanikmata, Jesus-tuuq paptaaqtinniqsuq. Agaayupkaqluġu ġilak anmaqtuq

22 suli Ipqitchuaq Irrusiq atqaġniqsuq ilaanun tiŋmiagruuratun. Nipi tusaanigaat pakmakŋa, “Piq-pagiplutin Iġniġigikpiñ. Quyalimaagikma.”

Jesus-ŋum Kanġiġviŋi

²³ Jesus-նում ասլաճնիկամիւն յ սաւանի, ինիւնիճազ
 Գլինիկ սկիւզտիլազաճնիզսուզ. ինիւիչ սսւմմատիգ-
 ինիգատ իճնիգինիլլուցոյ Եոզեփ-մուն,
 իճնիյնա Հելի-մ, ²⁴ իճնիյնա Մատթատ-նում,
 իճնիյնա Լեւի-մ, իճնիյնա Մելչի-մ,
 իճնիյնա Եաննայ-մ, իճնիյնա Եոզեփ-նում,
²⁵ իճնիյնա Մատթասիաս-նում, իճնիյնա Ամոս-նում,
 իճնիյնա Նահում-նում, իճնիյնա Էսլի-մ,
 իճնիյնա Նագգայ-մ, ²⁶ իճնիյնա Մատթ-նում,
 իճնիյնա Մատթասիաս-նում, իճնիյնա Տեմեյն-նում,
 իճնիյնա Եոզեփ-նում, իճնիյնա Եոճա-մ,
²⁷ իճնիյնա Եոանան-նում, իճնիյնա Ղեսայ-մ,
 իճնիյնա Զերուբաբել-նում, իճնիյնա Տեալիել-նում,
 իճնիյնա Ների-մ, ²⁸ իճնիյնա Մելչի-մ,
 իճնիյնա Աճի-մ, իճնիյնա Կոսամ-նում,
 իճնիյնա Էլմաճամ-նում, իճնիյնա Էր-նում,
²⁹ իճնիյնա Եոշուայ-մ, իճնիյնա Էլիէզեր-նում,
 իճնիյնա Եորիմ-նում, իճնիյնա Մատթատ-նում,
 իճնիյնա Լեւի-մ, ³⁰ իճնիյնա Տիմեոն-նում,
 իճնիյնա Եւճահ-մ, իճնիյնա Եոզեփ-նում,
 իճնիյնա Եոնամ-նում, իճնիյնա Էլիակիմ-նում,
³¹ իճնիյնա Մեւլայ-մ, իճնիյնա Մեննայ-մ,
 իճնիյնա Մատթատ-մ, իճնիյնա Նաթան-նում,
 իճնիյնա Դաւիճ-նում, ³² իճնիյնա Եէսէ-մ,
 իճնիյնա Օբեճ-նում, իճնիյնա Եոազ-նում,
 իճնիյնա Տալմոն-նում, իճնիյնա Նահշոն-նում,
³³ իճնիյնա Ամմինաճաճ-նում, իճնիյնա Աճմին-նում,
 իճնիյնա Արնի-մ, իճնիյնա Հէզրոն-նում,
 իճնիյնա Քերէզ-նում, իճնիյնա Եւճահ-մ,
³⁴ իճնիյնա Եակոբ-նում, իճնիյնա Էսաակ-նում,
 իճնիյնա Աբրահամ-նում, իճնիյնա Երահ-մ,
 իճնիյնա Նահոր-նում, ³⁵ իճնիյնա Տերուց-նում,

igñiña Reu-m, igñiña Peleg-ñum,
 igñiña Eber-ñum, igñiña Shelah-ñum,
³⁶ igñiña Cainan-ñum, igñiña Arphaxad-ñum,
 igñiña Shem-ñum, igñiña Noah-m,
 igñiña Lamech-ñum, ³⁷ igñiña Methuselah-m,
 igñiña Enoch-ñum, igñiña Jared-ñum,
 igñiña Mahalaleel-ñum, igñiña Cainan-ñum,
³⁸ igñiña Enos-ñum, igñiña Seth-ñum,
 igñiña Adam-ñum, igñiña Agaayyutim.

4

Jesus-ñum Aniqusaagsiulha

¹ Jesus utigniqsuq Jordan-miñ aňalatiqaqhuni Ipqitchuamik Irrutchimik. Sivullikkauniqsuq Irrutchikun iñuiłaamun

² uuktuaqsiutyaqhuni tuungagmiñ malgukipiame uvluni. Iluqaani taapkunani uvluni niginiññiqsuq, aasiñ nigisuliqhuni piviksrani isukitmata.

³ Tuungaum nipliutiniġaa, “Agaayyutim igñigipiaqpatin tilliun una uyaġak qaqquġuqulugu.”

⁴ Aglaan Jesus-ñum kiuniġaa, “Agaayyutim uqałha nipliqsimaqtuq, ‘Iñuk iñuuyumiñaitchuq qaqqulhiñakun.’”

⁵ Tavrakña tuungaum aullautilgiññiġaa qiniqtitluguasiñ atanguviniñik nunam

⁶ nipliutiplugu, “Aatchuġisigipiñ iluqaanik aňalatchiġmik suli iluqaanik umialgutmik. Tamanna iluqani qaisauruq uvañnun. Aasiñ qaitlagiga kisumupayaaq qaitchukkupku.

⁷ Iluqaan tamanna piginayagiñ agaayyuvigupña.”

⁸ Aglaan Jesus-ᵋum kiuniḡaa, “Agaayyutim uqaḡha nipliqsimaaqtuq, ‘Agaayyuvigisagiñ Atanguruaq Agaayyutin savautilugu kisan.’ ”

⁹ Tavrakᵋa tuunḡaum aullautilgiñḡaa Jerusalem-mun inillakḡuasiñ qutchiñḡiqsraᵋanun nuvukkananun agaayyuvikpaum nipliutiplugu, “Iḡñigipiaqpatin Agaayyutim igittin ilipnik taunuᵋa.

¹⁰ Atakkii Agaayyutim uqaḡha nipliqsimaaqtuq, ‘Agaayyutim isaḡuliᵋmiñun munaḡipkaḡisigaatin.’

¹¹ Nipliqhunisuli, ‘Akiyaḡigisigaatin argaᵋmiknik, aasii atniḡumiñaitchitin isigaktin uyaḡaᵋnun.’ ”

Psalm 91:11, 12

¹² Aglaan Jesus-ᵋum kiuniḡaa, “Agaayyutim uqaḡha uqaqmiuqtuuq, ‘Uktuaḡumiñaitchiñ Atanguruaq Agaayyutin.’ ”

¹³ Tuunḡaum uuktuaqsaḡuiqamiuᵋ Jesus qanutchipayaakun unisimaallaᵋniḡaa.

Jesus-ᵋum Aullaḡniḡaa Savaani Galilee-mi

¹⁴ Tavrakᵋa Jesus utiḡniqsuq Galilee-mun sanḡiqaqhuni Ipqitchuakun Irrutchikun. Iñuich uqaḡiniḡaat nanipayaaq.

¹⁵ Ilaa ilisautripluni katraḡviᵋitḡi suli kamak-sruḡniḡaat iluqatiᵋ.

Nazareth-miut Ukpigiᵋiñḡaat Jesus

¹⁶ Jesus Nazareth-muᵋniqsuq iñuguḡvigikkaḡmiñun. Jew-ᵋnuruat minguiqsiḡvium uvluani piragiliḡmigun isiḡniqsuq katraḡviᵋmun. Makinniqsuq agliqipluniasiiñ Agaayyutim uqaḡhaniñ.

17 Aatchuǵniǵaat makpiǵaanjĩnik sivuniksriqirim
Isaiah-m. Anmaqamigich makpiǵaat paqinnigaa
aglausimaruaq,

18 “Irrusian Agaayyutim nayuǵaaja.

Piksraqtaagigaañakii

quliaqtuaǵitquplugu tusaayugaallautaq inuqs-
raqtuanun.

Tuyuǵigaaña uqagıtquplugu patchisaigun
tigutaanuruanun

suli mamirrutiksraq qinıtlaıtchuanun

suli patchisaiquplugich nañitaaqsiruat

19 suli quliaqtuaǵitquplugu Atangum
anniqsuiǵksrajan iñugikkaǵmiñik
tikiññiqsuq.”

Isaiah 61:1-2

20 Jesus-ñum umiklugich makpiǵaat utiqtinñigai
katraǵvium savaktigikkañanun aquvitluniasii.
Iluqatiñ iñuich katraǵviñmi qinıaqsiniǵaat.

21 Iñisautiaqsiniǵai itnaqhuni, “Taamna Agaayyu-
tim uqałha atuumanıqsuq uvlupak agliqianupman
tusaalapsitñi.”

22 Iñupayaat aarigaagıtchañniqsut
quviǵusuutigiplugich sañniqaqtuat uqałhich
uqaıttutigikkañi. Nipliǵniqsut, “Una taimña
iǵniǵingitpaun Joseph-ñum?”

23 Jesus-ñum nipliutinigai, “Uqautiniaǵipsitña
uqaıttutauruamik inilǵaanimma itna, ‘Taaktii,
iħuaqsiiñ ilipnik!’ Tusaagivut savaagikkatin
Capernaum-mi. Ki, Savaaqagiñ uvani iñuguǵvipni.

24 Iñumutuuruq, Sivuniksriqiri paǵlatlaitchaat
iñuguǵviñmiñi.

25 Naalaǵniłaksitña, Iñumun iñugiaktuanik
uilǵaǵnaaqaqtuq Israel-mi taimani Elijah iñuupman.
Imani sialunıtchuǵguuq piñasuni ukiuni ukium

avvanajik ilaplugich nigisuksiullapiaqhutin iluqaani nunami.

²⁶ Naagauvva Elijah tuyuunijnñiqsuq nalliatnun uilgaḡnaat Israel-mi aglaan kisanun uilgaḡnaamun iñuuniaqtuamun Zarephath-mi Sidon-miut nunaḡatni.

²⁷ Suli iñugiaktuanik iñuqaqmiñiqsuq auyugaqtualinik iñuuniaqtuanik Israel-mi imani sivuniksriqiri Elisha iñuupman. Aglaan nalliatunniñ mamikkaunijnñiqsuq avataagun Naaman Syria-ḡmiu.”

²⁸ Iñuiñ katraḡvinmi tusaakamitruḡ taamna qin-nallapiaḡniqsut.

²⁹ Makitiqhutin tinuraḡluḡu Jesus annisinigaat nunaaqḡimikniñ. Qaḡanuutiniḡaat iḡiuram nunaaqḡimin irvianun igitchukluḡu ipnamiñ.

³⁰ Aglaan akunniraḡluḡich iñugayaat aullaḡniqsuq.

Iñuk Irrusiḡulik

³¹ Tavrakḡa Jesus Capernaum-muḡniqsuq, nunaaqḡimun Galilee-miittuamun aasiñ ilisautriḡluni iñuḡnik Jew-ḡruat minguiqsiḡvium uvluani.

³² Iñuich quviḡusuḡniqsut tamarrumiḡa ilisauttutaanik, atakkii uqaḡniqsuq liilaa aḡalatchiḡiqaqtuatun.

³³ Katraḡvinmi iñuqaqmiñiqsuq irrusiḡulinmik iḡialaruamik,

³⁴ “[Ilaksianatiguk.] Jesus Nazareth-miu, suniaqḡisiguk? Uvuḡaqḡich piyaqḡuḡukhunuk? Naluḡitchiga kisuutilaan, ipḡitchuanuḡlutin Agaayyutim tuyuḡikkaḡa!”

³⁵ Jesus-ḡum tiliḡiḡaa irrusiḡluk, “Qiñuisaḡiñ! Anniñ iñuḡmiñ!” Irrusiḡluum ulḡusaaqtinniḡaa

anun sivuġaatnun iñuich unitluguasiñ atnisunjaqnagu.

³⁶ Iñuich quviġutchaniqsut nipliġhutin avatmun, “Qanusiuniqpa una nipliun? Anjalatitchiġmik sanġimiglu uuma iñuum tilitlanigai aasiiñ irrusiġluich aniplutin.”

³⁷ Tusaayugaaq taamna Jesus-kun siaminniqsuq napmupayaaq tamarrumani nunami.

Jesus Mamititchiñiqsuq Iñugiaktuanik Iñunġnik

³⁸ Aasiili Jesus anikami katraġvinmiñ utlautiniqsuq Simon Peter-m kiġunġanun. Simon-ġum aakaruaġa atniġñagñiqsuq uunaqġukpakhuni. Uqautiniġaat Jesus taavrumiġa.

³⁹ Utlakġugu qichaqhuni siñiġviiñ saniġaatnun tiliñiġaa uunaqġuk aullaquplugu ilaaniñ. Tarra uunaqġunġiqsiġniqsuq. Makitiqhuniasiiñ niġġiġutiaqsiñiġai.

⁴⁰ Jew-ġuruat miñġuiqsiagviat nunġitman, siqiñiq nipianikmanimma iluqatin ilauraacaqtuat atniġñaqtuaniġ atniġñautiġich atlakaagiiñik tikiutiniġaich Jesus-mun. Iliñiġai argaġni iluqanġitnun aasii iluaqsipluġich iluqaisa.

⁴¹ Irrusiġluich aninniġai iñugiaktuaniiñ iñunġniñ nipliaplutin, “Iġniġiġaatin Agaayyutim.” Jesus-ġum tiliñiġai irrusiġluich nipliġunġitluġich, atakkii ilisimaniġaat Christ-ġutilaġa.

Jesus-ġum Quliaqtuaqalġa Katraġvinġi

⁴² Uvlaagūqman Jesus-ġum uniñniġaa nunaqqiq iñuilaamukhuniasiiñ. Iñuich pakaaqsiñiġaat. Paqitnamitruġ iġliġiaqsiñiġaat aullaqunġitlugu.

⁴³ Aglaan nipliutiniġai, “Quliaqtuaqtuksrauruġa tusaayugaallautanġanik anjaayugautaan Agaayyutim

iñuñnun atlani nunaaqqiñi. Taatnaqhuni Agaayyutim tuyugigaanja.”

⁴⁴ Taatnamik quliaqtuağniqsuq Jew-ñuruat ka-trağvinitñi nanipayaaq.

5

Jesus-ñum Tuqtuğai Sivulliich Maliguaqtit

¹ İlanatni uvlut Jesus qichağniqsuq siñaani narvam taggisiqaqtuami Gennesaret-mik. İñuich tin-urautrağniqsut tusaasukhutiñ uqałhanik Agaayyutim.

² Tautuñniğik malğuk umiak siñaani. İqaluñniaqtit niuplutiñ salummaiñiqsut kuvramiknik.

³ Jesus ikiniqsuq ilaqataaknun umiak (umiağikkañanun Simon-ñum) uqautilpluguasiññ ayaktaallaquplugu siñaaniñ. Jesus aquppipluni umiami ilisautriaqsiñiqsuq iñuñnik.

⁴ İlisautriñaiqami nipliutiniğaa Simon, “Ayallagun umiaq itiruamun aasiññ kuvriğiağusri, ilvich piqatigikkatinlu.”

⁵ Simon-ñum kiuniğaa, “Ataniiq, sakuukkaluaqtugut unnuapak. İqaluñillaktugut. Aglaan nipliutigikkan maliglugu kuvriğisirugut.”

⁶ Kuvriqamiñ iqalukpaurağniqsut kuvratiñunniñ alıñniuralıqługich.

⁷ İsaqtağniğaiç piqatitiñ atlami umiami ituat ikayuğiaquplutiñ. Utlautikamiñ immiğniğaiç taapkuak umiak iqaluñnik kiviñialığataqlugik.

⁸ Simon Peter-m tautukamiuñ tamanna sitquğniqsuq sivuğaanun Jesus-ñum nipliqhuni, “Ataniiq, aullağiñ uvamniñ! Killiqirauruñ.”

9 Atakkii ilaalu piqatinilu nargiasruniqsut iqalukpauraqtagmiktigun.

10 Simon-ᵇum piqatik James-lu John-lu, igñak Zebedee-m, quviḡusukmiñiqsuttuq. Jesus-ᵇum Simon nipliutiniḡaa, “Iqsiñak, uvakᵇaniñaglaan piññanᵇniḡisirutin iñuᵇnik aqaluᵇniaqmatun.”

11 Iqaluᵇniaqtit qakitigñiḡaich umiatin siñaanun, unisiqḡugichaasiñ supayaat maliaqsiᵇlugu Jesus.

Jesus Mamititchirug Auyugaqtualinmik

12 Jesus nunaaqḡimiitnami nalautchiñiqsuq aᵇutmik auyugaqtualinmik. Aᵇutim tautukamiuᵇ Jesus sivuḡaanuᵇniqsuq iniqsruḡluguasiiñ, “Ataniiq, pisuksiḡaḡuvich mamitiḡhiñaugikma.”

13 Jesus-ᵇum isakḡugich argaᵇni aksinñiḡaa, “Piyummatiqaqtuᵇa. Iḡaqsiiñ!” Tavrauᵇaa aᵇutim auyugaqtuaᵇa mamitikkauruq.

14 Jesus-ᵇum tiliñiḡaa, “Uḡautiginiaqᵇnagu kisumununiiñ, aglaan agaayuliḡsimugutin isivḡiuqtitchumuutin. Aatchuiyumuutin tunillautinik Agaayutmun tuvraḡlughich Moses-ᵇum tillisaa mamititkaatinkii. Taatnaḡuvich iñupayaam iḡchuginiḡaa mamitilaan.”

15 Aglaan tusaayugaaq Jesus-kun siaminniqsuq iñugiaksiᵇluni. Iñugiaktuat iñuich utlautiniqsut ilaanun tusaasukḡugu suli mamititausukhutin atniḡñautmikniñ.

16 Aglaan iñuilaamuaqsiñiqsuq agaayutyaqhuni.

Jesus Mamitichiñiqsuq Aulatlaitchuamik

17 Ilaatni Pharisee-ᵇuruat suli ilisautrit maligutaksranik aggigñiqsut nunaaqḡipayaaniñ Galilee-miittuamiñ Judea-miittuamiñlu suli Jerusalem-miñ. Jesus ilisautripkaḡlugu taapkua

aquppiñiqsut naalagñiplugu. Agaayyutim Jesus sanñiksritmiñigaa iluaqsitquplugich atnigñiaqtuat.

18 Iñanich iñuich aggigñiqsut akiyaqlugu aulatlaitchuaq añun ilaan qaatchianagun. Itqutiniagaluagñigaa iluanun tupqum ilisuklugu sivugaanun Jesus.

19 Aglaan apqutiksranilguiññamitruñ, iñuitkii tatiplutin, akiyautinigaat qaananun tupqum, aasriiñ aliklugu qilana tupqum atqaqtinnigaat qaatchianagun akungatnun iñugayaat iliplugu sivugaanun Jesus.

20 Jesus-ñum tautukamiun ukpiqsrihat nipliutinigaat atnigñiaqtuaq, “Añuun! Killuqsautitin natqigutikkaurut.”

21 Aglaliqirit suli Pharisee-ñuruat isumaaqsiñiqsut, “Taamna iñuk kisuunasugiva uqağniqluutriruaq Agaayyutmik? Kiña natqigutriumifñaitchuq killuqsautinik aglaan Agaayyun kisimi.”

22 Jesus-ñum ilisimanigai sumik isummatiqaqtilaanat apiqsruqlugich, “Suvaata isumavisi taatnatchimik?”

23 Qağanatlukpa niqliqsuni, ‘Killuqsautitin natqigutikkaurut’ naagaqaa ‘Makillutin pisugiñ’?

24 Ilitchuğipkağisigipsi Iğñinan Iñuum añalatchirrutiqathanik natqigutritlapiuni killuqsautinik nunami.” Tavra nipliutinigaat aulatlaitchuaq añun, “Makillutin tigulugu qaatchian añilaagiñ.”

25 Tavrakñatchiaq añun makinniqsuq sivugaatnun nayuutipayaaqtuat. Tiguplugich qaatchiani nallavigikkani aiñiqsuq kamak-sruqlugu Agaayyun.

26 Iñuich katimapayaaqtuat quviġusulillaġiaġniqsut, aasriiñ taluqsraliġhutiñ nipliġhutiñ, “Maatnatavra quviġnallapiaġtuamik qiñiġtugut uvlupak.” Tarra kamaksruġniġaat Agaayyun.

Jesus Tuqłuġniqsuq Levi-mik

27 Kiñuagun taavruma Jesus anikami tautuñniġaa anun atilik Levi-mik aquppiruaq tax-siliġiviñmiñi. Taamna tax-siliġiri katitchiñiġsuq maniñnik Rome-maġmiunun. Jesus-ñum nipliutiniġaa, “Maliñña!”

28 Levi makitiġhuni unitługu suapayaaq mali-aqsiñiġaa.

29 Aquvatigun Levi niġiqpautriñiġsuq Jesus-mik tupiġmiñi. Aiyugaaqtauruani ilaupmiñiġsut iñugiaktuat tax-siliġirit atlatlu iñuich.

30 Uvvaasiñ Pharisee-ñuruat suli aglaliġirit uqaalaaqsiñiġsut maliġuaqtañun Jesus-ñum, “Suvaata niġiqatauvisi imiqatauvisiłu tax-siliġirini suli killuliġirini?”

31 Aglaan Jesus kiuniġai, “Iñuich atniġñañitġhutat taaktiġaġniañitġhut aglaan tamatkua atniġñaqtuat.

32 Agġiñitġhuña tuqłuġiaġlugich nalaunñagiruut iñmikni iñuich aglaan killuliġirit mumiquplugich.”

Uisauraałikun

33 Ilanisa iñuich nipliutiniġaat Jesus, “Maliġuaqtañ John-ñum uisauraaġniqsut akulaiġługu agaayuplutiñ suli maliġuaqtiñich Pharisee-ñuruat taatnatunsuli; aglaan maliġuaqtiñ niġiraqtut imiqhutiñlu.”

34 Jesus-ñum kiuniġai, “Isummatigivisiġik aiyugaaqtauruat katchuutiñmi uisauraaquplugich uiksraun inñaan? Naagga!”

35 Uiksrautaan aullaġviksraṇa tikiññaiaqtuq. Aglaan aullaanikpan ilauraanġi uisauraagñaiaqtut.”

36 Jesus-ṇum uqautitqinñigai atrikusautmik, “Kiñapayaaq ilaaksraġumiñaitchuq nutaamiñ quppigaaamiñ ilaaġluguasiiñ utuqqaq quppigaaq. Taatnaġumi aliksiñagñaigaa nutaaq quppigaaq, atakkii nutaamiñ quppigaaamiñ ilaaksraġumiñ atriginianitchaa utuqqam.

37 Uvvasuli nutaaq asiam misuġua ittuksraunitchuq utuqqaġmi puumi atakkii nutaam misuqqum alikkisigaa utuqqaq puuq maqiluni, aasiiñ misuġuq puuġlu suungigisiruk.

38 Aglaan nutaaq asiam misuġua ittuksrauruq nutaami puumi. [Iluqatigli puuġlu misuġuġlu piiñginitchumuuk.]

39 Kiñaunniiñ imiġukkumiñaitchuq nutaamik imiqqaaguni asiam misuġuanik sanṇisimaruumik. Atakkii nipliġisiruq, ‘Utuqqaġuqsiq nakuutluṇniqsuq.’”

6

Qanuutautilaṇa Minguiqsiagvium Uvluan

1 Jesus pisuṇniqsuq tamauna mukkaaksrat nautchiiviatigun minguiqsiagvium uvluani. Maliguaqtinġi pukuṇniqsut mukkaaksranik sanṇiyaqḷugich arganmiknik niġiaqsiḷugitaasiiñ.

2 Pharisee-ṇruuat apiqsruġniġaich, “Suvaata savakpisi minguiqsiagvium uvluani? Maligutaksraġikkaptigun savakkumiñaitchusi ugluvak.”

³ Jesus-ñum kiuniġai tamatkua, “Aġliqisimasuk-naġiksi sumik David-ñumlu piqataiñ!u pisilaanġat niġisuliqaminġ.

⁴ David isiġniġuguuq tupqanun Agaayyutim. Aasiñ qaqquksraqhuni tuniļļautauruamik Agaayyutmun niġiñiġaa aatchuqļugich maliktigikkani. Maligutaksraptigun kimununniñ niqiksrautigitqunñiñiġaa taatnasiq qaqquq avataatigun agaayuliqsit.”

⁵ Jesus nipliġniġsuqsuli, “Iġniñja Iñuum atanguruq minguiqsiagvium uvluaniunniñ.”

Añun Argalik Pannaqļuktanik

⁶ Atlami minguiqsiagvium uvluani Jesus ktraġvinmukhuni iļisautriñiġsuq. Tavrani itmiñiġsuq añun argalik pannaqļuktanik.

⁷ Aġlaliqirit suli Pharisee-ñuruat patchisik-sraļiqiniġaat Jesus savaaqagasugalugu nalaunnaitchuamik; naipiqtuġniġaat tautu-giaqhutin iħuaqsiriġisipmagaan iļisratlaitchuamik minguiqsiagvium uvluani.

⁸ Aglaan Jesus-ñum iļisimaniġai isummatinich. Uvvaasiñ nipliutiniġaa añun argalik pannaqļuktanik, “Makittin uvunagutin.” Añun makitluni tavrunagñiġsuq.

⁹ Jesus nipliutiniġai tamatkua, “Apiqsruġniagipsi una, Nalliak maligutaksrakuagnaqpa: savaaqahiq nakuuruamik naagaqaa pigiitchuamik minguiqsiagvium uvluani? Ikayuqtuksrauvisa iñunñik naagaqaa piyaqquqtillugich?”

¹⁰ Qiñiqļugich iñuich avatmiñi nipliġniġsuq añutmun, “Isakkich argaktin!” Taatnaqman argai iħuaqsiñiġsut.

11 Aglaliqirit Pharisee-ḡuruatlu qinnal-lapiag̃niqsut. Aasiñ uqautigiaqsiñgaat avatmun qanug̃uk̃lugu Jesus.

Jesus Piksrag̃niqsuq Qulit Malg̃uḡnik Uqqiraqtinik

12 Taipkunani uvluni Jesus qimigaamuñniqsuq agaayutyaqhuni, unnuaq naatluguasiiñ agaayupluni Agaayyutmun.

13 Uvluqman iñmiñuquniḡai malig̃uaqtini. Piksrag̃niqsuq qulit malg̃uiñik taiguutiqaqkag̃miñik uqqiraqtinik:

14 Simon-mik atchikkaḡmiñik Peter-mik suli aniqataaniglu Andrew-mik, James-mik suli John-mik, Philip-mik suli Bartholomew-mik,

15 Matthew-mik suli Thomas-mik, James-mik ig̃ñiñanik Alphaeus-ḡum suli Simon-mik taiguutiqaqtuaq Zealot-ḡuruamik,

16 Judas-mik ig̃ñiñanik James-ḡum suli Judas Iscariot-mik aatchuutigitniktuaq ilaanik aquagun.

Jesus Iḡisautriruq suli Mamititchiruq

17 Tavrakḡa Jesus atqaqatiginiḡai malig̃uaqtini qimigaamiñ. Qichaḡataḡniqsuq qaig̃iksaamun nuna-mun piqatigiplugich iñugiaktuat malig̃uaqtigikkani. Iñugiaktuat iñuich aggig̃niqsut nakikḡaliqaa Judeamiñ Jerusalem-miñlu suli nunaaqqiñiñ tag̃ium siñaani atiqaquamiñ Tyre-miglu Sidon-miglu.

18 Utlautiniqsut tusaasuk̃lugu Jesus suli iḡuaqsisukhutiñ atniḡñautmikniñ. Uvvasuli tamatkua iḡuill̃iuqtitauruat irrusiqḡuñmiñ iḡuaqsikkauniqsut.

19 Iñupayaat aksiguᅇniᅇaat atakkii sanᅇniᅇaqᅇhuni inᅇmiñi iᅇuaqsitᅇaplugich. Aasiñ tamatkua utlauruat ilaanun iᅇuaqsikkauniqsut.

Quviasuutitlu Isumaᅇutitlu

20 Jesus-ᅇum tautuᅇniᅇai maligᅇuaᅇtini nipliᅇhuni,

“Quvianamiurusi inuqsraᅇtuasii;
Aᅇaayuᅇautaa Agaayyutim pigigiksi!

21 Quvianamiurusi niᅇisuktuasii pakma;
Agaayyutim niᅇisuiqsitkisigaasi!

Quvianamiurusi alianniuᅇtuasii pakma;
Iᅇlaᅇisirusi!

22 Quvianamiurusi iñuich uumigikpasi,
ayaksimakpasi pigilugu Iᅇñiᅇa Iñuum aivak-
pasiunniñ
suli nipliutigikpasi pigiitchuanᅇuniᅇusi.

23 Quviatchapiᅇitchi tamanna atuumakpan, nut-
taglusi quvianakun, atakkii akiliusiaksraᅇsi pak-
mani kamaᅇniᅇaᅇtuᅇ. Itᅇaumasigik, sivullianᅇisa
taatnautipmiraᅇigaich sivuniksriᅇirit.

24 Aglaan iᅇsiñamiurusi umialguruasii pakma;
ᅇaᅇanaᅇtuaᅇ iñuᅇiᅇsi isukᅇiñᅇiaᅇtuᅇ!

25 Iᅇsiñamiurusi niᅇisuiᅇsimaᅇtuasii pakma;
niᅇisuliᅇisirusi!

Iᅇsiñamiurusi iᅇlaᅇtuasii pakma;
kiñuvᅇugisirusi ᅇialusiᅇu!

26 Iᅇsiñamiurusi iñupayaat uᅇautigillautaᅇpasi.
Itᅇaumasigik, sivullianᅇisa uᅇautigillautaᅇmi-
raᅇigaich sivuniksriᅇiᅇᅇuaᅇtuat.

Piᅇpaksriᅇiᅇ Uumiksirinik

27 “Aglaali naalag̃niruasi uqautigipsi, Piqpagiyu-magisi akilliliqsuqtigikkasi, ihuaqutilugich uumigirigikkasi.

28 Apiqsruqsiuᅇ Agaayyun ihuaqutitqulugich tamatkua taiyuaniᅇuutriruat ilipsitñik, agaayutilugich tamatkua ihuaqqutrigin̄isasi.

29 Kia qakiqpatin iqsrapkun, ki, maniyumagiñ igluanik iqsraqpich; kia iñuum piñiqpagu qup-piᅇaan, ki, pipkaᅇumagiñ atnuᅇaanlu.

30 Kisupayaam apiqsruqpatin suqag̃uguni qaillugu, sulii kia tiguniqpagu pigikkan apiqsruᅇniaqnagu utiqtitqulugu.

31 Qanuq irrutitqusuugupsi atlanun iñuᅇnun taatnatuntuuq irrutriyumuusi atlanik.

32 “Piqpaksrigupsi kisiitñik iñuᅇnik piqpaks-rigikkapsitñik suvaata akuqtuiñiaᅇasugivisi quyy-atmik? Killuliqiritunniñ piqpagipmirag̃igaich tamatkua piqpagirigikkatin.

33 Ihuaqutigupsigik kisiisa ihuaqqutrigikkasi su-vaata akuqtuiñiaᅇasugivisi quyyatmik? Killuliqir-itunniñ taatnaᅇaqtuttuuq!

34 Atugaksritñikkupsi tamatkunuᅇa kisiitñun utiqtitchitlaruanun atugaksraqtaag̃miknik suvaata akuqtuiñiaᅇasugivisi quyyatmik? Killuliqiritun-niñ atugaksritñikamin̄ killuliqiriqatmiknun utiqtitchivigitqupmiraqtut aktilaan̄atun!

35 Aglaan ilipsi, piqpagiyumagisi uumigirigikkasi, ihuaqutilugich iñuich sulii atuaksrillugich niᅇiugisun̄atnagu utiqtitkisiñilugich. Taatnaᅇupsi akuqtuigisirusi kamaᅇaqtuamik akiliᅇusiamik, sulii ig̃niᅇigisigaasi Qutchin̄niqsrauruam Agaayyutim ihuaqqutriruaq quyyataitchuanik pigiitchuaniglu.

36 Nagliktausitchi Aapapsisun nagliktuutiqaq-tuatun.

Atanniĭq Atlanik

37 “Suksraunġiqnasi atlanik, suk-sraunġiqsaunitchumausiġi; pigiññigaiñiaqasi atlanik, pigiññigakkaunitchumausiġi; natqigutisi-maaglugich atlat, natqigutisimaakkauyumuasiġi.

38 Aatchuġlugich atlat, aatchuusiaqaġumuasiġi; aa, akuqtuigisirusi immiġlugu uuktuun, naqiqsraġlugu, aṅalallugu, ulipkaulalugu: akiyaġniqtutilaapsitñun. [Agaayyutim aatchuġaġigaasi iġlikkutailaakun.] Uuktuutigikkaqsi atlanun taamna Agaayyutim uuktuutigigisipmi-gaa ilipsitñun.”

39 Jesus uqautiniġai atrikusautmik, “Qiñitlaitchuam iñuum sivulligumiuṅ atla qiñitlaitchuaq iluqatik katakkisiruk nivviamun.

40 Maliguaqti kamanatluṅitchuq ilisautrimiñiñ, aglaan ilisaqtaupayaaq naatchigumi ilisaagmiñik atrigaigutigisigaa ilisautriñi.

41 “Suvaata tautukpiuṅ irriutaṅuluuraq aniqatvich iraani, aasiññ suliqutigisunaqnagu qirugraitchiaq iripni?

42 Qanuq uqautriñaġniqpich aniqatiupnun, ‘Aniqatmaan, piiġlugu irriutaṅuluuraq iripniñ!’ qiñisunaqnagu qirugraitchiaq iripni? Ukpinquaqtiil Sivulliulugu piiqsirruṅ qirugraitchiaq iripniñ. Qiñilguniagiñli nalupqinaiglugu irriutaiqsiġiksran aniqatvich iraaniñ.

Napaaqtuq Iġisaġigaat Asianġigun

43 “Napaaqtuḡiksaaq nauritłaitchuq
asiagiitichuanik, naagaqaa napaaqtuḡiitichuaq
asirritłaitchuq nakuuruanik.

44 Napaaqtupayaaq ilisimanaḡaqtuq asirrian-
igun; pukutłaitchusi aqpinñik kakitłagnaniñ,
naagaqaa asiavinñik kakitłagnaqaqtuanik
uqpinñi.

45 Iñullautaq nakuurualiqiruw atakkii
nakuuruamik isumaqaqhuni; iñullautauñitñami
pigiitichualiqiruw atakkii pigiitichuamik
isumaqaqhuni. Taatnamik, iñuk uqaqami
irrusipiani salapqigaa uqałigmigun.

Malḡuk Tuppirik

46 “Taiguqtaksraḡinitchipsitḡa Atanipsitñik kam-
agiyumanitkupsigik uqauttutigikkatka ilipsitñun!

47 Kiña iñuk uvaḡnukkumi naalaḡniługich
uqałigikkatka aasiñ tupigilugich—ilisautigisigipsi
qanuq atriqaqtilaanik.

48 Taamna atriqaqtuq iñuḡmik nappairuamik
tupigmiñik nivakhuni itisiplugu aasii iliplugu
turvia uyagaḡmun. Kuuk uliqlukman qasaqtaqlugu
taamna tupiq auliyañitchuq atakkii payañaitłuni.

49 Aglaan kiña iñuk tusaaruq uqałigikkamnik
tupiginitlugich atriqaqtuq iñuḡmik nappairuamik
tupigmiñik nunamun turviilaaqługu; uliqluum
qasaqtaqmagu taamna tupiq ulḡuruq
siqumitipiaqhuni.”

7

*Jesus Mamititchiruw Anuyyiuqtaiñ Qaukiata
Savaktaanik*

1 Jesus-ηum ilisautrisuiqami tamatkunuuna iñun̄nik, ilaa Capernaum-mun̄niqsuq.

2 Taavaniguuq Roman an̄uyyiuqtaiñ qauk̄liat savaktiqaḡniqsuq piqpagikkaḡmiñik; taamnaasii iñuk atniḡñaqhuni tuqułhiñaağ̄uqhuni.

3 Uvvauna an̄uyyiuqtit qauk̄liat tusaakami Jesus-mik tuyuqaḡniqsuq Jew-ηuruat sivulli-uqtiḡruanjit̄nik apiqsruğ̄iaqtitlugu mamititquplugu savaktigikkani.

4 Tikit̄namitruñ Jesus inj̄igniḡaat pipiaqhutin, “Taamna iñuk ikayuqtaksraḡipiagiñ,

5 atakkii ilaan piqpagigai iñugikkavut. Nap-pairuqunniñ katraḡviksrap̄tiknik.”

6 Tavra Jesus malin̄nigai. Un̄asiñaiqm̄iuḡlu tupqaniñ an̄uyyiuqtit qauk̄liata tuyuḡinigai ilauraani nipliutitquplugu Jesus, “Ataniiq, uvun̄añiñaaq̄pich. Uvva utlaktak-sraun̄ilūqtun̄aunniñ tupimnun.

7 Naagalu suun̄ilūqpaitluna utlaktak-sraḡin̄ilūḡikpiñunniñ. Uqallaksiñagiñ uqaligm̄ik aasiiñ savaktigikkaga atniḡñaq̄tuaq ihuaqsiñiaqtuq.

8 Atakkii an̄alatiqaqm̄iuna qauk̄hiḡnik suli an̄uyyiuqtiquqluna an̄alatamnik. Tilikapku una, ‘Aullagiñ!’ aullağ̄aqtuq; tilikapkusuli taamna, ‘Qaḡğaiñ!’ agḡiğ̄aqtuq; suli tilikapku savaktigikkaga, ‘Taamna piun̄!’ pirağ̄igaa.”

9 Jesus-ηum quviḡusuutiginiğaa taamna tusaakamiun̄. Kin̄iaqami iñugaaḡruñnun malik-tigikkaḡmiñun uqaḡniqsuq, “Paqisimaitchun̄asuli ukpiqsriğ̄mik taatnatun Israel-aaḡmiuni!”

10 An̄utit tuyuuruat utiqamin̄ an̄uyyiuqtit qauk̄liata tupqanun paqinniḡaat savakti

ihuaqsiplugu.

Jesus Anitqiksitchiruaq Uilgaḡnaam Igñinjanik

11 Tamanna atuumaanikman Jesus utlautiniqsuq nunaaqqimun atiliḡmun Nain-mik. Maliguaqtaiñ suli iñugiaktuat iñuich maliḡniḡaat.

12 Tikiññiqsuq paanjanun nunaaqqim anilḡataqmiñiqsullu akigaktuat tuquḡaruamik iñuḡmik. Taamna tuquḡaruaq igñitauginiḡkaḡa uilgaḡnaam. Iñugiaktuat iñuich nunaaqqimiñ maliḡniḡaat taamna aḡnaq.

13 Atanguruam Jesus tautukamiuḡ ilunḡutchallapiagñiqsuq. Nipliutiniḡaa aḡnaq, “Qianak!”

14 Utlakḡugu aksiḡñiḡaa tuquḡaruam akigautaata. Iñuich akigaktuat taavrumiḡa nutqaqmata Jesus nipliḡñiqsuq, “Nukatpiaḡ, tiligikpiñ, makittin!”

15 Tuquḡaruaq aḡun aquvitiḡniqsuq uqaaqsipluniasiiñ. Jesus-ḡum utiqtinniḡaa aakanjanun.

16 Iñuich iluqatiḡ taluqsratḡaḡniqsut kamaksruaqsipluguasiiñ Agaayyun itnaḡhutiḡ, “Kamanaḡtuaḡ sivuniksriḡiri salapḡiḡñiqsuq akunnaptiknun. Agaayyun agḡiqsimaniqsuq anniqsuḡiaḡlugich iñugikkani!”

17 Taamna tusaayugaaḡ Jesus-kun siaminniḡsuq nunaaqqipayaanun Judea-mun suli avataanun nunamun.

Uqqiraqtit John Paptaaqtitchirimiñ

18 John-ḡum maliguaqtaiñ uqautiniḡaat iluqaitñik tamatkuniḡa.

19 Tuḡluḡlugik malḡuk maliguaqtini tuyuḡiniḡik atanguruamun apiqsruquplugu,

“Anniqsuqtauvich agqiqsagumaruaq, naagaqaa niğiuktuksrauvisasuli atlamik?”

²⁰ Utlautiruk Jesus-mun nipliutiplugu, “John Paptaaqtitchirim tuyuğigaatiguk apiqsruquplutin, ‘Anniqsuqtauvich agqiqsagumaruaq, naagaqaa niğiuktuksrauvisasuli atlamik?’ ”

²¹ Taavrumani taatnalhatni Jesus iluaqsirağaiñiqsuq iñugiaktuanik iñuñnik atniğñautiñitñik nanjirrutinñiglu, suli anittaqlugich irrusiqłuich, qiñitlasiplugillu qiñitlaitchuat iñuich.

²² Jesus-ñum kiuniğai John-ñum maliğuaqtik, “Uqautityatku John qiñikkaptiknik suli tusaakkaptiknik:

‘Qiñitlaitchuat qiñitlasirut, pisutlaitchuat
pisutlasirut,
tamatkua auyugaqtualgich mamittut, tusaat-
laitchuat tusaatlasirut,

tuquñaruat añitqiksikkaurut iñuuhigmun, suli
tusaayugaallautaq quliaqtuanururuq
inuqsraqtuanun.’

²³ Qanutun quvianaqtigiva iñuk
ukpiğutaiñğitchuaq piqutigipluñ.”

²⁴ John-ñum uqqiraqtik aullaqmaknik Jesus-
ñum uqautigiagsiñigaa iñugaagrūñnun John-
kun, “Uvva John-mukapsi iñuilaamun sumik
qiñiğasugivisi? Iviñmik anuğim añalatañanik liilaa?

²⁵ Uvvasuli qiñiğasugivisi iñuñmik at-
nuğallautaliñmik? Iñuich atnuğaallautaqagaqtuat
inuqsrasuñaqatiñ iñuuniaguurur inillautani.

²⁶ Uqautisitña, sumik qiñiğiaqpsi? Sivuniksriqir-
imik? Taamna ilumutuuruq, aglaan tautukkaqsi
kamanatluktuanururuq sivuniksriqiriñhiñamiñ.

27 John taamna ilaanuruq Agaayyutim uqałhan uqautigikkaŋa itna, Agaayyun nipliqsuq, ‘Atañii, tuyuġigisigiga uqqiraqtiga sivupni itqanaiyautitqulugu tumiksran sivun-napni.’ ” *Malachi*

3:1

28 Jesus niplipsaaqtuq, “John [Paptaaqtitchiri] kamanatluktuq anipayaaqtuaniñ. Aglaan kiñaunniiñ kamanaiññiqsrauruq aŋaayuqautaani Agaayyutim kamanatluktuq John-miñ.

29 (Tusaapayaaqtuat ilaanik tax-siliqirituummaġmiñ tupiksriñiqsut Agaayyutim nalaunŋaruanik atuqukkaniñik paptaakkauplutin John-kun.

30 Aglaan Pharisee-ŋuruat suli ilisautrit maligutaksranik ayaksimanigaaat Agaayyutim sivunniutaa inmiknun, suli paptaaqunitlutin John-mun.)

31 “Sumik atriqaqpat iñuich iñuuruat pakmapak? Sutun itpat?

32 Atriqaqtut ililgaanik aquppiruanik tuniriñiaqtuat katimmavinjitñi tuqłirautiplutin avatmun,

‘Atuqtuurautigaluagipsi katchuutituutinik aglaan agġinjtłusi.’

‘Uvagutli, atuqapta kiñuvġuutinik qianjtchusi.’

33 John Paptaaqtitchiri agġiqami nigıtłaiññiqsuq suli imingitłuni asiam misuġuanik, naagasuli uqaqtusi irrusiqłuqaġniplugu.

34 Igñiŋa Iñuum nigiraqtuq imiqhuniłu. Pakma nipliqaqtusi, ‘Tautullaksiun iñuk nigġiqsuruq imiqtuqtılı, ilauraanġat tax-siliqiritlu killuliqiritlu.’

35 Agaayyutim puqiutaa ilitchugipkautauruq ilumutuuplugu savaanagun.”

Jesus Kinjunġani Simon Pharisee-ηuruam

36 Ilaηata Pharisee-ηuruat aiyugaaġniġaa Jesus niġiyaqtuaqplugu. Jesus utlautikami tupqanun, nayummagataqhuni tamaunηa niġiaqsiñiqsuq.

37 Taavrumani nunaaqqimi aġnaq iñuuniaqmiñiqsuq killuliqiraupluni. Tusaakamiunη Jesus niġiñiaġniplugu Pharisee-ηuruam tupqani agġiutriñiqsuq nakasuηηuamik imaliηmik piññaqnaqtuamik tipraġiksautmik.

38 Qichaġniqsuq tunuani Jesus-ηum isigaiñi qiaapluni, imaġuqluġich qulvimiñik, ivikluġich nutchamiñik, kunikluġich, sulikuvipluġich tipraġiksautmik.

39 Pharisee-ηuruuq aiyugaaqtuq Jesus-mik tautukami taavrumiηa nipliġniqsuq iηmiñun, “Uuma iñuum sivuniksriqiraupiāġumi nalunñiñayaġaa una aġnaq aksiksiggkani; nalunñiñayaġaa qanutchimik iñuuniusiqaqtilaηa! Atakkii ilaa killuliqirauruq.”

40 Jesus-ηum nipliutinigaa, “Simon, uqautrak-sraġigikpiñ.” “Aa, ilisautrii, uqautiηa!”

41 Jesus unipkaagaqsiruuq, “Malġuk iññugguuq simmiliaksraqtuġvik akiqsruumanigaaq maniηñik. Ilaqataan akiqsruumanigaa naliksraliηmik tallimat kavluutit uvlut savaanatnik, ilaqataanaasiñ malġukipiaq qulinik.

42 Iluqatik taapkuak akiliilguiññiqmaknik akiqsruutaigñigik. Nalliak taapkuak piqpaksritlukpa ilaanik?”

43 Simon-ᵈum kiuniḡaa, “Umaqanugii natqigutrikauruam aᵈitlukuamik akiqsruutmik.” Jesus nipliḡñiqsuq, “Nalauttutin.”

44 Kiᵈiaqḡuasiñ aḡnaq nipliutiniḡaa Simon, “Tautugun una aḡnaq! Uvaᵈa isiqama tupipnun qaitchiᵈitchikma imiḡmik iḡḡuutiksraᵈatnik isigaᵈma. Aglaan uuma aḡnam iḡḡuḡai isigatka qulvimiñik aasiñ ivikḡugich nutchamiñik.

45 Ilvich iqᵈitchikma kunigḡuᵈa. Aglaan uuma aḡnam nutqautiᵈitchai kunniuḡḡugich isigatka isigataqamaaglaan.

46 Uqsruḡtiᵈitchiñ niaḡuḡa. Aglaan uuma aḡnam uqsruḡtiḡai isigatka tipraḡiksautmik.

47 Uqautigikpiñ, uuma aḡnam kamaᵈaqtuamik piḡpaksriḡhan qiñiqtitkaa iñugiaktuat killuqsautini natqigutikkauḡhat. Aglaan iñuk killuqsautiḡapiᵈañiñasugiruaq natqigutiraksramik piḡpaksriḡpiḡniaᵈitchuq.”

48 Tavrakᵈa Jesus-ᵈum uqautiniḡaa aḡnaq, “Killuqsautitin natqigutikkaurut.”

49 Atlat aiyugaaḡtauruat niḡiqatigiplugu Jesus nipliḡñiqsut avatmun, “Kisuunasugiva una? Natqigutritḡaniqsuqunniñ killuqsautinik.”

50 Aglaan Jesus nipliutiniḡaa taamna aḡnaq, “Ukpiḡsriḡḡpich anniqsuḡaatin. Iñuuniḡiñ tutḡik-siḡutin.”

8

Aḡnat Maliktuat Jesus-mik

1 Taavruma kiñuagun Jesus iglauniqsuq apqusaḡḡugich nunaḡḡich nunaḡḡiuratlu quliaḡtuaḡhuni tusaayugaallautamik

aŋaayuqautaanik Agaayyutim. Qulit malġuich malig̃uaqtaiñ malinġigaat.

² Ilaŋisa aġnattuuq malikmiñigaat ihuaqsikkauruat irrusiqłunniñ suli atniġñautiniñ. Taapkua Mary-lu (taiguutiqaqtuaq Magdalene-mik), taamna Jesus-ŋum tallimat malġuŋnik irrusiqłunnik anitchirvigikkaŋa,

³ Joanna-lu, uiqaqtuaq Chuza-mik aŋalatauruamik atangum Herod-ŋum iniqpaŋani, suli Susanna suli iñugiaktuat atlat aġnat. Tamatkua ikayuuttutiginig̃aich pigikkatiŋ Jesus-mun suli malig̃uaqtaiñun.

Atrikusaun Nautchiaksriqirikun

⁴ Ilaatni iñugiaktuat iñuich utlautreġniqsut Jesus-mun nunaaqqipayaaniñ. Iñugayaat katikmata uqautinig̃ai uumiŋa atrikusautmik.

⁵ “Ilaatni iñuk nautchiityaġniqsuq. Nautchirrip-kaqługu nautchiaksrat ilaŋich katagaġniqsut apqut-mun tutmiġaqatauplutiŋaasii, suli tiŋmiurat siłami niġipluġich.

⁶ Ilaŋich katanġniqsut uyaġauruamun nunamun. Nautchiaksrat qilamik naurut, aglaan pannaqłunniqsut atakkii nuna ailaŋitłuni.

⁷ Ilaŋich nautchiaksrat katanġniqsut kakitlaġnalġich akunġatnun. Aasiñ kakitlaġnat nauqasiqłuġich nautchiaksrat naggu-viksraiġñig̃aich.

⁸ Suli ilaŋich nautchiaksrat katanġniqsut nunagik-saamun. Naukamiŋ nauriñiqsut mukkaaksranik tallimakipiaŋuttaaqhutiŋ atautchimiñ.” Taamna uqausiġillaan nipitusipluni uqallaŋniqsuq, “Kiña siutiqaqtuaq naalaġni!”

Sivuniŋat Atrikusautit

⁹ Maliguaqtaiñ apiqsruŋniŋaat Jesus qanuutauti-laŋanik taavruma atrikusautim.

¹⁰ Kiuniŋai, “Agaayyutim sagvigaa nalunaqtuaŋa aŋaayuqautmi ilipsitñuŋhiñaq, aglaali tamatkunuaŋa ukpiqsriŋitchuanun uqaqtuaŋa atrikusautit-iguŋhiñaq. Taatnamik

qiñiŋaluaqhutiŋ iŋisaqsritłaitchut,

suli naalaŋnigaluaqhutiŋ kaŋiqsitłaitchut. *Isaiah 6:9*

Jesus-ŋum Kaŋiqsipkaŋaa Atrikusaun Nautchiaksriqirikun

¹¹ “Uvvauna qanuutauŋa atrikusautim: nautchiaksraq uqaliŋigaa Agaayyutim.

¹² Nautchiaksrat kataktuat apqutmun atriqagtut tamatkuniŋa tusaaruanik tusaayugaal-lautamik, aglaan Tuunŋaum tikitłuni aattaŋigai uqalich uummatiŋitñiñ ukpiqsritqunitługich anniqsukkautqunitługillu.

¹³ Nautchiaksratli kataktuat uyaŋauruamun nunamun atriqagtut tamatkuniŋa tusaaruanik tusaayugaallautamik akuqtuqługu quviasukhutiŋ aglaan kaŋiŋitłutiŋ. Ukpiqsriuraallakkalu-aqhutiŋ akkuniisuŋaqani aasiñ uuktuaqsiuŋiq tikitman qapiqtiganiqsut.

¹⁴ Nautchiaksratli kataktuat akunŋatnun kakitłagnat atriqagtut tamatkuniŋa tusaaruanik tusaayugaallautamik, aglaan isumatuyaalhum umialguŋhumlu suli quviananjan marruma iñuuniaalhum suqutigingiqsitaŋiŋaat ukpiqsriŋiq, aasiñ asanŋat piŋutłaitchuq.

15 Nautchiaksratli kataktuat nunagiksaamun atriqaqtut tamatkuniņa tusaaruanik tusaayugaal-lautamik akuqtupiağataqluğu. Tamatkua tupig-iniğaat Agaayyutim uqalħa aasiiñ asirriaqaqhutin anuqsrukun, suli iñuusinich atlanñuqtauplutin.

Naniq Ataani Utkusium

16 “Kia iñuum ikitnamiun naniq matutlaitchaa utkusinmik naagaqaa ilitlaitchaa ataatnun siñigviich. Aglaan ilirağigaa naniqağvinmun, iñuiļi isiqtuat taututlarut naniqaqman.

17 Qanutchipayaaq irikkaauruaq sagvikkaugisiruq, suli qanutchipayaaq matukkaauruaq paqitaugisiruq.

18 Qaunagititchi taatnamik qanuq naalağnisilaapsitñik atakkii kisupayaaq piqaqtuaq akuqtullaagisiruq, aglaan taavruma piqanitchuam anniagisigaa taamnaunniñ mikillapiaqtuaq pigikkani.”

Jesus-ñum Aakanalu Aniqatiunılu

19 Jesus-ñum aakanan suli aniqatiunıñ utlanığaat. Aglaan tikilguiñniğaat iñugiakpaitlutin.

20 İlanata iñuich nipliutiniğaa Jesus, “Aakanlu aniqatiutinlu qichaqtut kigga qiñiğukhutin.”

21 Jesus-ñum nipliutiniğai iluqaisa, “Aakagigiga aniqatigigitkalu makua tusaaruat uqalħanik Agaayyutim tupigiplugulu.”

Jesus-ñum Quunniğuqtitkaa Narvaq

22 İlanatni uvlut Jesus malığuaqtiniļu ikiniqsut umiamun, ilaa nipliqhuni, “Ki, ikaağta iğıuanun narvam.” Tarra ayaksaagıniqsut.

23 Tinilğaqsiağvıñmikni Jesus siñiksაგნიqsuq. Tavrakñatchiaq anuqlıgıuutiqpaurაგնıgı narvami, umıanat immiaqsıplıguasıñ suli iluqatın navianniuliqhutın.

24 Malıgıuaqtaiñ utlakıgu Jesus itiqsაგնıgıaat nipliqhutın, “Iirigii, Ataniiq! Kiviaqsirugut.”

Jesus makıtluni iñıqtıgնıgıaa anuđı qaiqpauratlu. Anıgıuiqman quunnitchiağullapiağniqsuq.

25 Tavra Jesus-ñum nipliutiniđı malıgıuaqtini, “Naami ukpiqsrıđıqsı?”

Aglaan quvıgıusuñniqsut iqsılıqhutın, aasıñ uqaqhutın inmiknun, “Qanusıuniqpa una iñuk anuđımunniñ qalıqpauratlu kamagıvatruñ?”

Jesus Mamıtıchıruq İñugiaktuanik İrrusıqlıñmik

26 Jesus malıgıuaqtailu tinilğaqsiağniqsut nunañanun Gerasene-nađmiut, igıuanun narvañan Galilee-m.

27 Jesus niupman umiamiñ paagնıgıaa iñuum nunaaqqimiñ irrusıqlıuqaqtuam. Taamna iñuk atnuđılaagıgնıqsuq aimmitıaiqhuni, aglaan nayuu-tıraqniqsuq iluvıgնı.

28 Tautukamiuñ Jesus igıtluni isıgaiñun nipliđniqsuq nipıtusıpluni, “Jesus, igնıñıa Qutçinđniqsrauruam Agaayyutim, suniaqpıñıa? İñıgıkpiñ anasıñıuqsauñitııñı!”

29 Nipliutiniđıaa taavrumiñıa atakkii Jesus-ñum tilıplıgu irrusıqlıuk anıtquplıgu ilaaniñ. Aıppaavak anallaqlıñıgıaa akulaiqlıgu. Tigurağaluagıqtuq argailı isıgailı. Qılıqsruqlıgıch kalimñıgնık kıktuđıagıgնıgıai, aasıi iñıılaamuktıtıaqlıgu irrusıqlıuum.

30 Jesus apiqsruǵniǵaa, “Kisumik atiqaqpich?”

Taavruma kiuniǵaa, “Uvaŋa atig̃a Iñugiaktuq,” atakkii iñugiakhutiŋ irrusiqłũich isiqsimaniqsut ilaanun.

31 Irrusiqłũich iniqsruaǵniǵaat Jesus tuyuǵitqunıtłutiŋ samuŋa natiqsiñaitchuamun.

32 Uvvaasiiñ iñugiallapiaqtuat kuniat qanimi niǵiñiaǵniqsut qimiǵaami. Irrusiqłũich iniqsruaǵniǵaat Jesus aullaqtitquplutiŋ kunianun. Jesus-ŋum aullaqtinniǵai tamatkunuŋa.

33 Irrusiqłũich anikamiŋ iñuŋmiñ isiǵniqsut kunianun. Iluqatiŋaasiiñ kuniat paŋaliŋniqsut ipnakun. Naparaǵniqsut narvamun aasiiñ ipiplutiŋ.

34 Iñuich munaqsriuat kunianik tautukamitruŋ taamna atuumaruq, qimakhutiŋ tusaayu-gaaǵutiginiǵaat nunaaqqimi avataaniłu.

35 Iñuich utlautiniqsut tautugiaqhutiŋ supmagaısa. Tikitñamitruŋ Jesus paqinniǵaat iñuk anitchivigikkaŋa irrusiqłũuŋnik aquppiruq isigaiñi Jesus-ŋum, atnuǵaaqahuni suli qaugrimmaaǵikhuni. Iñuich tamatkua iqsitchaŋniqsut.

36 Tamatkua munaqsriuat tautuktuat taavrumiŋa uqautigininiǵaat iñuŋnun qanuq iñuum mami-tikkaułha.

37 Iluqatiŋ Gerasene-naǵmiut apiqsruǵniǵaat Jesus aullaquplugu iqsililłapiaqhutiŋ. Jesus ikipluni umiamun utiaqsiñiqsuq Galilee-mun.

38 Iñuum anitchivigikkaŋan irrusiqłũuŋnik inǵniǵaa Jesus, “Maligukkaluagikpiñ.” Aglaan Jesus-ŋum aullaqtitkaa nipliutiplugu,

39 “Ailutiŋ uqagiagiñ Agaayyutim savauttutaanik ilipnun.” Taamna iñuk

nunaaqqimukhuni uqaaqsiñiqsuq qanuq Jesus-
 num savauttutaanik inmiñun.

*Jairus-Num Pania suli Ağnaq Aksinñiktuq Jesus-
 num Atnuġaanjanik*

⁴⁰ Jesus utiqami igľuanun narvam iñugayaat
 pagľagaat atakkii utaqqiñiġaat.

⁴¹ Iñuk atilik Jairus-mik, sivulliuqtaa Jew-ñuruat
 katraġviata, tikiumaniqsuq. Punniqsuq isigaiñun
 Jesus-ñum iniqsruqľugu kiñuniġmiñuquplugu,

⁴² atakkii panitaulua, qulit malġuñnik
 ukiuqaqtuaq, tuqaaqsiñiqsuq. Jesus taamuñaqami
 iñugiaktuat iñuich tatviksraiġniġaat avataaniñ.

⁴³ Iñuich akunġatni itmiñiqsuq ağnaq
 aunaaqsruguitľaiqsuaq qulit malġuñni ukiuni.
 Akiliqsuutigigaluaġniġai suurapayaani taaktinun,
 aglaan kia-unniñ mamitilguiññiġaa.

⁴⁴ Akunġatigun iñugayaat ağnam utlakľugu
 tunuaniñ aksinñiġaa Jesus-ñum akuagun at-
 nuġaanjan. Tavrakñatchiaq aunaaqsruguiqsigniqsuq.

⁴⁵ Jesus apiqsruġniqsuq, “Kia aksikpaña?”
 Iľuqatiñ naluniñiqsut. Peter nipliġniqsuq, “Ataniiq!
 Iñuich tatviksraiġhutiñ tinuraġaatin. [Naagauvva
 apiqsruqtutin kimun aksiksilaaqnik?]”

⁴⁶ Aglaan Jesus nipliqsuq, “Kia-imña
 aksikkaaña. Iľisimaliġiga anipman sanñiġikkaġa
 uvamniñ.”

⁴⁷ Ağnam tautukamiuñ iľitchuġikkauľki
 utlautiniqsuq uulillaġmi putluni Jesus-ñum
 isigaiñun. Sivuġaatni iluqaisa iñuich uqautiniġaa
 suvaata aksilhanik Jesus suli qanuq iľuaqsikkauľki
 tavrakñatchiaq.

48 Jesus uqautiniġaa, “Aġnaaq, [quvi-atčajuġiġiñ,] ukpiqsriħiqpich iħuaqsiḡkaġaatin. Aullaħhiñaagūqtutin tutqiksīlutin.”

49 Jesus uqaqtitlugu kiliktuiruaq tikiññiqsuq Jairus-mun nipliħuni, “Paniuran tuquruq. Iħaksiatqinñiaqnagu iħisautri.”

50 Aglaan Jesus-ħum tusaaplugu nipliutiniġaa Jairus, “Iqsiñak; ukpiqsriħiħiñaġiñ. Paniuran iħuaqsigisuruq.”

51 Tikitñamin tupiġmun Jesus-ħum isiqunitchai iñuich avataagun Peter, John, James suli iħiħgaam aapaħalu aakaħalu.

52 Iluqatin iñuich qiaplutiñ kiñuvġugaat iħiħgaaq. Jesus nipliutiniġai, “Qianasi. Iħiħgaaq tuqunitchuq, siñiksiñiaqtuq.”

53 Iluqatin mitautiġiaqsigaat iħisimaplugu aġnauram tuquħa.

54 Aglaan Jesus tigukamigich argai tuqħuġniġaa, “Niviaqsiaq! Makittin.”

55 Iħiħgaaq iñuutqinñiqsuq makitluniasiiñ tavrakħatchiaq. Jesus-tavra tilisiñiqsuq aatchuquplugu niqiksraħanik.

56 Aħayuqaak quviġutchaħniqsuk. Aglaan Jesus-ħum uqaqunijñiġik kisumun taavrumiħa atuumaruamik.

9

Jesus Aullaqtikai Qulit Malġuich Maligūaqtini

1 Jesus-ħum katipkaqamigich qulit malġuich maligūaqtini saħniksriññiġai anitchitħasipluġich irrusiqħuħnik suli mamititchitħasipluġich atniġħautinik.

2 Taatnaanikami tuyuginigai quliaqtuagiaquplugich anjaayuqautaanik Agaayyutim suli iluaqsitquplugich atnigñaqtuanik,

3 nipliqhuni, “Aullautriñiaqasi iglaugupsi: ayaupiamik unniiñ injiularim puukataniñ unniiñ niqiksrapstñiglu unniiñ maninjmiglu naagaqaa atnugaatqiutiksrapstñik.

4 Kisupayaam akuqtuqpasi nayuutiyumausi taavrumani inaani aullağniałapsitñunaglaan taavrumakña.

5 Iñuich nani akuqtunjpasi unitchumagiksi taamna nunaaqqiq aasii ipsuktuglugu apyuq isigapsitñiñ. Taamna kilgutaugisiruq ilinjitñun akuqtuinjisilaanjanik tusaayugaagiksuamik.”

6 Maliğuaqtit aullaqaminj iglauniqsut nunaaqqiurapayaatigun quliaqtuaghutinj tusaayugaallautamik suli mamititchiplutinj iñunjanik nanipayaaq.

Herod-ñum Qanuğviłha

7 Herod-ñum, anjalatauruam Galilee-mi, tusaanigai iluqaisa Jesus-ñum savaani. Tupananiqsuq atakkii iñuich uqaqhutinj John Paptaaqtitichiri iñugutqinñiplugu,

8 ilanjich uqaqhutinj Elijah sagvigñiplugu, ilanjitsuli uqaqhutinj sivuniksriqiri inilğaaqnisaq iñugutqinñiplugu.

9 Herod nipliqsuq, “Uvaña John niaquiqsitağa, aglaan una iñuk kisuuniqpa tusaqsragikkağa tamatkunuuna?” Taatnamik ilitchuğisunjigaa Jesus kisuutilaana.

Jesus Niğipkairuq 5,000 Anjutinik

10 Uqqiraqtit utiqaminj uqautigaat Jesus iluqaanik savaagikkağmiknik. Uvvaasiiñ

aullaqatiginigai kisiitñik nunaaqqianun Bethsaida-m.

11 Iñugaagruich tusaakamitruᅇ maliᅇnigaaᅇ. Jesus-ᅇum paᅇlaplugich uᅇautiniᅇgai aᅇaayuᅇautaᅇnik Agaayyutim, suli iᅇuaqsipᅇlugich tamatkua ikayugᅇnaqtuat.

12 Unnuksraaqhuni siqiᅇniᅇq nipipman, qulit malᅇᅇuk malᅇᅇuaᅇqtit utlaᅇnigaaᅇ Jesus nipliutiᅇplugu, “Tuyugᅇkkich iᅇᅇuich nunaaqᅇiuranun suli nautchiiviliᅇnᅇnun nullagᅇniuraᅇᅇiaqulugich suli niᅇiksraᅇᅇiaqulugich, atakkii iᅇᅇuilaamiittugut.”

13 Jesus nipliutigai, “Naagga! Aglaan ilipsi, aatchuqsigich niᅇiksraᅇᅇitñik.” Tamatkua kiuniᅇaaᅇ, “Uvva piᅇaᅇaᅇuaᅇqtugut tallimanik qaᅇᅇianᅇuranik suli malᅇᅇuᅇᅇnik iᅇalugauraᅇᅇnik. Tauqsᅇᅇiaᅇuvisigut niᅇiksraᅇᅇitñik iᅇᅇugaagruich?”

14 Aᅇuᅇtit 5,000-siyuᅇᅇnaᅇq iᅇᅇugiaktigirut tarani. Jesus nipliutigai malᅇᅇuaᅇqtini, “Iᅇᅇuich aᅇuᅇvititchigik malᅇᅇuᅇᅇipiaᅇ quliᅇnullaalugich.”

15 Malᅇᅇuaᅇqtit iᅇᅇupayaᅇaᅇ aᅇuᅇvitinniᅇaich.

16 Jesus tiguniᅇgai tallimat qaᅇᅇuurat suli malᅇᅇuk iᅇalugauraᅇᅇ aasii aagluᅇᅇhuni qilaᅇᅇmun quyyatigipᅇlugich. Avguaᅇgai qaᅇᅇut iᅇalugauraᅇᅇglu qaitᅇᅇugich malᅇᅇuaᅇqtimiᅇᅇun autaᅇaᅇgutigitqupᅇlugich iᅇᅇuᅇᅇnun.

17 Iᅇᅇuich niᅇiᅇᅇiqsut niᅇisuiᅇgataᅇᅇutiᅇ. Tavra malᅇᅇuaᅇqtit immiᅇᅇᅇiᅇaich qulit malᅇᅇuk aguᅇpmaich ilakunik.

Peter-m Uᅇautiginigaa Kisuutilaᅇᅇa Jesus-ᅇum

18 Iᅇaᅇtᅇniᅇuuᅇq Jesus agaayupman kisiᅇᅇuᅇᅇhuni malᅇᅇuaᅇqtaiᅇᅇ utlaᅇnigaaᅇ. Jesus-ᅇum apiᅇsruᅇᅇniᅇgai, “Kisuunasugivatᅇᅇa iᅇᅇuich?”

19 Maliguaqtaiñ kiugaat, “Ilanjisa uqagigaa John paptaaqtitchirauniplutin, ilanjisasuli Elijah-nuniplutin, atlatlu uqaqhutin sivuniksriqiri injilgaaqnisaq iñugutqinñiplugu.”

20 Jesus apiqsruǵniǵai, “Iipsiasiiñ? Kisuunasug-ivisitja?” Peter-m kiuniǵaa, “Ilvich Christ-ñurutin, anniqsuqti akiqsruutauruaq.”

*Jesus-ñum Uqautiginiǵaa Tuqutiksranilu
Anjpkakkauḡiksranilu*

21 Jesus-ñum iñiqtillapiaǵniǵai uqautigitqunjtłuni kisuutilaaǵmiñnik kimununniiñ.

22 Uqautipsaaǵniǵai, “Sivulliuqtiǵruatlu, qauklinjisa agaayuliqsitlu suli aglaliqirit nagliksaaqtitkisigaat ayaglugulu Iǵñinja Iñuum tuqulluguasiiñ. Aglaan piñayuakkun uvlut anjpkakkaugisiruq.”

23 Iluqaisa nipliutiniǵai, “Kia iñuum maligukku-miña suksraaqtaksraǵigaa pisuḡi, iqsriutilugu san-niǵutani uvlugagikpan aasii maligluna.

24 Atakkii kia iñuum anniǵiniǵumiun iñuuḡi tammaigisigaa, aglaan kiapayaaq tammaiymium iñuuḡi piqutigiluna piññakkisiruq ilumun iñuuḡimik.

25 Iñuum piññaktaagilhiñaugaluaǵaa suurapayaana marruma nunam aglaan tammautigisigaa iñuuḡi. Sakuuguragñiaḡha sumun atuǵumiñaitchuq!

26 Iłapsi kanñugivalukkaatja ilisauttutikalu sivuǵaatni iñuich suksraqañitchuat Agaayyutmik. Taatnatun Iǵñinan Anjutim kanñugigisipmigaaptuuq utiǵumi kamanautiqaguni aapamisun piqasiǵuni ipqitchuanik isaǵulinjik.

27 Iłumun nipliutigipsi, Iñuqaqtuq ilañitñik uvani makitaruat tuquñaiññağmin qinñigniatuanik Agaayyutim añaayuqautaanik.”

Jesus-ñum Atlanñuqtilha

28 Akunniqsaanjanikman Jesus-ñum kayuñiutiplugich Peter-lu, John-lu suli James mayuğniqsuq qimigaamun agaayutyaghuni.

29 Agaayupkaqlugu qinñaña atlanñuğniqsuq atnuğaanılu qivliqisirauraqhutin.

30 Tavrakñatchiaq malğuk añutik uqaqatiginigaak Jesus. Taapkuak Moses-lu Elijah-lu

31 aasiñ qinñanak qaummağılallañniqsuq. Uqaqatiginigaak Jesus tuqqutauhksrañagun Jerusalem-mi Agaayyutim sivunniutaagun.

32 Peter-lu piqataılu siñinialıllapiagñiqsut, aglaan itiqamin tautuñnigaat Jesus kamanalğagun qichaqatigiplugu malğuk añutik.

33 Añutik unitkaqsipmatku Jesus Peter-m nipliu-tiniga, “Ataniiq, nakuullapiaqtuq uvaniıkiqput. Nappaitquguptigut nappaiñayaqtugut piñasunik palapkaaksranik, atautchimik ilipnun, atautchimik Moses-mun suli atautchimik Elijah-mun.” İlisimañitkaluağniga uqağikkani.

34 Peter uqaqtılu nuviyam qulañiutignigai; maliguaqtai iqsitçañniqsut nuviya qulañiutipman.

35 Nipi nipliqsuq nuviyamiñ, “Tavrataamna İğñiga piksraqtaagıkkaga; naalağniyumagiksi.”

36 Uqağuiqman Jesus kisiñnuğniqsuq. Taipkunani uvluni maliguaqtaiñ uqautigininñigaat kisumunniñ tautukkaqtin.

*Jesus İtuaqsipkaiñiqsuq Nukatpiağrunmik
İrrusiqlulinmik*

37 Uvlutqikman Jesus-lu piņasutlu maliguaqtai atqaqamin qimigaamiñ iñugiaktuat iñuich paağniğaat Jesus.

38 Iñuk nipliğñiqsuq akunğatniñ iñugayaat, “Iisautrii, tautullagun iğñiğ, tarra iğñitualuga.

39 Irrusiqłuum analatmani kapyaaqsiñiqsuq. Ilaa qilurağallapiagaqtuq suli innuliqiaqsiruq qaniğmigun. Irrusiqłuum atniaqtuiñagaa suli unitłaiqlugu.

40 Uqapsaagaluagitka maliguaqtitin anitquplugu taamna irrusiqłuk aglaan anipkalguiñniğaat.”

41 Jesus kiusriñiqsuq, “Ukpiqutaiñniqpat ilipsitñi. Naagasuli killukuaqmiusi. Qanutunaglaan nayuqtigiraksragivisi? Qanutunaglaan iqlutuqtigiraksragivisi?” Tavralli nipliutinigaa iñuk, “Uvunautisaqsionjata iğñiğ!”

42 Nukatpiağruum utlautiłhani irrusiqłuum ulğusraaqtinnigaa nunamun qiiqsruqtitkaqsipługu. Jesus-ñum iñiqtignigaa irrusiqłuk aasiñ mamititlugu nukatpiağruk utiqtitlugu aapananun.

43 Iluqatin iñuich quviğusuutiginiğaat kamañtuq sanñigikkañaga Agaayyutim.

Jesus-ñum Uqautigilgitkaa Tuqqutauliksrani

Iñuich quviğusuktitlugitsuli Jesus-ñum savaagikkañanik nipliutinigai maliguaqtini,

44 “Piiguğniaqnagu una uqauttutiginiakkağa ilipsitñun! Iğñiñaga Iñuum aatchuutigikkaugisiruq iñunnun tuqqutqulugu.”

45 Aglaan qanuutautilañaga uqautigikkañan iriqsimaniqsuq maliguaqtaiñiñ. Taatnaqlugu

kanıqsılguıññaat. Taluqsraqhutın apıqsrul-
guıññaat taavrumuuna.

Kiña Kamañaǵniqsrauva?

⁴⁶ Malıǵuaqtıt qapıqtalıtraaqsiñıqsut nallıqtın kamañaǵniqsraupmagaan.

⁴⁷ Jesus-ıum ilisimanıǵai isummatılaanat. Qıññaǵniǵaa ililgaaq inillaklıgu saniqqamiñun

⁴⁸ nipliutiplugich tamatkua, “Kisupayaam akuqtuǵumiun ililgaaq pisigıluna tavra akuqtuǵaana; suli kisupayaam akuqtuǵumiña akuqtuǵisipmigaa taamna tuyuǵirigikkaǵa. Iñuk kamanaiñıqsrauruaq akunnapsitñi ilaa kamañaǵniqsrauruq.”

Akitñaqtuqtıngıtchuaq Uvaptiknun İlagillapıǵıkpıt

⁴⁹ John nipliqsuq, “Atanııq, tautukkıkpıt iñuk anıchıraǵaqtuaq irrusiqlunınik atuqlıgu atqıñ. İñıqtıǵıkpıt atakkii uvagut ilaǵınıtıluǵu.”

⁵⁰ “Nutqaqtinnıanııqsıun,” Jesus-ıum nipliutiniǵaa atlatlu malıǵuaqtai, “Atakkii kiñapayaaq akıllııqsunıtchuaq ilipsitñik ilipsitñıktuqtuq.”

İlanısa Samaria-ǵmiut Akuqtuǵunǵıtchaat Jesus

⁵¹ Jesus-ıum ilıtchugıkamiun utıqtuksrauıı Agaayyutmun isummıǵniqsuq Jerusalemugukhuni.

⁵² İglaulıǵmiñi tuyuqǵniqsuq uqqıraqtınınik sıvumiñi nunaaqqianun Samaria-m itqanaiyautıtqıpluni tukkuksraǵmiñik.

⁵³ Aglaan iñuıch tarani akuqtunıññaat atakkii Jerusalem-munııaqhuni.

⁵⁴ James-ıum suli John-ıum, malıǵuaqtıkkıñ, tautukamıtku taamna nipliutiniǵaak,

“Ataniiq, qinñuaquvisiguk ikniǵmik qılanmiñ piyaqquityaqulugu tamatkunıña?”

⁵⁵ Jesus-ñum kinjiaqlugich inñiqtiǵnıǵai.

⁵⁶ Aasiin Jesus malıǵuaqtailu iglauniqsut atlamun nunaacqiuramun.

Iluqnaungitchuat Malıǵuaqtit

⁵⁷ Iqliqtaulıǵmikni inñuum nipliutiniǵaa Jesus, “Malikkisigikpiñ napmupayaaguvich.”

⁵⁸ Jesus-ñum kiuniǵaa, “Kayuqtut sisiaqtut, sulitınmiurat silami ugluqaqhutin, aglaan Iǵñıña Inñuum iniksraitchuq minguiqsiagviksragmiñik.”

⁵⁹ Jesus-ñum atla inñuk nipliutiniǵaa, “Malınña.” Aglaan taavruma inñuum nipliutiniǵaa, “Ataniiq, sivulliulugu aılana iluvıǵiaǵlugu aapaga.”

⁶⁰ Jesus-ñum kiuniǵaa, “Ki, tuqunaruat iluvıǵilitrun tuquruagikkaqtın. Aglaali ilvich quliaqtuaǵiaǵıñ anjaayuqautaanik Agaayyutim nanipayaaq.”

⁶¹ Atla inñuk nipliqsuq, “Ataniiq, malikkisigikpiñ. Aglaan sivulliulugu qinñiguiqsaǵiaǵlagich ilagikkatka.”

⁶² Jesus-ñum nipliutiniǵaa, “Kiña inñuk nunni-uqtuaq kinjanñatıǵalugu atugumiñaitchuq sumun anjaayuqautaanı Agaayyutim.”

10

Jesus Tuyuǵıǵai Malıǵuaqtit

¹ Kiñuagun taavruma atanǵuruuq piksraqtuq piñasukipiaq qulit malǵunınik inñunınik tuyuǵiplugich malǵuullaaplugich. Aullaqtitkai sivumiñi nunaacqipayaanun tikitchaǵumakkaǵmiñun.

² Jesus-ñum nipliutiniǵai, “Katitaksraqtugaluaqtuq aglaan savaktit katitchiruksrat

ikittut. Iniqsruġumausi atanganun katitchivium tuyupsaaqulugu katitchiruksranik savaqulugich nautchiivihmiñi.

³ Aullaħhiñaurusi. Tuyuġiniaġipsi ipnaiyaatun lila akunġatnun amaqqt.

⁴ Aullautriñiaqasi manikuviuramik naagaqaa puukatauramik naagaqaa sakpakkimik; igliq-taullaħpsitñi nutqaaqtuġniaqasi kisumununniñ.

⁵ Supayaami isiġniġupsi tupiġmun nipliutiymagisi, 'Tutqiun iñuiñun uumani tupiġmi illi.'

⁶ Iñuk tavrani iñuuniaġniqpan piqpaksriluni tutqi-utmik, taamna tutqiun ittuiñāġisiruq ilaani. Aasiñ taatniingihñikpan taamna tutqiun utiġisiruq ilipsitñun.

⁷ Nayuutiymausi taavrumani tupiġmi niġilusi lu imiġusilu qanutchipayaamik aatchuqpsi, atakkii savakti akiliusiaksraqtuksrauruq. Nuktaġniaqasi tupiġmiñ atlamun.

⁸ Supayaami nunaqqimukkupsi paġlakpasi niġiyumausi payugutaatnik,

⁹ mamititchilusi atniġñaqtuani taavrumani nunaqqimi, uqautilugich iñuich, 'Añaayuqautaa Agaayyutim qalliruq ilipsitñun.'

¹⁰ Aglaan nunaqqimukkupsi nani iñuich paġlañitpasi nipliġumausi tumitchaani,

¹¹ 'Apyua nunaqqipsi isigaptikniñ ipsuktuġisigikput; aglaan itqāġiyumagiksi una, Añaayuqautaan Agaayyutim qallisigaasi!'

¹² Uqautiġipsi, atanniivium uvluani Agaayyutim ilunġigitlukkisigai Sodom-miut taavrumakña nunaqqimiñ taatniittuamiñ. [Jesus uqaanikman taavrumiña, maliguaqtai aullaġniqsut.]

Ukpiŋitchuat Nunaaqqich Ilaŋitñi

13 “Nakliuŋ, Chorazin-naġmii! Nakliuŋ, Bethsaida-ġmii! Savaaqaġaluaqtuŋa iŋugiaktuanik quviŋnaqtuanik akunnapsitñi. Makua quviŋnaqtuat qiŋikkasi savaaŋuniqpata Tyre-miŋu Sidon-miŋu iŋiġaanimma, iŋuich taimani isummitqianikkayaqtut miissuŋnik atnuġaagutiŋ suli aġramun aquvillutiŋ qiŋiqitillugu taavrumuuna mumiqtiŋ killuqsautmikniŋ!

14 Atanniivium uvluani iġlutuyunaitlukkisiruq ilipsitñi ukunakŋa Tyre-miŋu Sidon-miŋu.

15 Ilipsitñunlu Capernaum-mii! Ka-managŋasugivisi qilaŋmunaglaan? Iktaugisirusi anasiŋuqsagviŋmun!”

16 Jesus nipliutiniġai maliguaqtini, “Kisupayaam naalaġnikpasi naalaġnigisipmigaanŋa, suli kisupayaam ayakpasi ayakkisipmigaanŋa, suli kisupayaam ayakpaŋa, ayakkisipmigaa taamna tuyuġirigikkaġa.”

Jesus-ŋum Maliguaqtai Utigŋiqsut

17 Piŋasukipiaq qulit malġuich iŋuich utiqamiŋ quviasullapiagŋiqsut nipliqhutiŋ, “Ataniiq, makua irrusiqŋuichunniŋ tupigiraġigaatigut tilikaptiŋ anitqupluġich atuqŋugu atqiŋ!”

18 Jesus-ŋum kiuniġai, “Tautukkiga tuunġaq atqaqman atripluġu ikniqpalak pakmakŋa.

19 Naalaġnillaġitchi! Saŋŋiksritkipsi tutmatlasiplusi nimigianik putyuutiliŋniglu akimatlasiplusiŋ saŋŋianiŋ piyuaqtigikkapsi. Suli tamatkua atniġumiŋaitchaasi.

20 Quviatchautiginagu irrusiqlun nun tupiginilusi aglaan quviatchautigitluksiun atigikkasi aglausimaagnilugich pakmani.”

Jesus Quviatchakpaktuq

21 Taavrumani Ipqitchuam Irrutchim quviatchaktinnigaa Jesus suli uqaqtitlugu, “Aapaan, atanguruatiin qilanmi nunamilu, quyagikpiñ! Sagvigitin puqitichuanun sut iriqsamaruat puqiksuaniñ ilisamaruaniñlu. Aa, Aapaan, taamna sivunnigikkan quviagigiñ.

22 Aapaa qaitchigaana sanjipayaamik. Kia-unniñ nalugaa Igñiguruam kisuupiaqtilaana aglaan kisimi Aapauruam, suli kia-unniñ nalugaa Aapauruam kisuutilaana aglaan Igñiguruam, suli tamatkua Igñiguruam sagviutisukkani Aaparuumik.”

23 Jesus-um kinjaqamigich maliguaqtini nipliu-tinigai kisinjuutiplugich, “Quvianamiurusi atakkii iñuursi taututlasiplusi atuumaruanik!

24 Uqautigipsi, Iñugiaktuat sivuniksriqirit suli umialgich tautugummiugnigaat tamanna tautukkaqsi aglaan tautulguiltlugu, suli tusaayummiuqlugu tusaakkaqsi aglaan tusaalguiltlugu.”

Atrikusaun Nakuuruakun Samaria-gmiukun

25 Ilisautrim maligutaksranik utlaklugu Jesus uktuagunigaa apiqsruqtaqlugu, “Ilisautrii, sumik savaktuksrauvik akuqtuisukkuma isuitchuamik iñuuligmik?”

26 Jesus-um kiunigaa, “Qanuñmi maligutaksrani aglaksimaaqpa? Qanuq agliqiplugu ilisauttutigiragiviuñ?”

27 Anjutim kiuniġaa, “Piqpagiyumagiñ ataniq Agaayyutin iluqaaniñ uummatipniñ, iluqaaniñ iñuutchipniñ, iluqaaniñ sayagikkapniñ, iluqaaniñ isummatipniñ; suli piqpagilugu iñuuniaqatin ililugu iliptun.”

28 Jesus-ñum kiuniġaa, “Tarra, nalauttutin. Taatna iñuuniaġuvich iñuugisirutin.”

29 Aglaan aglaliqirim nalaunñanasugniaqhuni inñmiñik apiqsrulgitchaa Jesus, “Kiña iñuuniaqatigivigu?”

30 Jesus uqaaqtuagaqsiruč, “Ilaaniguuq iñuqaġniqsuq Jericho-muktuamik Jerusalem-miñ. Iglauñaan tigliniaqtit anallaqñniġaat atnuġaiqluġu karukluġu uniluguasiñ tuquħhiñaġuqtuaq.

31 Agaayuliqsiptuuq igliġmiñiqsuq tamarrumuuna tumitchaakun. Tautukamiuñ taamna iñuk apqusaalhiñaġniġaa igluagun tumitchaam.

32 Ikayuqtiptuuq agaayyuvikpañmi taatnatun pipmiñiqsuq, aasiñ tautukamiuñ taamna iñuk apqusaagmiñiġaa igluagun tumitchaam.

33 Aglaan Samaria-ġmiu iglaupmiñiqsuq tamarrumuuna tumitchaakun. Tikitmiuq taavrumuñ anallaqłuktamun, aasiñ tautukamiuñ ilunñugiliutiplugu.

34 Utlakluġu kuvviqiniġai uqsruġutmik wine-miġlu killiaġniñi aasiñ mamitaqluġich. Taatnaanikami iliniġaa taamna iñuk natmaksigviuraġmiñun nullagviñmuutiplugu qaunagiaqsipluguasii.

35 Uvlutqikman manniñniġaa malġuñnik nul-laġvium iñua uqautiplugu, ‘Qaunagiyumagiñ. Tik-

iumatqikkuma tamaunnaagluᅇa akiliᅇisigiga qau-naksriᅇipkun ilaanik akiqsruutiqaᅇniᅇupkiᅇsuli.”

³⁶ Jesus-ᅇum apiqsruᅇniᅇaa iᅇisautri, “Qanuᅇ isumaniqᅇich taapkunuuna piᅇasutigun? Nalliat iᅇᅇuuqatauva taavrumuᅇa iᅇᅇuᅇmun aᅇallaᅇlukkauruamun tigliᅇniaqtitigun?”

³⁷ Aglaliqirim kiuniᅇaa, “Taamna nagliktuiruaᅇ ilaanik.” Jesus-ᅇum nipliutiniᅇaa, “Taatnatun iᅇᅇuniagiᅇᅇ.”

Jesus-ᅇum Isiqattaagᅇvigigik Martha-lu Mary-lu

³⁸ Jesus maliguaᅇtiniᅇu iglautuiᅇaᅇhutiᅇ tikiᅇᅇᅇiqsut nunaaqᅇiuramun. Aᅇnam tavrani atilᅇum Martha-mik aiyugaaᅇniᅇaa kiᅇuniᅇmiᅇᅇun.

³⁹ Aasiᅇᅇ aniᅇatiᅇqaᅇniᅇqsuᅇ atiqaqᅇtuamik Mary-mik. Aᅇuᅇptaᅇaᅇhuni isigaiᅇᅇ saniᅇaatnun atanguruam naalaᅇtuᅇaᅇniᅇaa iᅇisautripman.

⁴⁰ Aglaan Martha alapisrautiᅇqaᅇniᅇqsuᅇ suraksraᅇayaᅇmiᅇᅇik. Utlakᅇuᅇu Jesus uᅇautiniᅇaa, “Ataniᅇiq, sugiᅇᅇitpiuᅇ aniᅇatma kisivripkaᅇmaᅇa? Uᅇauᅇtuuᅇ uvuᅇaᅇqulugu ikayugiaᅇluᅇa!”

⁴¹ Atanguruam kiugaa, “Annaa, Martha! Isumaaluktutin supayaanik.

⁴² Aglaan atausiq piitchuiᅇlapiᅇaᅇtuᅇ. Mary-m piksraᅇtaᅇagigaa nakuuniᅇtaᅇ atlat piᅇgumiᅇᅇaisaᅇat ilaaniᅇᅇ.”

11

Jesus Iᅇisauriruᅇ Agaayulᅇkun

¹ Iᅇaᅇatni uvlut Jesus agaayulᅇiᅇᅇᅇiqsuᅇ kisᅇᅇᅇuᅇhuni. Agaayunᅇaiᅇqman iᅇaᅇata maliguaᅇᅇtaiᅇᅇ nipliutigaa, “Ataniᅇiq, iᅇisauttutigut

qanuq agaayuliksraptiknik John ilisautripmatun maliguaqtimiñik.”

² Jesus nipliutiniğai, “Agaayugupsi itnağusi, ‘Aapapta:

Iñupayaaq nunami kamaksriļi ilipnik ipqiqsitlugu taavrumuuna atqıñ.

Aullağniļi aņalatchiļhiñ iñupayaanik.

³ Aatchuqtigut uvlugağikpan niqimik inuğikkaptiknik.

⁴ Natqigutiluta killuqsautiptiknik natqigutrisimaaqmatun savamaqluutriruanik uvaptiknun.

Sivulliutiniaqasigut uuktuaqsiuligmun.’ ”

⁵ Jesus nipliutigai maliguaqtini, “Iļapsisamma utlakkayağaa ilauraani tupqanun unnuami nipliutilugu, ‘Iļauraan, simmiļiaksrağuktunęa piņasunik qaqqianik.

⁶ Iļauraaga iglauruaq tikiumaruq tupimnun. Niqaitchunęa niğipkautiksraņanik.’

⁷ Iļauraanęan kiunayağaa tupqum iļuaniñ, ‘Iļaksianaņęa! Talu kiluusaaniktuq. Qitunğatkalu uvaņalu nallaaniktugut. Makitchunęitchunęa aatchuğiağutin.’

⁸ Uqautigipsi, una makitchunęitkaluağuni aatchuğiağlugu qaqqumik iļauraagağilħagun, makitchumiñaqtuq aatchuğiağlugu inuğikkaņanik atakkii taamna inįiqsruqtuiñaqhuni.

⁹ Taatnamik nipliutigipsi, Inįiğupsi qaisaugisiruq ilipsitñun; pakaagağupsi paqitkisigiksi; katchak-tuğupsi talu aņmakkauniaqtuq ilipsitñun.

¹⁰ Atakkii kisupayaaq apiqsruqtuaq akuq-tuigisiruq, sulı pakaagaqtuaq paqitchigisiruq,

suli talu anmakkaugisiruq kisupayaamun katchaktuqtuamun.

11 Uvva kisupayaam aapauruam aatchuḡayaqpaun iḡñi nimiḡiamik iniqsruqpani iqaluktuḡukhuni?

12 Naagaqaa aatchuḡayaqpaun putyuutilinmik iniqsruqpani mannixsuḡukhuni?

13 Pigiitchaluaqhusi ilisimaraḡigiksi qanuq aatchuḡiksraqsi nakuuruanik qitunḡapsitñun. Maatnaasu Apa pakmaniittuaq aatchuiñiapiaqtuq Ipqitchuamik Irrutchimik tamatkununa iniqsruqtuanun inmiñun.”

Jesus-lu Beelzebul-lu

14 Jesus anitchiñiqsuq irrusiqḡunmik uqalguitchuamik. Aasiñ irrusiqḡuk anipman taamna iñuk uqaaqsiñiqsuq. Iñuich quviḡutchaniqsut

15 aglaan ilanich nipliqhutin, “Beelzebul-ḡum, anjalataata irrusiqḡuich, qaitchiñiḡaa sanḡimik anitqataitlasiplugu.”

16 Atlat uuktuḡukḡugu Jesus apiqsruḡniḡaat savaaqaquplugu quviqnaqtuamik ilitchuqqutaulugu Agaayyutmun tuyuḡitilaanjanik qilanmiñ.

17 Aglaan Jesus-ḡum ilisimanigai qanuq isummatiqalhat. Nipliutiniḡai, “Iñuich nunaqqikpanmi akikḡautikpata avatmun makitayumiñaitchuq akuni. Atanḡuviich aviksimaguminḡ suksraunḡiḡñiaqtut.

18 Taatnatuntuuq tuunḡaum irrusiqḡunḡi avḡumaguminḡ akikḡaqtuutilutin avatmun anjaayuqautaa

isukliññaiaqtuq. Nipliqsusi anitchiragañipluᅇa ir-
rusiqᅇuᅇnik atakkii Beelzebul qaitchipluᅇaguuq
sanᅇimik savaaqatlasipluᅇa taatnatchimik.

¹⁹ Anitchiragaᅇuma irrusiqᅇuᅇnik Beelzebul-kun
kisukun maliguaqtigikkasi anitchiraqmiragaivat?
Tarra ilinich atanniqsuqtiginiagisi ilisimanaqsilugu
killukuapiagaataqtilaaqsi.

²⁰ Aglaan anitchiragaqtuᅇa irrusiqᅇuᅇnik
Agaayyutim irrusillautaᅇagun, taavru-
muuna nalupqinaitchuq Agaayyutmun
aullaᅇniinᅇaniktilaaᅇa aᅇaayuqautaa akunnapsitᅇi.”

²¹ “Sanᅇiruam iᅇuum paqnasimaaqmagich
satkupayaani qaunaksripluᅇni tupigmiᅇnik, suurai
tiglikkautlaitchut.

²² Aglaan sanᅇitᅇuktuam aᅇuyakᅇugu akiilikamiuᅇ
aullautiragaigai satkui tunᅇavigikkaᅇi, avguᅇᅇugich
tiglikkani piqatmiᅇun.

²³ Iᅇuk piqatauᅇitchuaq uvamni akikᅇautiruaq
uvamnun, sulii iᅇuk katitchiqatauᅇitchuaq
siamitchiᅇhiᅇiaqtuq.

Irrusiqᅇuk Utiqtuq

²⁴ “Irrusiqᅇuk anikami iᅇuᅇmiᅇ iᅇlauraqtuq
paliumaruakun nunakun pakakhuni
minguiqsiallagviksraᅇmiᅇnik. Paqᅇitᅇiamiuᅇ
nipliqsuq, ‘Utiᅇniaqtuᅇa tupigmun unisaᅇikkamnun.’

²⁵ Utiᅇami paqinnigaa ini salumaplugu sulii
iᅇuaqsasimapluni.

²⁶ Aasiᅇn aniᅇluᅇni aggiutigai tallimat malᅇuich
irrusiqᅇuich pigiitᅇuktuat iᅇmiᅇiᅇ. Isiqhutiᅇ
iᅇuuniagaᅇiqsut tavrani. Taamnaasiᅇn iᅇuk
pigiitᅇluᅇniqsuq sivuanigᅇiᅇn.”

Quvianapiagaataqtuaq

27 Jesus uqaqtitlugu aġnam iñugayaaniñ nipliu-tiniġaa, “Qanutun quvianaqtigiva aġnaq iġñiruaq ilipnik suli miluktitulutin!”

28 Jesus-ḡum kiuniġaa, “Aa, aglaan qanutun quvianatluktigivat tamatkua tusaaruat uqałhanik Agaayyutim aasiiñ tupigiplugu!”

Qasilirut Quviqnaqtuamik Savaaqaquplugu

29 Iñuich iñugiaksisaiñaaqsiptomata Jesus uqaqaqsiñiqsuq, “Iñuich uvlupak pigiitchuanḡuruat qiñiġuktut quviqnaqtuamik savaamik ilitchuqqutaulugu kisuuutilaamnik, aglaan qiñiġumiñaitchut taatnatchimik. Qiñiłhiñagisigaat quviqnaqtuaq savaaq atuupmatun sivuniksriqir-imun Jonah-mun.

30 Iġñiḡa Iñuum ilitchuqqutauniaqtuq iñuḡnun mar-rumani uvlumi, atriplugu sivuniksriqiri Jonah ilitchuqqutauruaq iñuiñun Nineveh-m.

31 Atanniivium uvluanı atanguruam aġnam ag-giqsuam uḡallamiñ maatnaasu patchisigigisigai iñuich iñuuruat uvlupak atakkii taimmani iglau-niqsuq uḡasiksuamiñ naalaġnityaqhuni Solomon ilisautripman puqiutmigun. Atañji, iñuk maaniittuq kamanatluktuuaq Solomon-miñ.

32 Atanniivium uvluanı iñuḡisa Nineveh-m patchisigigisipmigai iñuuruat pakmapak, atakkii taimanı isummitqiññiqsut mumikhutin killuqsautmikniñ tusaakamitruḡ Jonah-m quliaqtuaqałha. Atañji, iñuk maaniittuq kamanatluktuuaq Jonah-miñ!

Qaumman Timimun

33 “Kia-unniñ ikitnamiuḡ naniq iritlaitchaa naagaqaa ilitłaitchaa ataanun utkusium aglaan

iliraǵigaa naniqagvı̄mun. İñuı̄lli qı̄ñı̄gumagaat qauma isı̄gumı̄n.

34 İrisi nannı̄sun ittut timipsitñun. İrrakkiñ qı̄ñı̄tlakpaknik qaunagilguniaqtutin aullapayaaguvich. Aglaan irrakkiñ pı̄giı̄tpaknik saptaaqsiñiaqtutin.

35 Qaunagititchi qaumaruaq ilı̄psitñi taaqtuanı̄itchumuı̄q.

36 İluqani timin qaummaagı̄kpan, ilaı̄a taaqtuamiı̄sunı̄aqani, qaummaagı̄kkı̄sı̄ruq iluqaani, atrı̄lugu naniq qaummatrı̄pmatun ilı̄pnik qaumamiñik.”

Jesus-ı̄jum Upyaktugai Ukpı̄ı̄ı̄uaqtit

37 Jesus uqaı̄aiqman, Pharisee-ı̄juruam aiyugaaǵnı̄gaa niǵı̄yaqtuaquplugu. Malı̄kı̄lugu nayummagataǵnı̄qsuq tamaı̄ı̄a niǵı̄aqsı̄pluniası̄ı̄ñ.

38 Pharisee-ı̄juruı̄aq atlası̄ktuq ilı̄tchugı̄kamı̄ı̄n Jesus-ı̄jum iǵǵunı̄sılaanı̄at arganı̄ñ niǵı̄galuaqani.

39 Atanǵuruam nipliutiniǵaa, “Aatai Pharisee-ı̄juruasii, salumapkairusi qaalhiñı̄nı̄tñik qallutipsi suli puggutapsi, aglaan ilı̄psitñi immaukkaqtusi ivayaqtuhı̄gmik suli pı̄giı̄liqilı̄gmik.

40 Ukunani ilı̄saǵunı̄tchalukkut. Agaayyutim iñı̄qtaǵı̄gik iluqaanik qaanaı̄lu ilı̄ualı̄. Taatnatun-tuuq iñı̄qtaǵı̄gik iñuı̄m timaaı̄lu isumaalu.

41 Aatchuutigisiun immanı̄at qallutipsı̄lu puggutapsı̄lu naglı̄naqtuanun. Taatnaǵupsi suapayaı̄aq salumagı̄sı̄ruq sı̄vuǵaani Agaayyutim.

42 Naklı̄ı̄nı̄ Pharisee-ı̄juruasii! Qulikuraqtusi Agaayyutmun avuı̄ǵutı̄nik naurı̄anı̄k. Naagatai

iñuñnik añalatchitłaitchusi nalaullugu suli piqpak-sriñgitłusi Agaayyutmik. Atuumaraksraqtarra suli qulikuruksraupmisi.

⁴³ Nakliuñ, Pharisee-ñuruasii! Qiñiqusaag̃aqtusi aquppiutağiksaanun aquvitłusi katrağvinñi suli paglatqusuursi kamagilusi tauqsigñiağvinñi.

⁴⁴ Nakliuñ, [ukpiññuaqtisii]! Atriqaqtusi nalunaitñutchiğniğilaanik iluvignik iñuich pisugvigikkañitñik qaanatigun naluplugich.”

⁴⁵ Ilañata ilisautrit maliğutaksranik nipliutiniğaa, “Ilisautrii, taavrumiña nipliqavich upyak-tuğiptiguttuuq.”

⁴⁶ Jesus-ñum kiuniğai, “Nakliuñ, ilisautrisii maliğutaksranik. Iñuich natmiğagigisi kivipqaqtağnaqtuanik aglaan ilipsi isatłaitchisi argagikkasi ikayuutigisuglugich natmañnun.

⁴⁷ Nakliuñ! Iñiqsiraqtusi iluvigiksaanik sivuniksriqirinun, taipkunuñaami sivuniksriqiripayaanun sivulliağikkapsi tuqqutağikkañitñun.

⁴⁸ Taatnaqapsi añiqataupmisi, aasiisuli iħuagigiksi tamanna savaagikkañat sivulliağikkapsi. Taipkua tuqqutchiñiqsut sivuniksriqirinik, naagasuli nappairusi iluvinñitñik.

⁴⁹ Piquitigiplugu Agaayyun nipliğñiqsuq puqiligmigun, “Tuyuqagisiruña sivuniksriqirinik uqqiraqtinigu iñugikkamnun. Tamatkua tuqqutkisilgitchaich ilañich suli piyuaglugich atlat.’

⁵⁰ Taatnaqhutiñ Agaayyutim anasiññuqsagisigai iñugikkañi pakmapak iñuaqtuħhatigun iluqañitñik sivuniksriqirinik aullağniilħhaniñaglaan nunam,

⁵¹ aullağniiplutiñ tuqqutauħhaniñ Abel-ñum tuqqutauħhanun Zechariah-m, tuqqutauruam

akungakni tunillaġvium suli ipqitchuam inim. Aa, nipliutigipsi, iñuich iñuuruat pakmapak anasiññuqsakkaugisirut iluqaagun tamarrumuuna.

⁵² Nakhiuñ, ilisautrisii maligutaksranik! Kanjicsitłaitkiksi Agaayyutim uqałha uqqiraqtaalu suli ilisauttutiginitługich. Atriqaqtusi iñuñmik anjmautiqaqtuaq Agaayyutim anjaayuqautaanun aglaan anjanitługu. Isinitchusi sulipsuuq piñailutchiqsuġmiplugich tamatkua isigniuraqtuat.”

⁵³ Jesus aullaacsipman tavrakña aglaliqirit suli Pharisee-ñuruat naipiqtuaqsiñigaat apiqsruqtaqlugu supayaatigun,

⁵⁴ pisagisukługu uqaqpan nalaungilluni.

12

Jesus-ñum Kiliktuutigai Ukpinqaqtuiliq

¹ Iñugaaġruich kativiiñaqhutin ttruutivaitłutin tutiliqatautiniqsut. Jesus-ñum nipliutiqqaagnigai maliguaqtini, “Qaunagititchi qaqqiam puvlaksrautaatniñ Pharisee-ñuruat, ami ukpinqaġutaatniñ.

² Qanutchipayaaq matukkauruaq matuigisiruq, suli iluqani iriqsimaruq ilitchuġipkkaugisiruq.

³ Taatnamik qanutchipayaamik nipliaguvich taaqtuami tusaġnaġisiruq qaumaruami, suli qanutchipayaamik isivrukkuvich inaurami nipitusiluni uqautaugisiruq nunaaqqiñi.

Sivuugaginasigik Iñuich

⁴ “Uqautigipsi, ilauramaan, iqsiginagich tamatkua tuqqutchiraġaqtuat timimik aasiñ taavruma aquagun savaaqalguilutin pigitłuktuamik.

5 Urriqsuutiniagipsi talugiraksramik,
Sivuugagisiuᅇ Agaayyun tuqup-
kaiᅇanikami aᅇalatchiᅇiqaqtuaq
anasiᅇᅇuqsagviᅇmuktitchitᅇapluni. Ukpigisitᅇa, ilaa
talugiraksragigiksi.

6 Tallimat tiᅇmiurat tunitᅇlaiᅇᅇiᅇqpat malᅇuᅇᅇnun
maniuraaᅇᅇun? Naagasuli Agaayyutim
atausiqunniᅇ tiᅇmiuraq piiguumaᅇitᅇhaa.

7 Taatnatuntuuq ilipsitᅇi, nuyaᅇikkasiunniᅇ ni-
aqupsitᅇi kisisimaaqtut. Taatnamik iqsiᅇasi, ak-
isutluktusi iᅇugiaktuaniᅇ tiᅇmiuraniᅇ.

Uqaᅇiᅇhalu Piiᅇaᅇiᅇhalu Christ-mik

8 “Nipliutigipsi, Kiᅇa nalupqinaᅇuni uqaᅇpan
sivuᅇaatni iᅇuich piginiᅇuni uvamnun, Iᅇᅇiᅇan
Iᅇuum nalupqinaᅇᅇugu uqaᅇigisipmigaa sivuᅇaatni
isaᅇuligikkaᅇiᅇ Agaayyutim.

9 Aglaan kia ayakpaᅇa sivuᅇaatni iᅇuich Iᅇᅇiᅇan
Iᅇuum ayakkisipmigaa sivuᅇaatni isaᅇuligikkaᅇiᅇ
Agaayyutim.

10 Agaayyutim natqigutiyumaᅇaa iᅇuk
uqaᅇniᅇᅇuktaqtuaq Iᅇᅇiᅇanik Iᅇuum. Aglaan
Agaayyutim natqigutiyumiᅇaitᅇhaa iᅇuk
uqaᅇniᅇᅇuutiqaqtuaq Ipqitᅇhuamik Irrutchimik.

11 Iᅇuich uqaqsittaᅇviᅇmuutikpasi sivuᅇaatnun
atangich suli aᅇalatit, isumaaluᅇniaqasi qanuq naa-
gaqaa sumik uqaᅇniaqtilaapsitᅇik.

12 Atakkii tavraᅇuqpan Ipqitᅇhuam Irrutchim
iᅇisautrigisigaasi uqaᅇsrapsitᅇik.”

Atrikusaun Umialguruakun Kinnauruakun

13 Iᅇuk iᅇugaᅇᅇuᅇniᅇ nipliᅇᅇiᅇqsuq Jesus-mun,
“Iᅇisautrii, uqaᅇttuᅇᅇ aniqatiga aviᅇulugich
paisannaktaaksravuk aapamnuk unisaᅇikkaᅇiᅇ.”

14 Jesus-ᵈum kiunigaa, “Aᵇuun, atanniqsuq-tauyumiñaitchuᵇa avguitlasilunᵇa suuraksrapsitñik ilipnunlu aniqatipnunlu!”

15 Nipligñiqsuq iluqanitñun, “Munaḡititchi siqñaktuahigmiñ! Atakkii suuraḡaiksialuaḡumi iñuk piññautigiyumiñaitchaa iñuuhigmik.”

16 Tavrali Jesus-ᵈum uqautinigai atrikusautmik, “ᵇlaatniguuq iñuqagñiqsuq umialguruamik. Nunanᵇa nauqpauraqhuni kipraksranik.

17 Isumaaqsiñiqsuq, ‘Iniksraigutigitka iluqaisa nauriatka. Qanuḡisivik?’

18 Itnaḡisirunᵇaliqaa, uqagñiqsuq inmiñun, ‘siqumitkisigitka tugvaḡvitka aasiñ nappailunᵇa aᵇitluktuanik. Tavrunᵇa tugvaḡsisigitka nauriaḡikkatka suli atlat suuratka.

19 Taatnaanikkuma nipligisirunᵇa uvamnun, Iñuuk, anaktaitchutin. Piññaktutin suurapayaanik inuḡikkaqnik iñugiaktuani ukiuni atugaksranik. Ki aasiñ iñuuniaḡiñ qaḡalutin nigilutin imiḡutinlu. Quviasugiñ!’

20 Aglaan Agaayyutim nipliutinigaa, ‘Kinnauniqsutin! Marrumani unnuami tuqugisirutin. Kia pigigisivagich suurannaktapayaatin tugvakkatin ilipnun?’ ”

21 Jesus niplipsaaḡniqsuq, “Taatna ittuq tugvairuani umialgutiksranik inmiknuhiñaq aasriñ suksraitlutinᵇa Agaayyutitᵇaqtauruamik.”

Isumaaluutitigun

22 Jesus-ᵈum nipliutitqinñigai maliguaqtini, “Uqautigipsi isumaaluqunitlusi iñuuhigmik, sumik nigihiaqtilaaksrapsitñik naagaunniiñ sumik atnuḡaaḡniaqtilaapsitñik.

23 Iñuuliq pitłuktuanjuniqsuq niqimiñ, suli timi pitłuktuanjuruq atnuğaaniñ.

24 Tautullaksigichata tulukkat, Nautchiitłaitchut naagaqaa katitchitłaitchut, suli sigłuaqañitçhut tugvağviksramiknik. Naagatai Agaayyutim nigipkağagigai! Akisutluktusi tamatkunakña tinmiłunniñ!

25 İłapsi iñuulhi taklıalguitchaa isumaaluutig-ilugu.

26 Añalatağilguiññiğupsiun sua-samna mikiruaq, suvaata isumaaluutiqaqpsi atlanik sunik?

27 Tautullaksigich nauriat atnuğarritłaitçuat inmiknik. Aglaan uqautigipsi, Atangum Solomon atnuğaallautat pigigaluaqługich atrinitchai tamatkua piññaqnaçtuat nauriat.

28 Agaayyutim atnuğaaqatlakpagich nauriat—ivgich illakhutin uvlupak aasiññiñ ikipkaqługich uvlaakun—atnuğaatlukkumiññaiññiñiqpasi? Aatai, ukpiqsriñikiññiaçpat!

29 Isumaalukasi nigıłiksrapstñik imikksrapstñiglu.

30 Atakkii ukpiñaitçuat marrumani nunami isumaaluutiqağaçtut tamatkuninja. Aapagikkapsi ilisimagaa inuğikkaçsi.

31 Taatnaçhusi pakaaqqaagilugu Agaayyun añalatchiruaq nalaunñaruanupluni umialiktun. Taatnağupsi qaitçhigisigipsi inuğikkapayaapsitñik.

Umialgutit Qılañmi

32 “İqsiñasi iñugiakitchuasii, atakkii aapagikkapsi qılañmiittuam aatchuğukkaasi ilaan pigikkañanik qaunagilusriļu.

³³ Tunisigik sulliñaurasi qailluguasiññ akuqtuaq nagliñnaqtuanun. Taatnağupsi inniaqtuq maniqagviqaqmatun piungigumiñaitchuamik. Tugvaqsiuñ umialgutiksraqsi pak-muñña piyaqquğumiñaitchuamun, atakkii tigliñniaqtim tiglikkumiñaitchai sulı qupilğut piyaqquğumiñaitlugich.

³⁴ Nani umialgutitin itpata tavrani uummatin itkisipmiuq.

Itqanaisimaaqtuat Savaktit

³⁵ “Itqanaiyağumausi savautriğipsitñun sulı nani ikumalugich,

³⁶ atrilugich savaktit utaqquuat añaayuqağmiknik utiqsağumaruamik katchuutiruat niğiqpagviatniñ. Tikilluni katchaktuqpan añmautinayağaat utaqqip-kasuñatnagu.

³⁷ Qanutun quviasuktigivat savaktit añaayuqağmiñ paqitpatin itqumalutin sulı itqanailutin utiqpan. Naalağnisitchi, Añaayuqaq saalisagisiruuq aquvitillugich aasiñ payuglugich.

³⁸ Qanutun quvianaqtigivat Ataniğmiñ paqitpatin piñiñaağugutin agğiqsiğniqpan unnuam qitqani unniñ aquagun.

³⁹ Nalupqiginitchiksi taamna, tupqum iñuan ilisimagumiñ tigliñniaqtim tikiuamakısraña isiqtinayaitchaa tupigikkağmiñun.

⁴⁰ Ilipsipsuuq, taatnatun piñiñaañuyumausi, atakkii Iğñiña Iñuum agğigisiruuq sassağniğmi niğiuğinısapsigun.”

Tuniqsimaruuq naagaqaa Tuniqsimaitchuuq Savakti

41 Peter nipligñiqsuq, “Ataniiq, uqautrivich taavrumiña atrikusautmik uvaptiknun naagaqaa iñupayaanun?”

42 Atanguruam kiuniġaa, “Uqallaglaña tuniqsimapluni suli puqikhuni savaktimik. Taamnauruq añaayuqañata iglauhigmiñi qaukiliutikkaña atlat, savaktit niqiksritquplugich piñaqsikpan.

43 Quvianamiuruq taamna savakti añaayuqañan paqitpani savaguni utiqpan.

44 Ilumun uqautigipsi, Atangum taamna savakti munaqsriliutiniaġaa iluqaitñun suuragmiñun.

45 Aglaan taamna savakti qaukiliutikkaña isum-miġñigumi, ‘Añaayuqaġa muluruq,’ tavrakñaaglaan ipiġaqtuaqsilugich atlat savaktit anutit aġnatlu, suli niġiaqsiluni imiligunilu,

46 tavrauvaali añaayuqaña utiġisuruq niġiuginisillugu kilikkaluaqnagulu. Uuma atangum piġisigaa savagvianiñ piqasiutipkaġlugu tuniqsimaitchuanun.

47 Taamna savakti qaukiliutikkaña ilisimagaluaqtuq añaayuqaġmi pisulhanik. Aglaan tupiksriñitluni anasiññuqsausiaqallapiagñaiaqtuq.

48 Aglaan savakti naluruq ataniġmi pisulhanik nalaunnaiqiqruaġlu anasiññuqsakkaugisuruq atqunaungilaamik. Iñuk aatchuusiaqatuaq atqunaq iñuich niġiugvigigisigaat atqunaq. Aasiñ iñuk aatchuusiaqatluktuq iñuich niġiugvigitlukkisigaat.

Jesus Aggiutriruq Aviktuiġmik

49 “Aggiqsun̄a nunamun isummitqigiaqlugich iñuich. Aggiiğa ittuq ikniqsuğmatun nunamun, aa, uvvatuq iknaktin̄janiksimali.

50 Akuqtuigisirun̄a paptaağutiksramik; qanutun ihuilliuqtigivik atuumaniañhanunaglaan!

51 Isumavisi aggiutriñiplun̄a tutqitutmik nunamun? Qañaa, aggiutrirun̄a aviktuiğimik.

52 Pakmaniñaglaan añayuqaagiiich tallimauyumin̄ avikkisirut, piņasut akillililugich malğuk suli malğuk akillililugich piņasut.

53 Aapa akilliliutiniaqtuq iğñiğmiñun suli iğñiq aapamiñun; aaka akilliliutiniaqtuq panin̄miñun suli panik aakamiñun; aakaruum akilliligişigaa ukuani suli ukuañuruq aakaruañi.”

Kañiqsimalugu Atuumaruşraq

54 Jesus-ñum nipliutilgiññiğai iñuich, “Tautukapsiun̄ nuviya kanaknamiñ nipliğaqtusi sialugugñağniplugu, aasii sialugugaqtuq.

55 Ikpigikapsiun̄ anuği uñallamiñ nipliğaqtusi uunaqsiniğniplugu, aasii uunağugaqtuq.

56 Ukpin̄ñuqaqtusii! İlisimagaluaqtusi siłaksramik qin̄ñañagun nunam qılaumlu. Suvaatami naluvisiun̄ qanuutaulha atuumaruam pakmapak?

Atisqatigiun̄ Akillilisuqtin

57 “Suvaata isivgiutlaitpisi ilipsitñik sum nalaun̄ñatilaañanik piraksrapsi?

58 Kia iñuum pasikpatin maligutaksratigun aasii uqaqsittaagvin̄muutilutin, pisuqtılaapni inillaksagumagiñ agvisigikkan tikitkaluaqnagu uqaqsittaagvik. Taatnañitchuvich tikiutigisiğaatin atanniqsuqtimun, aasiñ atanniqsuqtim

qaitkisigaatin aikłiqsuqtinun, aasii aikłiqsuqtit iligisigaatin isiqtauvinmun.

⁵⁹ Uqautigikpiñ, aniyumiñaitchutin isiqtauvinmiñ akiligaluağnagich akilıaksrapayaatin.”

13

Mumigusi Killuqsautipsitñiñ Naagaqaa Piyaququğusi

¹ Jesus uqaqtitlugu ilañich iñuich Jesus-muñniqsut uqautiplugu Galilee-ğmiunik Pilate-ñum tuqqutanjñik tunillaqtuqtitlugich Agaayyutmun; auñıllu auñich niğrutitlu avugiıksitlugich.

² Jesus-ñum kiuniğai, “Isummatigivisigich taapkua Galilee-ğmiut killiqirautluñniplugich atlaniñ Galilee-ğmiuniñ tuqqutaupmata taatna?”

³ Qañaa, uqautigipsi, isummitqıñitchupsi mumigusi killuutipsitñiñ iluqasi tuqugisirusi taapku-natitun.

⁴ Itqallaksigik taapkua akimiaq piñasut iñuich Siloam-mi tuqqutauruat nasirvium kattaqipmagich? Isummatigivisigin killiqirautluñniplugich iluqaitñiñ iñuñniñ Jerusalem-miñ?

⁵ Naagga, uqautigipsi, isummitqıñitchupsi mumigusi killuutipsitñiñ iluqasi tuqugisirusi taapku-natitun.”

Atrikusaun Asirritlaiıaakun Napaaqtukun

⁶ Jesus-ñum uqautiniğai uumiña atrikusautmik, “İlaatniguuq iñuk asirrisuuruamik napaaqtuqagñiqsuq nautchiivinmiñi. Asiaqaqma-gaaqamiun paqitchiñiñıqsuq.

7 Aasiiñ nipliutiniġaa nautchirriqirini, ‘Uvva, piņasuni ukiuni asiaqaqmagaapku taamna napaaqtuq paqitchinitchuņa. Kippuun! Atuqsiñaġaa manna nuna.’

8 Aglaan nautchirriqirim kiuniġaa, ‘Anjuun, taatniillagli atautchimi ukiumi. Nivaņniaqtuņa avataagun suli illiqilugu nagguksautmik.

9 Aasiiñ asirriñiqpan ukiutqikpan nakuuniaqtuq aglaan pijitpan kipiniaġiga.’ ”

Jesus Mamititchiruq Aġnamik Jew-ņuruat Minguiqsiagviata uvluni

10 Ilaņatni Jew-ņuruat minguiqsiagviata Jesus ilisautriñiqsuq katraġviņmi.

11 Tavrani itmiñiqsuq aġnaq irrusiqļuqaqtuq naņititchiruamik ilaanik akimiaq piņasut ukiuni. Taatnaqhuni imupluni isivilguiligñiqsuq.

12 Jesus-ņum tautukamiuņ tuqļuġniġaa iņmiñuquplugu, “Aġnaaq, atniġñautaiqsutin.”

13 Iļigai argaņni ilaanun. Aġnam isivitiqami kamaksruaqsigaa Agaayyun.

14 Aņalataan katraġvium iħuagiņiñniġaa Jesus-ņum iħuaqsiħha minguiqsiagvium uvluni. Tarra uqautiniġai iñuich, “Itchaksrat uvlut ittut savagviksravut. Agġiġaġutitchi taapkunani uvluni iħuaqsiraulyaqtuġlusi minguiqsiagvium uvlunijlaaņani.”

15 Atanguruam Jesus kiuniġaa, “Ukpiņņuaqtisiil! Iluqapsi pituiġayaġaa qunņiñi unniiñ natmaktini inaaniñ imiġiaqtuqtilluguasii minguiqsiagvium uvluni.

16 Una aġnaq kiñuviagiġaa Abraham-ņum naagaunniñ tuunġaum pituksimaplugu akimiaq

piñasuni ukiuni. Pituitlaiññiqpigu marrumani minguiqsiagvium uvluani?”

17 Taavruma kiggutaan kanjutchaktinnigai ak-illiqsuqtinji, atlat iñuich quviatchakmipkaqlugich iluqaagun quviqnaqtautigun savaanjugun.

Atrikusaun Mikiniqsrakun Nautchiaksrakun

18 Jesus apiqsruḡniqsuq, “Sumik atriqaqpa aḡaayuqautaa Agaayyutim? Sumik atriligñiaqpigu?”

19 Ittuq mustard-ḡum nautchiaksraḡatun aḡutim nautchiikkaḡatun nunautmiñi. Nautchiaq naukami napaaqtuqpaḡuqtuq aasiñ tijnmiurat siłami ugluliuqhutin akiguiñun.”

Atrikusaun Puvlaksautikun

20 Jesus apiqsrutqinñiqsuq, “Sumik atriligñiaqpigu aḡaayuqautaa Agaayyutim?”

21 Itnatun ittuq puvlaksautitun aḡnam akarrutiksraḡatun mukkaaksramun, iluqani puvlaḡniałhanunaglaan qaqqiaksram.”

Amisuuraq Talu

22 Jesus igligniqsuq nunaaqqisigun suli nunaaqqiuratigun, ilisautripluni iñuḡnik iglauigmiñi Jerusalem-mun.

23 Ilanata apiqsruḡnigaa, “Ataniiq, ikituuralıñat anniqsuḡniaqpat?” Jesus kiunigai,

24 “Pisuqtılaapsitñi isigñiaḡitchi amitchuakun talukun, atakkii iñugiaktuat iñuich isigñiaḡisigaluaqtut aglaan pilguyumiñaitchut.

25 Iñuan tupqum umikkisigaa talu. Qichagupsi siłataani katchaktuḡisirusi talumi suli nipligusi, ‘Aḡuun, aḡmautillaktigut!’ Kiugisigaasi, ‘Nalugiga nakitña agqisilaaqsi!’

26 Tavrali kiugisigiksi, ‘Nigirugut imiqatigi-
plutinlu ilisautrikavich nunaaqqiptikni.’

27 Aglaan niplitqikkisiruq, ‘Nalugiga nakitña
aggiqsilaaqsi. Piigitchi uvañniñ, iluqasi
pigiilqirauruasii.’

28 Qanutun qiatigigisirusi tiriqulatchilugich
kigutisi tautukkupsigik Abraham, Isaac, suli
Jacob, suli iluqaisa sivuniksriqirit añaayuuqautaani
Agaayyutim igitaupkağusi!

29 Iñuich aggigisirut kivaknamiñ kanaknamiñlu
suli nigigmiñlu uñallamiñlu aasiñ aquvillutin
nigiqpagvinmun añaayuuqautaani Agaayyutim.

30 Isummatigillaksiuñ una, ilasi suvasağinjasasi
pakma kamañsikkaugisirut suli kamañqhutin
isumaruat pakma suvasaungigisirut.”

Jesus-ñum Piqaksriñha Jerusalem-miunik

31 Iñajisa Pharisee-ñuruat utlakkaat Jesus ni-
pliutiplugu, “Aullaqtuksraurutin maakña, atakkii
Herod-ñum tuqqutchukkaatin.”

32 Jesus kiuniğai, “Uqautityaqsiuñ taamamna
Herod kayuqtumik atriqaqtuaq, ‘Anitqatağitka
irrusiqñuich suli iluaqsirağaipluñ atniğñaqtuanik
uvlupak uvlaakunlu, suli piñayuaqun uvluk
naatchigisiruñ savaamnik.’

33 Iğliqtuksraupiaqtuñ tumipkun uvlupak,
uvlaakunlu, suli uvlutqikpan, atakkii
sivuniksriqiri tuqqutautlaitchuq Jerusalem-ñum
avataani.

34 Annaatuk, Jerusalem-miut! Tuqqutağigitin
sivuniksriqirit, uyağañnik milluuqğugillu
uqqiraqtit Agaayyutim tuyugikkañi ilipsitñun!
Qapsiñiaglaan katitchukkaluagağigipsi atrilugu

aqargiqpak piyaqquqtailitniktuaq paiyaagmiñik
ataani isaqquñmi, aglaan pitchigiitchusi!

³⁵ Taatnamik tupiqsi suksraakkaullapiagñiaqtuq
suunillağuglugu. Qiñitqikkumiñaitchipsitñja
nipliğviksrapstñunaglaan, Uvvatuq Agaayyutim
piliutiqağliuñ taamna tikitchuaq atqagun
atangum.”

14

Jesus-ñum Mamititchiñha Atniğñaqtuamik

¹ Minguiqsiagvium uvluañi Jesus
niğiyaqtuağniqsuq kiñunğanun sivulliuqtaata
Pharisee-ñuruat. Iñuich naipigtulgiññaat.

² Iñuk Jesus-muñniqsuq puvinniqsuaq iluqaani
timimiñi.

³ Jesus-ñum apiqsruğniğai ilisautrit
maligutaksranik Pharisee-ñuruatlu,
“Maligutaksrakuagñaqpa mamititchiruni
minguiqsiagvium uvluañi?”

⁴ Aglaan nipliñiñniqsut. Jesus-ñum aksikługu
iñuk ihuaqsiqkağniğaa aasiiñ aullaqtitlugu.

⁵ Tavra nipliutiniğai, “Iğñiqağupsi kataguniasiiñ
nivviamun minguisiañhum uvluañi nuqinnayaqpi-
siuñ tavrakña qilamik? Taatnatun piñayaitpisi
pamiqsaaqagupsi? [Taatnamik nalaunñaruq
mamititchikama minguiqsiagvium uvluañi.]”

⁶ Aglaan kiggutiksraiññaat.

Atchiksuağlu Tukkuğinñatiglu

⁷ Jesus-ñum ilitchuğiniğai ilañich aiyu-
gaakkauruat piksrathat aquppiutağinñiqsranik.
Uqautiniğaiñi atrikusautmik.

8 “Kia aiyugaaqpatin kasuutiruum niḡiqpagvianun aquvinniaqnak aquppiutag̃iḡiḡisramun. Kiña tavrani kamanatluktuaq ilipniñ aiyugaakkauviaqtuq.

9 Aiyugaaqtivich aiyugaaq̃iqsuum iliptiknik utlakkayaḡaatin nipliḡuni, ‘Ki, una iñuk aquvilli uvuḡa.’ Kannusuliḡayaqtutin aquvitiḡpatin atchitluktuaḡun.

10 Uvvaasiiñ, aiyugaakkauyuvich aquvilluti-naasiiñ atchitluktuaḡun, ilvilli aiyugaaqtivich utlakkayaḡaatin nipliutilutin, ‘Iḡauramaaḡ, uvuḡaḡiñ aquppiutag̃itluktuaḡun.’ Taavrumuuna kamagigisigaatin sivuḡaatni iluḡatiḡ aiyugaakkauruat.

11 Atakkii kisupayaaq iḡmiñik kamaḡaqsiruaq atchiksikkaugisiruq, sulii kisupayaaq atchiksiruaq iḡmiñik kamaḡaqsikkauluni.”

12 Tavrakḡa Jesus-ḡum nipliutiniḡaa aiyugaaq̃iqsuaq, “Qitiqutaqtitchiñiḡuḡich unniñ nullautchiqsitchiñiḡuḡich, aiyugaaḡniaqnagich iḡauraatin aniaḡatiutinlu naagaunniiñ iḡatin umi-ḡuruat siḡalliutinlu, atakkii aiyugaaḡisipmigaatin. Taavrumuuna akiliusiaḡaḡisirutin.

13 Niḡiqpaktitchiñiḡuḡich aiyugaaḡumagisi nagliḡnaqtuat aulatḡaitchuatlu sulii pisutḡaitchuat qiñitḡaitchuatlu.

14 Aasiiñ quviatchaktitauniaqtutin atakkii ilaisa akiliutiksraitchaatin. Agaayyutim akiliḡisigaatin taivrumani uvlumi aḡitqikpata tuḡuḡiḡmiñ tamatkua savaaḡaqtuat Agaayyutim pisulḡhanik.”

15 Iłan̄at iñuich aquppiqatauruuq niġġivini tusaakami taavrumiña nipliutiniġaa Jesus, “Quvianamiurut tamatkua niġiqatauniaqtuat añaayuqautaani Agaayyutim.”

16 Jesus-ñum nipliutiniġaa, “Iłatniguuq iñuk aiyugaaqniñiqsuq iñugiaktuanik iñuñnik niġiqatiksraġmiñik.

17 Niġiñaqsiyman tuyuġiniġaa savaktini uqautitquplugich aiyugaakkani, ‘Uvuñaġitchi, supayaaq piłhiñaaguqtuq!’

18 Aglaan iluqatiñ patchisiqsuaqsiñiqsut. Sivulium uqautiniġaa, ‘Tauqsiqsuña nunamik. Tautuġiaġniagiga. Uvvatuq akuqtuġuñ pisanjitchuuġutiga.’

19 Atla nipliġniñiqsuq, ‘Tauqsiqammiqłuña tallimanik unirrautiqatigiñik uuktuagiaġniagitka. Uvvatuq akuqtuġuñ pisanjitchuuġutiga.’

20 Suli atla nipliġniñiqsuq, ‘Iłaqatnikpaalukłuña, taatnaqłuña utlautilguitchuña.’

21 Savakti utiġniñiqsuq uqautipluguasiñ añaayuqani. Taavruma qinnakhuni nipliutiniġaa pirini, ‘Qilamiksruġutin tumitchaanuġiñ suli akunġatnun tupqich nunaaqqimi qaġġisillugich nagliñnaqtuatlu aulalguitchuatlu suli qiñitlaitchuatu pisutlaitchuatu.’

22 Aquvatigun savakti nipliġniñiqsuq, ‘Ataniiq, savaaġigiga savaaġitqukkan aglaan iniksraqaqtuq-suli.’

23 Añaayuqam nipliutiniġaa savakti, ‘Aullaġiñ tumitchaanun. Uqautityakkich iñuich nanipayaaq niġiqasiquluña. Tupiġa immiġli iñuñnik.

24 Uqautigipsi, taipkua iñuich utlautiñitchuat aiyugaaqtaugaluahutiñ uuksiyumiñaitchut nultautchiukkamnik!’ ”

Jesus-ηum Maliguaqtini Inmiknun Suksraaqugai

25 Inugiaktuat inuich malinigaat Jesus. Kinaiqamigich nipliutinigai,

26 “Kiña maligukkumi maliguaqtaulguyumiñaitchuq kisanik piqpagitluglunja aapamiñiñ aakamiñiñlu, nuliagmiñiñ qitungamiñiñlu, suli aniqatiumiñiñ naagaunniñ inmiñiñ.

27 Kisupayaaq iglutuinitchumi sannigutağmiñik maliglunjal maliguaqtaulguyumiñaitchuq.

28 Nalliqsi nappaisukami nasirvinmik aquvitluni naarrutiksraqaqqmagağaqtuq savaaksrağmiñik.

29 Turvilianikkaluaqlugu maniksraiññigumi tupqum naarrutiksranjanik tamatkua qiniqtuat iglautiginayağaat

30 nipligutin, “Taamna inuk nappaisağaluaqhuni naatchinitchuq.”

31 Aasiisuli ataniq qulit kavluutinik anuyyiuqtiaqtuq akilliliutisukkumi atlamun umialinmun piqaqtuamun inuiññanik kavluutinik anuyyiuqtinik, ilaa aquvitqağuni sivunniugayaqtuq sanjigaluaqmagağmi igluliugumiun atla umialik.

32 Igluliutiyumiñaiññigumi tuyuqagayaqtuq kiliktinik paaglugu atla ataniq apiqsruğlugu qinuirrutitquluni unjasinjan.”

33 Jesus nipligñiqsuq, “Taatnatuntuuq, kiñapayaaq maliguaqtigiyumiñaitchiga suksraangisuaqpan inmiñik suli suksraağlugulu iluqaan pigikkani.

Atuğumiñailaq Tağiuq

34 “Tağiuq nakuuruq, aglaan tağiuğniraanaiğumi, nakitña tağiuğniraalitqikkisiva?

35 Nakuun̄itchuq nautchiiviksrautmun unniñ naggutiksriuganun. Iktaksrałhiñauruq. Naalağniłlagitchi, siutiqaqtuasi!”

15

Ipnaiq Tammaqtuaq

¹ İlan̄atni uvlut iñugiaktuat tax-siliqirit suli killuliqirit utlautiniqsut tusaasukługu Jesus.

² Pharisee-ñuruat suli aglaliqirit uqapiłuaqsiñiqsut, “Uma iñuum pağlagai killuliqirit niğiqatigiplugıllı!”

³ Tavrakña Jesus-ñum uqautiniğai atrikusautmik, itna,

⁴ “İlarisamma tallimakipiamik ipnaiqagumi tammailugu ilan̄at, suniaqpa? Uniññiağai tallimakipiaguutailat ipnaich iñuilaami aasii pakkiagługu atausiq tammaqtuaq paqinniałhanunaglaan. ⁵ Paqitnamiun̄ quviatchallapiagniqsuq natmiutiplugu

⁶ aggisiniğaa. Tuqługıgich ilauraani silalliuniłu nipliutiniğai, ‘Quviatchaktuña paqitnapku tammaqtuaq ipnaiga. Quviasuqasiqsikña!’

⁷ Uqautigipsi, taatnatuntuuq quvianatlukkisiruq pakmani atausiq killuliqiri isummitqikpan taapkunakña tallimakipiaguutailaniñ nalaun̄aruaniñ iñuñniñ isummitqin̄ñaniññasugiruaniñ.

Maniuraq Tammaqtuaq

⁸ “Ağnaq qulinik qatıqtaanik maniuraqagumi tammailugu ilan̄at, suniaqpa? İkillugu naniq salikuğniğaa natiq, pakıglugu maniuraq nani-payaaq paqinniałhanunaglaan.

⁹ Paqitnamiuᅇ tuqługai ilauraani silalliuᅇni lu nipliutiplugich, ‘Quviatchaktuᅇa paqitnapku manuraᅇa tammaitchaᅇa. Quviasuqasiqsikᅇa!’

¹⁰ Uqautigipsi, taatnatuntuuq isaᅇulgi Agaayyutim quviasuqaqtut atausiq killuliqiri isummitqikman.”

Iᅇñiq Tammaqtuaq

¹¹ Jesus uqaagtupsaaᅇniqsuq, “Iᅇnugguuᅇuvva malᅇuᅇnik iᅇñiqaqtuaq.

¹² Nukaqłium nipliutiniᅇaa, ‘Aapaan, aatchuᅇᅇa pakma paisannaktaaksrautimnik.’ Uvvaasiᅇñ aᅇutim aviᅇniᅇai suurani taapkuᅇnuᅇa iᅇñanmiᅇun.

¹³ Uvlut aquuraᅇatigun nukaqłium tuniᅇiᅇai supayaat pigikkani, aullaqᅇuni nunamun uᅇasikuamun. Tavraniasiᅇñ maniᅇᅇutiniqsuq iᅇnuuniamaqłukᅇuni.

¹⁴ Maniᅇᅇutipman kakkaaqsuᅇliq ilᅇniqsuq iᅇnupayaanun taapkunani nunaaqᅇiᅇi. Suillaᅇiaqmiuᅇlu.

¹⁵ Kiisaimmalu savaaqsiᅇiᅇpuq ilaᅇatnun nunalgich tamarrumani nunami. Taavruma munaqsriliutiniᅇaa qaunagitquᅇlugich kuniani.

¹⁶ Niᅇisukpaitłuni niᅇisukkaluaᅇniqsuq kuniat niᅇiksraᅇitᅇnik aglaan iᅇuich niᅇiᅇkaᅇuᅇiᅇñᅇiᅇaat.

¹⁷ Tavrakᅇa qauᅇriaqpalaᅇniqsuq nipliᅇhuniasiᅇñ, ‘Iluᅇatiᅇ aapaa savaktai sippakuuqtuaqᅇutiᅇ niᅇiksraqaᅇaqtut. Aglaan kakkaaᅇataqtuᅇa.

¹⁸ Makilluᅇa aullaᅇisiruᅇa aapaanun nipliutiluguasiᅇñ, Aapaan, killuqsuqtuᅇa akitᅇaᅇluᅇa Agaayyun ilvillu.

19 Taiguutiqaqtuksraungiqsuᵅa igñipnik. Ilaliutinᵅa akiññaᵅniaqtaunun savaktipnun.’

20 Tavra makitluni aapamiñuᵅniqsuq.

“Uᵅasiksitlugusuli aapaᵅan tautuᵅniᵅaa aasiiñ ilunᵅutchakhuni. Aqpaqsruᵅniqsuq igñiᵅmiñun iqitluguasiiñ kunikᵅugulu.

21 Igñiᵅan nipliutiniᵅaa, ‘Aapaᵅ, killuqsqaᵅuᵅa akitñaᵅlugu Agaayyun ilvillu. Taiguutiqaqtuksraungiqsuᵅa igñipnik.’

22 Aglaan aapaᵅan tuᵅᵅuᵅniᵅai savaktini, ‘Qilamik, aggiutrisitchi nakuᵅniqsramik atnuᵅaatqitukraᵅiñik qitiᵅᵅiᵅutilugulu suli sakpakkiᵅᵅlugu.

23 Taatnaanikkupsi aikᵅiᵅitchi uqsraqsamik nuᵅᵅamik tuqulluguasiiñ, uvagulli quviasuguta niᵅiqpakkumaugut.

24 Igñiᵅa tuᵅugaluᵅtuᵅaᵅ pakma iñuuruq, tamagaluᵅtuᵅaᵅ pakma paᵅitauruq.’ Tavraasiiñ niᵅiqpaaᵅsiñiqsut.

25 “Taatnaᵅtitlugich aᵅayukᵅiᵅ nautchiiviniñ aiñiqsuq. Qallikami tupiᵅmun tusaagaᵅsiñiqsuq atuᵅtuuramik agᵅiruaniglu.

26 Tuᵅᵅuᵅᵅlugu ilaᵅat savaktit apiqsruᵅniᵅaa, ‘Suvat ipkua?’

27 Savaktim kiuniᵅaa, ‘Nukatchian aiñiqsuq suli aapavich tuᵅqutthisiᵅᵅlugu uqsraqsamik nuᵅᵅamik. Niᵅᵅisigaa utitᵅiᵅᵅuᵅman nakuupluni.’

28 Aapiyaᵅa qinnakᵅaitᵅluni isiᵅuᵅniñniqsuq tupiᵅmun niᵅiqpaktuanun. Aapaᵅan aniᵅᵅluni inᵅiqsruaᵅniᵅaa isiᵅuᵅᵅlugu.

29 Aglaan uᵅautiniᵅaa aapani, ‘Ataᵅii, iluᵅaitñi ukiuni savautiᵅiᵅiᵅniᵅ kamagiᵅᵅlugu

tilliñ. Aglaan nagruligauramikunniñ aatchungañitchikma niġiqpautiksramnik ilauraatkalu.

³⁰ Aglaan taamna iġñiġiñ maniiġutiniqsuq aki-isutigunlu. Aasiiñ aipman tuqqutchirutin uqs-raqsaamik nuġġamik pisigiplugu.’

³¹ Aapañan kiuniġaa, ‘Iġñiin, ittutin ataramik uvañni. Suuratka iluqaisa pigigitin.

³² Aglaan niġiqpaktuksraurugut quviasul-lapiaguta, atakkii nukatchian tuquruuq pakma iñuuruq, tammaqtuuq pakma paqitauruq.’ ”

16

Atrikusaun Pisaasuqtuakun Añalatchiruakun Su-uranik

¹ Jesus-ñum uqaaqtuutiniġai maliguaqtini, “Taimmaguuq umialik savaktiqagñiqsuuq añalatchiruamik suuraġmiñik. Iñuich umialik uqautiniġaat añalatchiruamun maniiġutchaġniplugu.

² Umialgum tuqluqamiuñ uqautiniġaa, ‘Sua uvvauna tusaakkaġa ilipkun? Uqautiñña qanuq añalatchisilaaqnik suoramnik. Añalatchitqikkumiñaitchutin suoramnik atakkii maniiġutchaġniġikma.’

³ Savakti isummigñiqsuq, ‘Añaayuqagma piiġataġaaña savaamniñ. Qanuġisivik? Paulġiralguitmiuñña nunamik suli kannuġipmigiga injulaliksraġa.

⁴ Uvvaliqaa itnaġisiruñña! Savañaiġuma ilauraqaġumuñña tukkiqsiksramnik.’

⁵ Añalatauruam tuqluġniġai iluqaisa iñuich ak-iqsruutiqaqtuat añaayuqagmiñun. Apiqsruġniġaa sivulliq, ‘Qanutun akiqsruumaviuñña añaayuqag?’

6 Taavruma kiunigaa, ‘Tallimakipiatun iñugiaktiilaalijnik qattağruñnik uqsrunik.’ Suuranik aňalatauruam uqautinigaa, ‘Uvva akiqsruutitin. Aquvillutin aglaguñ tavruga malğukipiaq qulit.’

7 Apiqsrulgiññigaa atla, ‘Ilvichaasiñ, qanutun akisruutiqaqpich?’ Taavruma kiunigaa, ‘Tallimakipiatun iñugiaktiilaalijnik miissuñnik mukkaaksranik.’ Suuranik aňalatauruam uqautinigaa, ‘Uvva akiqsruutitin. Aglaguñ sisamakipiaq.’ ”

8 Atangum Jesus-ñum uqaginigaa nalaunñaitchuaq aňalatchiruaq suuranik pillautagniplugu pisaasulhagun. Atakkii iñui nunam pisaasutluktut piqatiqaqamin iñuuqatiumiknik tamatkunakña ukpiqsriruaniñ.

9 “Uqautigipsi, Iñauraalliugusi atuğusi manigikkapsitñik ikayuutiksranatnik tamatkua inuqsralliuqtuat. Ilaatnigun tuquniguovich aasiñ manik nuñutpan iniqagisirusi pakmani.

10 Kisupayaaq tuniqsimaruaraq mikiruaticun tuniqsimagisipmiuq añiruaticun. Kisupayaaq tuniqsimaitchumi mikiruaticun tuniqsimaitkisipmiuq añiruaticun.

11 Uvvaasiñ tuniqsimaitchuvich aňalatchiñiqni nunam suuraiñik, qanuğuni Agaayyutim tunñavigitlagisiñiqpatin aňalatchiñiqni ilumutun umialgutauruanik?

12 Tuniqsimaitchuvich atlam suuranigun, qanuğuni Agaayyutim aatchutlagisivatin piksraqnik.

13 Kiñaanñiñ savautrilguitchuq malğunñik añaayuqañnik. Atakkii uumigigisigaa atausiq aasiñ piqpagilugu ilaqataa; ka-

magigisigaa atausiq aasiiñ nagğugilugu ilaqataa. Savautrilguyumiñaitchusi iluqaaknik Agaayyutmiglu maninmiglu.”

Ilanat Jesus-ñum Iisauttutinisa

14 Pharisee-ñuruat tusaakamitruñ iluqaan tamanna, mitautiginigaa Jesus atakkii piqpaksriplutin maninmik.

15 Jesus-ñum nipliutinigai, “Nalaunñanisuurusi takkuatni iñuich, aglaan Agaayyutim iisimapiagai uummatisi. Atakkii sut kamaqaqsiqkakkauruat akungatni iñuich Agaayyutim nagğugipiagai.

16 “Aggihanunaglaan John Paptaaqtitchirim maligutaksrañalu Moses-ñum aglanjialu sivuniksriqirit añalatkaich iñuuniañivut. Aasiiñ tavrakñaniñaglaan tusaayugaallautañ añaayuqataan Agaayyutim quliaqtuanuniqusuq, suli piyumalaaqtuat sakuuktut Agaayyutmun atanniqsimatquplutin.

17 Mikiniqsralapiaqunniiñ titignaurañ aglaum maligutaksrani simmigumiñaitchuq kisanik qilaglu nunalu piqpaknik.

18 “Kia añutim avitchumiun nuliani aasiiñ kasuutiluni atlamun añnamun atlatuğaqtuq; taatnatuntuuq añun kasuutiyumi avisimaruumun añnamun atlatuqmiquq.”

Umialiglu Lazarus-lu

19 Jesus uqaagtulgitchuq, “Ilaatniguuq umialiqagñiqsuq atnuğaagağuruamik akisuruanik suli iñuuniaqhuni ayuqsrañitluni uvlugağipman.

20 Uvvaguuguna injularikniaq atilik Lazarus-mik killigruaqaqtuaq. Iñuich inillanñigaa paanñanun umialgum tupqan,

21 niǵillakkasugaluni kanganauranik kataktuanik umialgum niǵgivianiñ. Qipmich utlaklugu aluktuǵaqniǵaich killii.

22 Injularikniaq tuqupman isaǵulgich akiyautiniǵaat sanigaaun Abraham-ǵum. Umialik tuqupmiñiqsuq iluvikkaupluniasiiñ.

23 Aasiiñ anasiñǵuqsagvini mi nagliksaal-lapiǵataqtuq. Aǵluǵhuni tautuǵniǵaa Abraham unǵavanun Lazarus-lu saniganiittuaq.

24 Umialik tuǵluǵniqsuǵli, ‘Abraham Aapaan. Nagligillanǵianǵa! Tuyuǵiun Lazarus kiñiǵlǵlugu tikini imiǵmun niglaqtigǵiǵliun uqǵa, atakkii nagliksaallapiaqtuǵa ikniǵmi!’

25 Aglaan Abraham nipliǵniqsuq, ‘Iǵniñ, itǵal-laun una! Inuuliqni piqagtutin iluqaanik nakuuruamik, aasiiñ Lazarus piqaqhuni iluqaanik pigitчуamik. Aglaan pakma arauttutiqaqtuq uvani nagliksaaqtitulutin.

26 Naagaunniñ itiruamik ikaǵnaǵumiñaitчуamik piqagtut akunnaptikni. Kiñaasiiñ ikaatlaitчуuq uvakǵa ilipnun, naagaqaa kiña ikaatlaitчуuq uvaptiknun ilipniñ.’

27 Umialik nipliǵniqsuq, ‘Abraham, aapaan! Inǵikpiñ, tuyuǵilugu Lazarus aapaa tupqanun.

28 Tavrani tallimanik aniqatiqaqtuǵa. Kiliktuǵiǵligich tatamnaqtuamik, tarrali uvunǵitчumagaat inaanun nagliksaǵvium.’

29 Abraham nipliǵniqsuq, ‘Aniqatiutin piqagtut aglaanitñik Moses-ǵum suli sivuniksriqirit uqautriqaqtutin tatamnaqtuamik. Aniqatiuvich naalaǵniraksraǵiǵaich taipkua uqapata.’

30 Umialgum kiuniǵaa, ‘Abraham, aapaan!’

Taamna apainuñitchuq. Aglaan kiña utiqhuni tuquruamiñ utlautikpan, isummitqikkayaqtut killuqsautmikniñ.’

³¹ Aglaan Abraham nipliğñiqsuq, ‘Naalağniñitchumisigich aglaani Moses-ñumlu sivuniksriqiritlu tusaayumiñaitmiut kia-unniñ utiquni tuquruamiñ uqautikpatiñ.’ ”

17

Killuqsaunlu Natqigutriğlu

¹ Jesus-ñum nipliutiniğai maliguaqtini, “Nalupqinaitchuq. Killuqsaqusaagutit atuumaniaqtut ataramik. Aglaan qanutun tatamnaqtigiva taamna iñuk ukpiğutaiqsitchiruaq iñuñnik killuqsaqusaagigimigun.

² Nakuutlukkayaqtuq taatnasiq iñuk igitaukpan tagiumun uyağanmik quñisiğmiutchiğlu, taamna ililgaamik killuqsaqusaagitñiktuaq.

³ Taatnamik munagititchi! Aniqatiksi killuqsaqpan suakatağumagiñ, aasiñ isummitqikpan natqiutiyumagiñ.

⁴ Killuqsagñiqpan akitñağutin tallimat malğunniaglaan atautchimi uvlumi nipliğuni, ‘Nunuuraqluña isummitqiksuna,’ natqiutirak-sragigiñ.”

Ukpiqsriğiq

⁵ Uqqiraqtit nipliutiniğaat Ataniq Jesus, “Ukpiqsriğiqput ilalağun.”

⁶ Atanguruam kiuniğai, “Ukpiqsriğiqagñigupsi aktilaaliñmik mikiniqsranjatitun nautchiaksrat, nipliutihñaugiñ una napaaqtuq, Amulutin ilipnik

kanjituummaqpich aasiñ nautchirriutilutin ilipnik tagiumun. Ukpqiqriliqagñigupsi tupiginayağaatin.

İlisauttun Tuniqsimatikun

⁷ “Nalliqsi savaktiqaqtuaq nunniuqhuni naagaqaa munaqsriḷuni ipnaiñik aipman, uqautinayaqpıuḡ, ‘Aqıvıllaglutin niğgiñ?’

⁸ Naagga! Uqautisuugiñ, İtqanaiyağıñ niqik-sramnik. Saalisagutin niğipkaḡa imiqtıllıuḡalu. Niğianikkuma niğiyumautintuuq.’

⁹ Savaktin quyaraksrağınitchiñ tupigipmatin!

¹⁰ Taatnatuntuuq ilipsi, savaaqagupsi uqauttusiapsitñik nipliğniaqtusi, ‘Üvagut nalliummatınitchuat savaktit savaḷhiñaqtugut savaaksriusiaptiknik.’ ”

Jesus Mamititchirıuq Qulinik Auyugaqtualıñnik

¹¹ Jesus utlautiniqsuq Jerusalem-mun akunğakkun Samaria-m Galilee-mıu.

¹² Nunaaqqiuramukami paaqsıruq qulinik iñuḡnik auyugaqtualıñnik. Qichaqtut uḡasiksiplıutin

¹³ aasiñ kappainıaplutin, “Jesus! Ataniiq! Naglig-ıllanıaqtıgut!”

¹⁴ Jesus-ḡum tautukamigich nipliutiniğai, “Agaayuliqsınugitchi isivğıuqulusı.” Utlautıllagmın iḷuaqsıñıqsut.

¹⁵ İlanıat iḷitchuğikami mamitilaagmıñik utiğniqsuq, kamaksruqḷıgu Agaayyun nipitusiplıuni,

¹⁶ putluni Jesus-ḡum isıgaiñun aasiñ quyanığaa. Taamna iñuk Samaria-ğmiuḡuniqsuq.

¹⁷ Jesus nipliğniqsuq, “Qulit iñuich mamitchugaut. Naamiıma qulinıḡutaiḷat?”

18 Suvaata una sumiunuruaq kisimi utiqpa quya-suklugu Agaayyun?”

19 Jesus-ñum nipliutiniġaa, “Makillutin. Ukpiqs-rilipich ihuaqsigaatin.”

Agaayyutim Anjaayuqautaagun

20 Ilañich Pharisee-ñuruat apiqsruġniqsut Jesus qakugun anjaayuqautaa Agaayyutim agġiġisipmagaan. Jesus-ñum kiuniġai, “Anjaayuqautaa Agaayyutim agġiġumiñaitchuq tautuñnaġuni.

21 Kiñaunniiñ nipliġumiñaitchuq, ‘Atañii, uvva uvaniittuq!’ naagaqaa ‘Iñña iñaniittuq!’ Atakkii Agaayyutim anjaayuqautaa uvaniittuq akunnap-sitñi.”

22 Tavra nipliġniqsuq maliguaqtimiñun, “Ilaatnigu qiñiġuliġisirusi ilaņatnik uvlugikkaiñ Iġñiņan Iñuum. Aglaan tautukkumiñaitchiksi.

23 Ilañich iñuich uqagisirut ilipsitñun, ‘Qiñiqsiuņ, iñña’ naagaqaa ‘Atañii, uvaniittuq!’ Aglaan tautu-giaġniaqnaġich!

24 Atriqaguni ikniqpalaņmik qaum-maġiksipmatun qilak kivaknamiñ kanaknamun, taatnatuntuuq sagviġisiruq Iġñiņa Iñuum uvlugikkaġmiñi.

25 Aglaan sivulliulugu nagliksaaqtuksrauruq ayakkauluni iñuñniñ marrumani uvlumi.

26 Uvlugikkaņisun Noah-m itkisiruq Iġñiņan Iñuum utilha.

27 Iñuich niġiplutin imiqhutinlu suli aņutit aġnat katchuutiplutin uvlumunaglaan Noah-m isilhanun umiamun, aglaan uliqluum tuqqutkai iluqaisa.

28 Itkisipmiuq uvlun̄isun Lot-ḡum, iñuich nigipl̄utin̄ suli imiqhutin̄, tauqsiquḡutin̄ suli tunisiullaḡutin̄, nautchiipl̄utin̄ suli nappaipl̄utin̄.

29 Taivrumani uvlumi Lot-ḡum unikmagu Sodom, ikniq suli aḡralitlailaat katan̄niqsut qil̄an̄miñ aasiiñ tuqqutlugich iluqaisa.

30 Taatnatun itkisiruq Iḡñiḡa Iñuum sagviqpan.

31 Taivrumani uvlumi iñuk itchumi qaḡani tupqum atqaḡniaqani isiḡuguni tupiḡmiñun aikḡiḡuni sulliñauraḡmiñik. Taatnatunsuli iñuk nautchiiv̄in̄mi itchumi aiñiaqani tupiḡmiñun.

32 Itqallaksiun̄ qanuq piḡha Lot-ḡum nuliana!

33 Kia anniḡiniaḡumiun̄ iñuulli tammaiḡisigaa, aglaan kisupayaam tammaiyumiun̄ iñuulli piqutigiplun̄a piññakkisiruq il̄umun iñuuliḡmik.

34 Uqautigipsi, tamarrumani unnuami malḡuk iññuk siñiktuak siñiḡviñi; atausiq aullautlikkaugisiruq, aasii il̄aqataa unisikkaugisiruq.

35 Malḡuk aḡnak siqupsiruak mukkaaksramik, atausiq aullautlikkaugisiruq, aasii il̄aqataa unisikkaugisiruq.

36 Malḡuk aḡutik nautchiiv̄in̄miittuak; atausiq aullautlikkaugisiruq, aasiiñ il̄aqataa unisikkaugisiruq.”

37 Maliḡuaqtaiñ apiqsruḡniḡaat, “Naniitkisiva, Ataniiq?” Jesus-ḡum kiuniḡai, “Sumipayaaq tuqun̄aruḡaq itpan tin̄miaqpaich tuqun̄aruḡaqtuḡuuruat katisuurut.”

18

Atrikusaun Uilḡaḡnaakun suli Atanniqsuqtikun

1 Jesus-ᵈum maliḡuaqtini uḡautiniḡai atrikusautmik. Iḡisautiniḡai ataramik agaayutḡuplugich nikaliḡasunḡaqnagich.

2 “Nunaaqḡiq atanniqsuḡtiḡaḡniḡsuḡ taluḡsrinitchuamik Agaayutmik naagaḡaa suvasaḡinitchugich iḡuich isummataat.

3 Taavrumaniguuḡ nunaaqḡimi uilḡaḡnaaḡaqmiḡniḡsuḡ utlautreḡtuamik taavrumuḡa isivḡiqsimun ikayuḡupluni akitḡaḡlugu iḡluliuḡtini.

4 Akuniguuḡ isivḡiksaum suḡutiginiḡiḡaḡ. Kiisaimmatai niḡliḡniḡpuḡ inḡmiḡun, ‘Taluḡsrinitchaluḡḡaḡma Agaayutmik suli suvasaḡinitchugich iḡuich isummataat,

5 naagasuli taamna uilḡaḡnaaḡ miḡitḡiḡhagun uvamnik ikayuḡisigiga akuḡtutlasilugu pigikkaḡanik nallaullugu. Taatnaḡitchuma utlakḡaitḡuḡa miḡisaḡataḡisigaḡa.’ ”

6 Jesus-ᵈum ilapsaḡniḡaḡ, “Isummatigisiun ḡanuḡ piḡiḡtchuam atanniqsuḡtim niḡliḡtaa.

7 Agaayutum ikayuḡumiḡaiḡniḡpagich piksraḡtaḡiḡkani inḡiqsruḡtuat inḡmiḡun unnuaḡtuummaan? Pisagumagisiva ikayuḡiksraḡatigun?

8 Naalaḡnisitchi. Agaayutum ikayuḡisigai nallaullugu iḡuḡni, suli pisagumautisunḡaqnagich. Aglaan Iḡiḡna Iḡuum utigumi paḡitkisiva taatnatchimik ukpiḡsriḡiḡmik nunami?”

Atrikusaun Pharisee-ḡuruakun suli Tax-siliḡirikun

9 Jesus-ᵈum uḡautiniḡai iḡuich atrikusautmik tunḡaruatigun nalaunḡaḡiḡmiknun aasii naḡḡugiplugich atlat.

10 “Ilaatni malguk iññuk agaayyuvikpañmun agaayutyagniqsuk, ilaqataa Pharisee-ñuruuq atlaasiñ tax-siliqiri.

11 Pharisee-ñuruuq qichaqhuni ilaagun agaayuniqsuq, ‘Agaayyuun, quyagikpiñ siqñatuañiluqtuñ, qanutitanitluñalu naagaqaa atlatuqtuñ atlatitun. Quyagikpiñ atriginluğiga iñña tax-siliqiri.

12 Uisauraaqtuñ malguni uvlunni akunniqsaami suliqaitchagigiga qulikuat akiññaaktaagma.’

13 Aglaan tax-siliqiri qichagñiqsuq unavanun aasii aagluqsunqaniunniñ pattaklugu satqani nipliqhuni, ‘Agaayyuun, nagligillanñiañña, killuliqiraurunakii!’ ”

14 Jesus nipliğñiqsuq, “Uqautigipsi, tax-siliqiri aiñiqsuq nalaunñasiluni Agaayyutmi, aglaan Pharisee-ñuruuq nalaunñanitchuq. Atakkii kisupayaaq kamañqsiptaqtuq inmiñik atchiksigisiruq, suliqisupayaaq atchiksiruaq inmiñik kamañqsiptakkauniaqtuq.”

Jesus-ñum Agaayyutiniğai Iliğaurat

15 Ilañich iñuich tikiutriñiqsut aniqammiuranik Jesus-mun aksiquplugich. Maliguaqtit tautukamisigich suakatağaiçh.

16 Aglaan Jesus-ñum iligaaqtuq inmiñuquniğai nipliqhuni, “Ki, iligaaqtuq uvamnuktitchigik. Avriaqutaunasi ilinñitñun atakkii anayyuqautaa Agaayyutim anmaruq iñunñun atriqaqtuanun iligaaqtuq.

17 Itqaqsiuᅇ una! Kisupayaaq akuqtuᅇitichuaq aᅇaayuqautaanik Agaayyutim atrililugich ililgaat isiᅇumiᅇaitchuq.”

Nukatpiaq Sulliᅇaurauqaqtuaq

18 Jew-ᅇnuruat sivulliuqtaata apiqsruᅇniᅇaa Jesus, “Nakuuruuq ilisautrii, sumik savaktuksrauvik akuqtuitlasilᅇa isuitchuamik iᅇuuhᅇmik?”

19 Jesus-ᅇnum apiqsruᅇniᅇaa, “Suvaata taiviᅇa nakuuruamik? Nakuuruamik piitchuq avataaᅇun Agaayyutim.

20 Ilisimagitin tillisit, ‘Atlasuᅇniaqnak, iᅇuagᅇniaqnak, tigliᅇniaqnak, naagaqaa sagluuqtuaᅇniaqnak atlatiᅇun, suli kamagilugik aapan aakanlu.’ ”

21 Iᅇuum kiuniᅇaa, “Nutaullamniᅇaglaan tupigigitka iluᅇaisa tillisit.”

22 Jesus-ᅇnum tusaakamiuᅇ taamna nipliutiniᅇaa, “Atautchimiksuli savaktuksraurutin. Tunilugich iluᅇaisa pigikkatin qaillugillu maniich inuqsraqtuanun, ilvilli umialgutiqagᅇumautin pakmani. Taatnaanikkuvich uvuᅇaᅇutin maliᅇa.”

23 Aglaan taavruma iᅇuum tusaakamiuᅇ taamna, aliatchaᅇniqsuq atakkii umialgupluni.

24 Jesus tautukamiuᅇ aliatchaklugu nipliᅇᅇniqsuq, “Qanutun sakiqnaqtigiva umialguruat iᅇuich isihiksraᅇat aᅇaayuqautaanun Agaayyutim!

25 Sakiqnatlukuᅇ umialguruam iᅇuum isihiksraᅇa aᅇayuqautaanun Agaayyutim uumakᅇa pikukтуруam isihiksraᅇaniᅇ ‘Mitqutim Iraaᅇun.’ ”

26 Iᅇuich tusaakamitruᅇ apiqsruᅇniᅇaat, “Kiᅇami anniqsukkaugisiva?”

27 Jesus-ᵇnum kiunigai, “Sua iñuich savaagiyumiñaisaᵇat savaagitlapiagaᵇataᵇaa.” Agaayyutim

28 Peter nipliᵇniᵇqsuq, “Atañii! Unitchivut kiñunnavut malikhutin.”

29-30 Jesus nipliutinigai, “Aa, kiñaunniñ unitchigumi kiᵇuniᵇmiñik, nuliagmiñik, aniqatiumiñik aᵇayuqaagmiñiglu naagaqaa qitungaᵇmiñik piqutigilugu aᵇayuqautaa Agaayyutim akuqtuitᵇlukkisiruq pitᵇlukuamik marrumani iñuuhigmi suli iñuuluni Agaayyutmi qaᵇapak taimuᵇa.”

Jesus-ᵇnum Piᵇatchiᵇniᵇgai Uqaqallᵇi Tuqqutau-nialigmiñik

31 Jesus-ᵇnum qulit malᵇuich maliguaqtini kisiᵇᵇuutiplugich uᵇautinigai, “Naalaᵇniᵇlagitchil Jerusalem-muᵇniaqtugut. Tavraniasiñ siᵇvuniksriqirit aglaañich Iñuum Iᵇniᵇagun atuumaniaqtut.

32 Iñuich qaitchigisirut ilaanik Jew-ᵇᵇuitchuanun. Mitautigigisigaat kanᵇunakun suli tivvuaqtuᵇglugu.

33 Ipiᵇaqtuᵇglugu tuqqutkisigaat. Aglaan piñayuatni uvlut aᵇitqikkisilgitchuq.”

34 Aglaan maliguaqtit kanᵇiqsiᵇiñniᵇgaat uqaᵇikkaᵇa. Qanuutautilaᵇa uqaᵇhan iriqsimaniᵇsuq ilinᵇitniñ. Nalugaat sumik Jesus uqaᵇtilaᵇa.

Jesus Mamititchiruaᵇ Qiñitlailamik Injularimik

35 Jesus qallipman Jericho-mun qiñitlailaq injulari aᵇuppiñiqsuq saniᵇaatni tumitchaat.

36 Tusaakamigich iñugiaktuat iñuich aᵇqusaat-tuat apiᵇsruᵇniᵇsuq, “Suvat ukua?”

³⁷ Uqautiniġaat, “Jesus Nazareth-miu apqusaat-tuq.”

³⁸ Taamna kappainġaaqsiñiqsuq, “Jesus! Kinuviana David-ġum! Anniqsuqtaurutin Agaayyutim akiqsruutigikkaġa inġilġaanimma. Nagligillaġnianġa!”

³⁹ Iñuich sivulliuruat suakataġniġaat uqautiplugu, “Nipaisaagiñ.” Aglaan nipitusiġlaaġniqsuq, “Kinuviana David-ġum, nagligillaġnianġa.”

⁴⁰ Jesus-ġum nutqaqami inmiñuutitquniġaa qiñitlailaq iñuk. Qallipman Jesus-ġum apiqsruġniġaa,

⁴¹ “Sumik uvaġnun savautitquvich?” Kiuniġaa, “Ataniiq, qiñitlasitqiguktunġa.”

⁴² Jesus nipliutinġaa, “Qiñitlasiñ! Ukpiqsriġipich iħuaqsigaatin.”

⁴³ Tavrakġatchiaq qiñitlasiruq maliaqsipluġuasiñ Jesus kamaksruqħu Agaayyun. Iñugaaġruich tau-tukamitruġ, iluqatinġ nangāġniġaat Agaayyun.

19

Jesus-lu Zacchaeus-lu

¹ Jesus isiqtuq Jericho-mun apqusaalħiñāġukħuġu.

² Itmiñiqsuq qaukħat tax-siliqirit atilik Zacchaeus-mik, aasiñ umialġupluni.

³ Qiñiġunġaa kisuutilaġa Jesus. Aglaan iñunuluuraupluni qiñilguiññiġaa atakkii iñugiakpaitħutinġ iñuich.

⁴ Taatnaqhuni aqpaqsruġniqsuq sivuatnun iñugaaġruich mayuqhuniāsiñ napaaqtumun qiñiġukħuġu Jesus apqusaāġniaqtuaq taavrumuuna.

⁵ Jesus taruṇaqaami aagluḡniqsuq nipliutiplugu Zacchaeus, “Qilamik atqaḡiñ, atakkii tukkuniaqtuṇa tupiqnun uvlupak.”

⁶ Zacchaeus qilamik atqaḡniqsuq. Paḡlanigaa Jesus quviasullapiaghuni.

⁷ Iluqatin iñuich qiñiqtuat uqapiluaqsiñiqsut, “Una anjun Jesus tukkuruq tupqanun iñuum killuliqirauram!”

⁸ Kinunigmiñi Zacchaeus makitluni nipliutinigaa Atanḡuruuq, “Naalaḡniḡagiñ! Qaitkisigiga avvaṇa suuraḡikaḡma inuqsraqtuanun. Aqsakniksi-maniguma kisupayaamik utiqtitchigisigitka sisamaullugu.”

⁹ Jesus-ḡum Zacchaeus nipliutinigaa, “Uvluvak una iñuk tupiqatniḡu anniqsukkauniqsut, atakkii ilaaptuuq kinuviaḡipmigaa Abraham-ḡum.

¹⁰ Iḡñiṇa Iñuum agḡiqsuq ivaqḡigiaqhuni suli anniqsuityaqhuni tammaummiruanik iñuṇnik.”

Atrikusaun Kaviqsaatigun Maniuratigun

¹¹ Iñuich naalaḡnipkaḡugich taavrumiṇa Jesus uqautipsaagñigai atrikusautmik. Tikiyasipluni Jerusalem-mun iñuich isummatiginigaa anjaayuqautaa Agaayyutim sagviaqsiñiplugu.

¹² Uvvaasiñ nipliḡniqsuq, “Iḡatniguuq umialiqagñiqsuq aullaḡniaqtuamik nunamun uṇasiksuamun umialiguqtitqupluni, aasii utiguni.

¹³ Aullaḡaluaqani qulit savaktini aatchuḡniḡai ilaagullaa kaviqsaamik maniḡmik uqautiplugich, ‘Aḡlipkaḡniuraḡumagiksi utiḡniaḡammunaglaan.’

¹⁴ Aḡlaan nunaqataiñ uumiginigaa. Tuyuqagñiqsut uqqiraqtinik maliquplugu nipliḡhutin, ‘Taamna iñuk umialigisuṇitichikput.’

15 Taamna iñuk umialiguqami utiǵniqsuq. Inmiñuquniǵai savaktit tavrauvaa iłitchuǵisukługu qanutun piññaktılaañat.

16 Sivulliq tikitñami nipliǵñiqsuq, ‘Ataniiq, manik qaisan atuqługu quliniksuli piññaktuña.’

17 ‘Aarigaa! Savallautaǵniqsutin. Tuniqsi-marutin mikiruatigun. Añalatigugisigikpiñ qulinun nunaaqqiñun.’

18 Tuglianli pirim tikitñami nipliutiniǵaa, ‘Ataniiq, manik qaisan atuqługu tallimaniksuli piññaktuña.’

19 Taavrumuña taamna nipliǵñiqsuq, ‘Añalatigugisirutin tallimani nunaaqqiñi.’

20 Piñayuatsuli piri tikiññiqsuq nipliqhuni, ‘Ataniiq, uvva kaviqsaaq maniiñ tugvakkaga iriqlugu kakkiılisamun.

21 Iqsigiplutin atakkii nagliktaitchutin. Piksraqqtutin pigiñisaqnik suli katitchiraqtutin nautchiñisaqnik.’

22 Atanǵum nipliutiniǵaa, ‘Suksraunıallaktutin! Nipliutipkun atanniǵisigikpiñ! Nalunıtchiñ nagliktaiǵa, piksratlakıǵa pigiñisamnik suli katitchitlakıǵa nautchiñisamnik.

23 Suvaatami iłinıtpiun maniga manikuviñmun? Akuqtugayagıǵa iłlataa manium utiǵuma.’

24 Nipliutiniǵai qichaqtuat tamaani, ‘Piługu kavıqsaaq manik ilaaniñ qaitchiun pirimun piqaqtu-amun qulinik maniññik.’

25 Aglaan nipliutiniǵaat, ‘Ataniiq, piqaanıktuq qulinik maniññik!’

26 Ilaan nipliutipsaǵniǵai, ‘Iñupayaaq piqaqtuaq aatchuusiagmiñik piññapsaagısiruq sippaku-

uqtauliguni, aglaan iñuk piqañitchuaq, mikiru-aqunniñ piginasugikkaña piikkaugisiruq.

²⁷ Pakma taipkua igluliuqtitka ataniqagunitchuat uvañnik, uvunautisigich tuqullugich aasii sivuqqamni!’ ”

Jesus-ñum Tikisaatha Jerusalem-mun Ataniqtun

²⁸ Jesus uqautiqqaaqlugich taavrumiña igliqtuiñañiqsuq Jerusalem-ñum tunaanun.

²⁹ Qallikami Bethphage-mun suli Bethany-mun iggiani atiqaquam Olives-mik, tuyuginigik malguk maliguaqtik sivumiñi,

³⁰ itnaqlugik, “Aullagitchik nunaaqqiuramun taichuña. Tikitchaqluqaqtutik paqtikisigiktik nuğgaña natmaksigvium pituksimaruq natmaksigviunğañilaaq. Pituiqlugu uvunautiyumagiktik.

³¹ Kia apiqsruqpatik, ‘Suvaata pituiqpitku,’ uqautiyumagiktik, ‘Atanguruam inuğigaa.’ ”

³² Tikitñamik tamauña paqinnigaak iluqaan Jesus-ñum uqałhatun.

³³ Uvvaasiiñ pituiğñaiaqtitlugu nuğgaña natmaksigvium iñuan nipliutigik, “Suvaata pituiqpitku?”

³⁴ Kiuniğaaq, “Atanguruam inuğigaa.”

³⁵ Aasiiñ Jesus-muutiniğaat. Taatnaqqaqlugu quppiğaatij iliñigaik qaanun natmaksiağvium, Jesus aquvitlunasii.

³⁶ Natmaksiaqtitlugu iñuich quppiğaatij tutmağvigiliutiniğaiç tumitchaanun.

³⁷ Tikiññiqsut inimun tavrakña Jerusalem qiñiğnaqsiplugu. Tavra iñugiaktuat maliguaqtit Agaayyun quviatchautigiaqsiñigaat suli nangaqlugu nipitusiplutin iluqaisigun quviqnaqtuatigun qiñikkağmiktigun,

38 “Uvvatuq Agaayyutim piliutiqaqliun umialik tik-it chuaq piqusiqhuni Atanigmik! *Psalm 118:26*

Illi tutqiun qilani suli kamanaun qutchiniñiqsrami qilani.”

39 Aasiñ ilanisa Pharisee-nuruat akungatniñ inugaagruich uqautinigaat Jesus, “Ilsautrii, tilikkich maliguaqtitin inuksruisaaqulugich!”

40 Jesus kiunigai, “Uqautigipsi, maliguaqtitka nipaisaagniqpata uyağaitli niplianayaqtut nipitusilutin.”

Jesus-ñum Qirratigigaa Jerusalem

41 Natmaksillağmi nunaaqqiq tautukamiun qia-gaqsiñiqsuq.

42 Aasiñ nipliğniqsuq, “Uvvatuq ilisimatitchi uvlupak suruksrautilaapsitniñ tutqiutiqağukupsi. Aglaan kaniqsitlaitchusi!

43 Uvlut tikitkisirut akilliliqsuqtipsi puugisigaasi, saulugu avatiksi aniyumiñaiyağusi quğğutilusilu sumilliqaa.

44 Suksraungillapiagisigaasi inugikkasilu. Atausiqunniñ uyağak minitchumiñaitkaat. Atuumaniaqtuq atakkii ilipsi ilisağinitlegu Agaayyun aggiqman anniqsuğiaqhusi.”

Jesus-ñum Suaqluiyaitha Agaayyuvikpauramik

45 Jesus isiğniqsuq agaayyuvikpanmun aasiñ an-itlugich tunisiullaqtuatlu tauqsuqsuqtuatlu,

46 nipliutiplugich, “Aglausimaruq uqalhani Agaayyutim itnaqhuni, ‘Tupiga agaayyuviksrauruq.’ Aglaan iriqtuğvigiliutipkağiksi tigliniaqtinun.”

⁴⁷ Uvlugagipman Jesus ilisautriñiqsuq agaayyuvikpaḅmi. Qaukḅnich agaayuliqsit sulil aglaliqirit sulil sivulliuqtigruat tuqqutchuḅniḅaat,

⁴⁸ aglaan qanuqsausiiñḅniḅaat, atakkii iluqatiḅ iñuich naalaḅnituiñḅaat.

20

Kimik Jesus Tuyugiriqaḅniqa?

¹ Uvlut ilaḅatni Jesus agaayyuvikpaḅmi inniqsuq ilisautripluni iñuḅnik quliaqtuaḅiplugu tusaayugaallataq. Qaukḅnich agaayuliqsitlu aglaliqiritlu piqasiqhutiḅ sivulliuqtigruanik utlaḅniḅaat

² nipliutiḅplugu, “Uqautitigut, kisum aḅalatchiḅhagun savaaḅivigich tamatkua? Kia saḅḅiksritpatin taatnatun?”

³ Jesus-ḅum kiuniḅai, “Apiqsrullaglapsi uumiḅa. Uqautisitḅa,

⁴ nakitña John-ḅum paptaaḅiḅha taluḅniqusiqa, Agaayyutmiñ naaga iñuḅniñ?”

⁵ Inmiknun kiumḅatraaqsiñiqsut, “Qanuḅmi uqautigisiñiqpisigu? Nipliḅupta, ‘Agaayyutmiñ’, nipliḅisuruq, ‘Suvaatami ukpiḅiḅitpisiuḅ John?’

⁶ Aglaan nipliḅupta, ‘Iñuḅniñ’, iñugaaḅruich miḅuqtuḅisigaatigut uyagaḅnik atakkii nalupqiginiḅchaat John sivuniksriqiraulha.”

⁷ Uvvaasiiñ kiuniḅaat, “Nalugikput nakitñaqtauḅha.”

⁸ Jesus-ḅum nipliutiniḅai, “Uvaḅaptuuq uqautiyumiñaitmigipsi nakitña saḅḅiqaqḅuḅa savaaqaqtilaamnik tamatkuniḅa.”

Atrikusaun Nautchiivikunlu Nautchirriqiriti-gunlu

9 Uqaanikami taavrumiŋa Jesus-ŋum uqaaqtuutiniŋai iñuich atrikusautmik, “Ilaaniguuq iñuqaŋmiñiqsuq nautchirriŋviliuŋniqsuamik, atukkirutigiplugu nautchirriqirinun aasiñ aullaqami mulupluni.

10 Katitchivik asianik tikitman tuyuqaŋniqsuq savaktimik nautchirriqirinun akuqtuquplugich piksraŋmiñik katittanjiñiñ. Aglaan nautchirriqirit savakti anaullaŋniŋaat utiqtitlugu saagaunnagu.

11 Tuyuqalgiñniqsuq atlamik savaktimik. Aglaan nautchirriqirit anaullaqmiñiŋaat uqaniŋuutiplugu kanŋunakun, sulit utiqtitmiñiŋaat saagaunnagu.

12 Tuyuqalgiñniqsuq piŋayuaknik savaktimik. Nautchirriqirit anallaqŋlugu aninniŋaat.

13 Aquagun taamna iñua nautchiivik nipliŋniqsuq, ‘Qanuŋisiñiqpiŋ? Tuyuŋigisigiga iŋniŋa piŋpagikkaŋa. Iłumutun kamagigisigaat iħuatun.’

14 Aglaan nautchirriqirit tautukamitruŋ nipliŋniqsut avatmun, ‘Taamna tavra paitchaktaaksrautilik. Ki, tuqullakput suuranjasiñ piñniŋaktaagiługich!’

15 Uvvaasiñ anitlugu nautchiiviniñ tuqunniŋaat.”

Jesus apiqsruŋniqsuq, “Nautchiivilgum sugisiñiqpagitmi tamatkua nautchirriqirit?

16 Aggiŋisuruq aasiñ tuqullugich taapkua iñuich, qailluguasiñ nautchiivik atlanun nautchirriqirinun.” Iñuich tusaakamitruŋ taamna nipliŋniqsut, “Naagga, taatnaqtuksraunitchuq!”

17 Jesus-ŋum tautuklugich apiqsruŋniŋai, “Taamna uqaliŋ qanuutauva? ‘Uyaŋak tuppurit ayakkanjat,

taamna uyagak piitчуuillaпiaġaqtuq
tuppirauni.’ *Psalm 118:22*

18 Kisupayaaq puukaqtuaq taavrumuᅇa
uyaġaᅇmun siqumitauniaqtuq; aglaansuli
taavruma uyaġaum kattaqitñikkumi iñuᅇmik
kanuġiñiaġaa.”

Akiliaksrapiatigun Tax-sinik

19 Aglaliqirit suli qaukliᅇich agaayuliqsit
tigusunᅇiġaat Jesus tavrani. Atakkii ilitчуuġiniġaat
uqagᅇnipluᅇu taavrumuᅇa atrikusautmik
iᅇmiktigun. Aglaan iqsiñiqsut iñuᅇmik.

20 Naipiqtuqaqsiñiġaat Jesus. Tuyuqagᅇniqsut
naipiqtuqtiksranik nalaunᅇaᅇᅇuaqtuanik.
Pisaġisunᅇiġaat Jesus uqayusautinik, qaitchukluᅇu
aᅇalatchiᅇiqaqtuamun kavanauruamun.

21 Tamatkua naipiqtuqtit pisaasuġmigaqluᅇu ni-
pliutinᅇiġaat Jesus, “Iᅇisautrii, iᅇisimagikput uqaliqtin
suli iᅇisauttutin nalaunᅇaᅇhat. Iᅇisimagikput
suqutiksriᅇiᅇhiñ iñuich iᅇhatnik, aglaan
iᅇisautrirutin Agaayyutim iñuuniagvigitqukanᅇatnik
iᅇumutuuruakun.

22 Uqautitigut, maligutaksrakuagᅇnaqpa akiliiruni
tax-sinik Caesar-mun naaga nalaunᅇaitpa?”

23 Aglaan Jesus-ᅇum kaniqsiñiġaa pisa-
suġmigalᅇat aasiñ nipliutiplugich,

24 “Manillaksaqsiuᅇ uvamnun maniuraq. Kia
agliutraᅇa manᅇmi itpa? Kiasuli aglaᅇa?” Kiu-
niġaat, “Caesar-m.”

25 Uvvaasiñ Jesus nipliġiñiqsuq, “Nakuuruq,
akiliutigigiksi Caesar-mun Caesar-m pigikkaᅇa
aasiñ Agaayyutmun pigikkaᅇa Agaayyutim.”

²⁶ Tavrani sivuġaatni iñuich pisagilguitchaat suku-nunniñ. Nipaisaaqhutiñ quviġusuutiqaġniqsut kiggutaiñik.

Apiqsruun Anjpkakkaułikun Tuqułiġmiñ

²⁷ Ilañich Sadducee-ġuruat, uqaġuuruat iñuich anjitiqlaiññipluġich tuquñaruaniñ, utlautiniqsut Jesus-mun nipliħutiñ,

²⁸ “Iisautrii, Moses aglañniqsuq malġutaksramik uvaptiknun itnaqhuni, ‘Anun ilaqatiqaqtuaq tuqukpan qitunġigaluaqani, taavruma anjtim aniaqataan ilaqatniktaaġiraksraġiniġaa uilgaġnaaq qitunġisilugu anjtmik ilisimanaġuniasiiñ tuquruam qitunġaġitilaanjanik.’

²⁹ Ilaatniguuq tallimat malġuk aniqatigiich inniqsut. Anayukliq ilaqatniñniqsuq tuqupluniasiiñ qitunġigaluaqani.

³⁰ Tuglian nuliagñiġaa uilgaġnaaq,

³¹ aasiiñ piñayuaknik. Taatnatuntuuq iluqatin tallimat malġuich tuquniqsut qitunġigaluaqatin.

³² Aqulliupluni uilgaġnaaq tuquniqsuq.

³³ Uvvaasiiñ, uvluni tuquñaruat anjitiqkpata iñuuliġmun, nuliagiplugu iluqatin tallimat malġuk kia nuliagigisivaun?”

³⁴ Jesus kiuniġai, “Katchuutruliq pigigaa mar-ruma iñuuniałhum,

³⁵ aglaan anjtit aġnatlu anjitiqkkumin tuqułiġmiñ katchuutiraġaġumiñaitchut pakmani.

³⁶ Atriqaġisirut isaġuliñnik tuqqutlaitchuanik. Iġñiġigai Agaayyutim atakkii anjitiqkkauplutiñ tuqułiġmiñ nutaamun iñuuliġmun.

³⁷ Suli Moses nalunaiqluġu ukpiqnaqsiñiġaa anjitiqliq iñuuliġmun ikualaruakun uqpiġaurakun.

Moses-ñum uqautiginigaa Ataniq itna, ‘Agaayyutaa Abraham-ñum Isaac-ñumlu, sulii Jacob-ñum.’

³⁸ Ilaa Agaayyutiginigaaat iñuuruat, piginiit chaat tuqunaruat, atakkii ilaanun iluqatin iñuich iñuurut.”

³⁹ Ilañich aglaliqirit uqañiqsut, “Aarigaa kiggutin, ilisautrii!”

⁴⁰ Tavrakña apiqsrutqinaiñigaaat taavrumuuna.

Apiqsruun Anniqsuqtikun Akiqsruutauruakun

⁴¹ Jesus-ñum Pharisee-ñuruat apiqsruñigai, “Suvaata iñuich uqañiqpat Christ, Anniqsuqti akiqsruutauruag, kinuviañiniplugu David-mun?”

⁴² Atakkii David ilaa nipliñiqsuq Psalms-ni, ‘Ataniq uqaqtuq Atanimnun:

Aquvittin kamagitchiiviksrapnun

⁴³ uvañnun akiñiñiañhatnunañlaan uumigiritin.’

Psalm 110:1

⁴⁴ David-ñum inñiñik taiguutiqaqpagu Ataniñmiñik, qanuñmi Anniqsuqti David-ñum kinuviañiniqpaun?”

Jesus-ñum Kiliktuutigigai Aglaliqirit

⁴⁵ Iluqatin iñuich naalañnipkañugich Jesus-ñum nipliutiniñgai maliguaqtini,

⁴⁶ “Qaunagititchi tamatkunakña aglaliqiriniñ. Pisuktuatlaturut akuqturuanik atnuñaaqhutin. Sulii purvigitqutlaturut iñuñnun pañlatqusuuplutin tauqsigñiaqvinñi. Aquppiutaksraqtuuraaqmiut aquppiutagiksaanik katraqvinñi iñuich niñiqpakmata.

⁴⁷ Ivayaqtuqmigaich uilgaḡnaat, tigliktuipługich kinunauran̄itñik, suli qiñiqqusaatlaturut agaayuuraaqamin̄! Anasiññuqsausiaqaḡisirut pitługlugu atlaniñ iñuñniñ.”

21

Uilgaḡnaam Iłiraḡa

¹ Jesus tautuñniqsuq umialguruanik iñuñnik iliripmata aatchuutmiknik agaayyuvikpaum ilirivianun,

² tautukmiñiḡaa inuqsraqtuaq uilgaḡnaaq ilisiruaq malḡuñnik patukpaan̄nik maniuraan̄nik.

³ Nipliḡñiqsuq, “Uqautigipsi, taamna inuqsraqtuaq uilgaḡnaaq ilisitłuktuq iluqaitñiñ atlaniñ,

⁴ atakkii atlat ilisirut aatchuutmiknik ilañatniñ umialgutmin̄, aglaan aḡnam inuqsraqtuam qaitkaa iluqaan iñuuniutiksraḡaluani.”

Jesus Sivuniksriqiruaq Piyaqquḡniathanik Agaayyuvikpaum

⁵ Iłañisa maliḡuaqtit uqautiginiḡaat qanutun qiñiyunaqtilaan̄a agaayyuvikpaum, piññaqusiqsaaqtaq uyagañnik suli aatchuutauruaniglu qaisauruanik Agaayyutmun. Jesus nipliḡñiqsuq,

⁶ “Iluqaan tamanna tautukkaqsi–taimanigu kisiññuqtaqaḡumiñaitchuqunniiñ uyagañmik qalliani atlam ulḡusimaitchuam.”

Jesus Sivuniksriqiruaq Iñuñniḡutniglu Piyaqsiutiksramiglu

⁷ Iñuich apiqsruḡniḡaat, “Iłisautrii, qakugun tamanna atuummiñiaqpa? Sukun

ilitchuqutikun ilitchuġigisivisa piyaqquġviksraq aullaġniigaqsikpan?”

8 Jesus-ḡum kiuniġai, “Qaunagititchi ukpiqsakkauniaqasi. Iḡuġiaktuat iḡuich agġigisirut uqagutin, ‘Christ-ḡuruḡa! Pivik tikiumaruq!’ aglaan malinḡiaqnasigik.

9 Iqsiḡiaqasi tusaagupsi aḡuyaktuanik aġayaktuaniglu. Tamatkua atuumagisirut sivulliulutin aglaan isuklitchumiḡaitchuq taapkunuuna.”

10 Niplipsaaġniqsuq, “Nunaaqgich aḡuyyiugisirut atlanik nunaaqqiḡnik, atanguviich aḡuyyiugisirut atlanik atanguviḡnik.

11 Nuna iliksraġisiruq tatamnaqsiluni. Iḡuich kakkaagisirut. Iḡuich atniġḡautiqagisirut tigupqut-naqtuanik naniliqaa. Atlayuaġnaqtuat sagvigisirut qilḡmi iqsipkaġlugich iḡuich.

12 Sivuadni tamatkua tikiumagaluaqngich, tiguraulusi piyuaqsiugisirusi. Iḡuich uqaqsitaaġvinmuktitkisigaasi katraġvinmiknun isiqtakupkaġusi, tikiutruġusi sivuġaatnun umialgich kavanaauruatlu pisigilunja.

13 Taivrumani piviksraqaġisiḡniqsusi ilisimaraulusi.

14 Isumaalunaiġitchi kiggutiksrapstitḡnik tigurau-galuaqasi.

15 Atakkii uqaksritkisigipsi isumatuhġmiglu uumigiripsiunniḡ iġluliugumiḡaisaḡatnik.

16 Aḡayuqaapsi aniqatiupsilu ilapsilu sulilannapsilu qaitkisigaasi uumigiripsitḡun, aasii ilasi tuqqutaugisirut.

17 Iluqatin iḡuich uumigigisigaasi pigilunja.

18 Aglaan atausiqunniñ nuyaña niaquqpich tammakkauyumiñaitchuq.

19 Qichağitchi anuqsruħkun. Nikaitkupsi piññaktaaginiagiksi iñuuhıqsi.

*Jesus Sivuniksriqiruaq Piyaqquğniałhanik
Jerusalem-ηum*

20 “Tautukkupsiuη Jerusalem puuq-patruη aηuyaich ilitchuğigisigiksi qalliłha piyaqqukkauħsraηan.

21 Taipkunani uvluni kiñapayaaq iñuuniaqtuaq Judea-mi qimakkumauq iggiñun. Kiñapayaaq nunaqqimiittuaq aullaqtuksrauruq, suli avataani nunaviηmiittuaq nunaqqimuktuk-srauηitchuq.

22 Atakkii taapkua uvlugigai anasiñηuqsautiksram immiumatquplugich iluqaisa sivuniksriqirit uqauttutiηich.

23 Qanutun tatamnaqtigigisiva taipkunani uvluni ağnanun siηiyauruanun suli aakanun miluktitchiruanun. Tatamnaqtuaq iluiññaq tikiu magisiruaq tamarrumuña nunamun, atakkii Agaayyutim qinnautaa akikηautaugisiruaq makunuña iñuηnun.

24 Iłanich tuqqutaugisirut savikpakun atlat suli tigutaaqsiulutin Jew-ηuηitchuanun. Iliηisa tutmiğagigisigaat Jerusalem piviksraqtin isukkiññialhatnunaglaan.

Aggiłha Iğñinjan Iñuum

25 “Atlayuağnağisirut siqiñiglu tatqiglu suli uvlugiatlu. Iñuich nanipayaaq qanuusiksriagisirut, iqsilutin nipruağniηanik tağium aksraligruanjiñiglu.

²⁶ Iñuich iğivrugagisirut iqsilutin isumaaluhigmikni sumsuli tikitchuksrajanik iluqnaanun nunamun, atakkii qaummatipayaanj silam nuktitaulutinj in-imikniñ.

²⁷ Qiñigisigaat Igñiña Iñuum aggiqsuaq nuviyakun qilañmiñ sanñimigun kamanallapi-aqtuakun kamanautmigunlu.

²⁸ Tamatkua atuumaqsikpata qichağitchi niğiugaqağusi. Atakkii tasuqsakkauksraqsi qalliruq.”

Iłisaaksraña Asirritłaitchuam Napaaqtum

²⁹ Jesus-ñum uqautiniğai atrikusautmik, “Qiñillaksaqsium asirrisuuruaq napaaqtuq sulil iluqaisa atlat napaaqtut.

³⁰ Milukatata sagviaqsipmata ilisimarağigiksi up-ingaam qallilħa.

³¹ Taatnatuntuuq atuumaqsikpata tamatkua uqautigikkatka ilitchuğigisigiksi añaayuqautaan Agaayyutim tikiññialilħa.

³² Itqallaksiuñ una! Iñuich iñuuniaqtuat pakma tuquyumiñaitchut tamatkua iluqatinj atuumagalu-aqtitnagich.

³³ Qilaglu nunalu piigisiruk aglaan uqalitka piigumiñaitchut.

Munağimmaagiliksraq

³⁴ “Munağititchi! Isumaiqsitnasi taanñağmunlu isumaaluutaanunlu marruma iñuuniaħum. Taatnanitçupsi uvlum quviqpiagaasi tavrakñatchiaq niğiunğisillusi.

³⁵ Nanigiatur pisagigisigai iluqaisa iñuich nani-payaaq nunami.

³⁶ Munagi yumausili agaayulusi ataramik maki-talgulusiasiiñ payañaiğusi iluqaani atuumarauksrani aggigñiałhanunaglaan Igñinjan Iñuum.”

³⁷ Uvlugagipman Jesus ilisautriraqtuq agaayyuvikpañmi. Anaqaksraaqman siñiktagiağniqsuq igğiani atiqaqtuam Olives-mik.

³⁸ Uvlaağuqman iñuich utlautiraqtut agaayyuvikpañmun naalağnisukługu uqaqpan.

22

Sivunniugun Tuqutchukługu Jesus

¹ Niğiqpagvikaq atilik Apqusaakkaułigmik qalliñiqsuq iñuich niğipmata puvlaksiğniğilaamik qaqqumik.

² Qaukñich agaayuliqsit suli aglaliqirit tuqquchunğa at Jesus nalunautchilutin aglaan iqsiginiğaiç iñuich.

Judas Aniqtuq Aatchuutigisukługu Jesus

³ Tavrakña tuunğaq isiğniqsuq Judas-mun atiqaqtuamun Iscariot-mik, ilañat qulit malğuk maliguaqtit.

⁴ Judas-ñum uqaqatigityağniğai qaukñich agaayuliqsit ałalatinitlu agaayyuvikpaum iluaqtitchiñiaqtinñ qanuq aatchuutigisukługu Jesus ilinittun.

⁵ Quviasukhutin akiqsruğaat akiligukługu maninmik.

⁶ Judas anigñiqsuq. Piviksraqsiugaqsiñigaa aatchuutigisukługu Jesus ilinittun iñuich nalupkağlugich.

*Itqanaiyalıq Jew-ηuruat Nıgıqpavikaanun
Atılınmun Apqusaakkauıgımk*

⁷ Akunniqsaami uvlua Puvlaksıgıniğılaam qaqqum tikiññıqsuq, taamna Apqusaakkauıhum ipnaiyaam tuqurviksraña.

⁸ Jesus-ηum tuyugıgik Peter-lu John-lu itnaqlugik, “Itqanaiyağıatku niğıqpalıksraqput.”

⁹ Apıqsruğniğıak, “Nani itqanaiyaquvisiguk?”

¹⁰ Jesus-ηum kiunıgik, “Isıgıptik nunaaqqımun paagısigıktik iñuk akiyaqtuaq qattamik imilıñmik. Malikkumaıktik isiqqan tupıgımun,

¹¹ suliasiiñ nipliutilugu iñua tupqum, ‘İlisautri nipliğñıqsuq, Nani inıqaqpich tuyugımiaqağvıñmik niğgıviksramnik ipnaimik piqasıgı!ıñja malıgıuaqtımmik niğıqpavikaami atıqaqtuami Apqusaakkauıgımk?”

¹² Uma urriqsuutıgisıgaatik inimik nallauraal-lagviuluumaqtuamik qullıgımi itqanaiılaamik in-uqsrañaiqlıgu. Tavrani itqanaiyaıhiñaurutik.”

¹³ Aullaqamik paqınnıgıak taatnatun Jesus-ηum uqalhatun, aasiiñ itqanaiyaqhutıñ niğıqpaviksramun atılınmun Apqusaakkauıgımk.

Atanğum Nullautchiğvia

¹⁴ Niğgıviksraqtıñ tikitman Jesus aquvınnıqsuq piqasıqhuni uqqıraqtınik.

¹⁵ Nipliutiniğai, “Niğıqatıgisullapiagıpsi uumiña ipnaimik niğıqpavikaami atıqaqtuami Apqusaakkauıgımk nagliksaanñaiññağma!

¹⁶ Uqautıgıpsi, niğıtqıññianıtkıga immiuma-nialhanunaglaan añaayuqautaani Agaayyutim.”

17 Taatnaanikami Jesus-ñum tiguplugu qallun, quyanigaa Agaayyun nipliqhuni, “Tigulugu taamna imillagvigisiun!

18 Uqautigipsi, uvakñaniñaglaan im-itqikkumiñaitchuja asiam misuğuanik aggigñiahanunaglaan Agaayyutim anjaayuqautaan.”

19 Jesus-ñum tiguplugu qaqquq quyanigaa Agaayyun. Avguqlugu qaqquq qaiññigaa nipliqhuni, “Taamna qaqquq timigigiga qaisauruaq ilipsitñun. Niggisiun itqakutigilugu uvanñun.”

20 Taatnatuntuuq, nigianikamiñ qallun qaiññigaa nipliqhuni, “Asiam misuğua uumani qallutmi Agaayyutim nutaaq sivunniugutigigaa taluğniqusiqługu aupkun maqikkauruamik ilipsitñun.”

21 “Atañii! İlapsisamma aquppiqatima qaiññiağaña.

22 İğñinja İñuum tuquruksrauniaqtuq Agaayyutim sivunniutaagun, aglaan nakliun iñunmi qaitchiruami ilaanik!”

23 Maliguaqtai apiqsruqtautiaqsiñiqsut avatmun nalliqsın qaitchiyummatiqaqmagaan ilaanik.

Uqavaağun Kamañağunnikun

24 Maliguaqtai qapiqtai İtrağniqsut nalliqsın kamañañiqsraugisipmagaan.

25 Jesus-ñum nipliutinigai, “Jew-ñunitchuat umialgich sanñiaqtut iñunmikni suli analatit taigukkautlatuplutin İlaurañitñik İñuich.

26 Aglaan taatnatun itchuksraunitchusi. Kamañañiqsrauruaq akunnapsitñi ilili nukaqliqsun suli sivulliuqti savaktitun.

27 Kiña kamanagniqsrauva —taamna aquvitluni nigiruaq naagaqaa taamna payuktaqtuaq? Tavrataamna aquppiruaq kamanatluktuq. Aglaan iqasiǵipsi payuktaqtun.

28 “Ilipsi, nayuǵipsitŋa uuktuaqsiupayaaqama.

29 Atrililugu aapaa aŋalatchitlasipkaǵiŋha uvannik, taatnatuntuuq aŋalatchitlasipkaǵisipmigiŋpsi.

30 Nigiqasiǵisigipsitŋa imiqasiǵilunalu aŋalatchiaqsiguma iñuŋnik, suli aquppiqasiǵisigipsitŋa taivrurmani atanniityaǵuma kinuviagiiñnik qulit malǵuŋnik iǵñiŋitñik Israel-ŋum.

Jesus Sivuniksriqiruaq Peter-m Piilaaksrananik

31 “Annaa, Simon! Naalaǵniŋlaǵiñ! Tuunǵaum uuktuaǵumiñaqsiñiǵaasi iluqasi, nautchirriqiri aviktuipmatun mukkaaksranik sanikluŋniñ.

32 Aglaan agaayyutigikpiñ ukpiqsriŋhiñ qapiquŋilugu. Utiguvich uvaŋnun sayyiǵisigitin aniqatiutin.”

33 Simon Peter-m kiuniǵaa, “Ataniiq, isiqtauqasiŋhiñaugikpiñ suli tuquqasiǵutin!”

34 Jesus nipliqsuq, “Peter, uqautigikpiñ, aqargiqpak qalǵuqtaǵaluaqnagu uvlaami piilaagisigikma piñasuniaglaan.”

Maniqagviglu Puukataǵlu suli Savikpak

35 Jesus-ŋum uqaanikami taavrurmiŋa apiqsruǵniǵai maliguaqtini, “Taimani tuyuǵikapsi manikuviiŋaaqhusi puukataiŋaaqhusilu sakpakkiŋaaqhusilu, inuqsraqpisi?” Kiuniǵaat, “Inuqsraŋitchugut.”

36 Jesus nipligñiqsuq, “Aglaan pakma, kiña maniqagvigaǵumi naagaqaa puukataqagumi saagaǵligik. Suli kiñapayaaq savikpaitchumi

tuniraksragigaa quppigaaani aasiin tauqsiguni savikpanmik.

³⁷ Uqautigipsi, Taamna uqaqiq aglausimaruaq Agaayyutim makpigaañiñi atuumaruksrauruq, itna ‘Irrutinigaat savamaqluktuatun.’ Iluqaan aglausimaruaq uvapkun immiumakkauniaqtuq.”

³⁸ Maliguaqtit nipligñiqsut, “Ataniiq, uvva malguk savikpaak!” Kiuniñgai, “Tavra apai!”

Jesus Agaayuruq Iggiñmi Atiliñmi Olives-mik

³⁹ Jesus aullalgiññiqsuq iggimun atiliñmun Olives-mik piragigimisun, aasiin maliguaqtaiñ malikkaat, [aglaan Judas malinitchuq.] ⁴⁰ Tikitñamin taruñ nipliutiniñgai, “Agaayulusi ukpiqsrisingit chumausili uuktuaqsiugupsi.”

⁴¹ Tavrakña aullaqtaallakhuni sitquqhuni agaayuniqsuq.

⁴² Nipligñiqsuq, “Aapaan, pisuhigiyupku piigun qallutaa nagliqsaalhum uvañniñ. Uvaña pisuhiginilaaptun aglaan pisuhin savaañuli.”

⁴³ [Isagulgum qilañmiñ sagviutiniñgai sayyiqługu.

⁴⁴ Ihuilliuppakun agaayuniqsuq piliqitlukhuni, aasii ilaan siiqspakña kataktuq auktun nunamun.]

⁴⁵ Makitnami agaayuhigimiñniñ utiqhuniasiiñ maliguaqtimiñun tavra paqinniñgai siñiktuat, minguhutin ihuilliupaitlutin.

⁴⁶ Nipliutiniñgai, “Suvaata siñikpisi? Makillusi, agaayyutitchi ukpiqsrisingit chumausili uuktuaqsiugupsi.”

Tiguniñgat Jesus

47 Jesus uqaqtitlugu iñugiaktuat iñuich tikiññiqsut, sivulliqługich Judas-ñum, ilañata qulit malğuk maliğuaqtit. Utlakługu Jesus kuninñigaa.

48 Aglaan Jesus nipliutiniğaa, “Judas, kunikługu aatchuutigiviun Iğñiña Iñuum?”

49 Maliğuaqtit nayuutiruat Jesus-mi tautukamitruñ taamna atuumaruqaq uqautiniğaat, “Ataniiq, atuğlavut savikpavut!”

50 İlanata anauniğaa qaukhiata agaayuliqsit savaktaa siutaiqsıqlugu taliqpianik.

51 Aglaan Jesus nipliğñiqsuq, “Anñaa! Apaiqsuq!” Aksikługu iñuum siutaa mamitinniğaa.

52 Taavruma aquagun Jesus-ñum nipliutiniğai qaukñich agaayuliqsit suli aňalatinich agaayyuvikpaum iħuaqtitchiñiaqtinñ suli sivulliuqtıgruat tikitchuat aiplugu ilaa, “Aatai, tikitchuksrauvisi savikpaligaagusi anautanıglu uvaña liilaa sava-maqlıkti?”

53 Nayuğagıksi agaayyuvikpanmi uvlugagıpman tiguniatlaitchipsitña. Aglaan pakma savagviksragıgiksi sanñiagun taaqtuam.”

Peter-m Piılaağiniğaa Jesus

54 Tamatkua tiguplugu Jesus aullautiniğaat tupqanun qaukhiata agaayuliqsit, suli Peter-m malıñniğai taavakñatluk.

55 İkniqagñiqsut silataani tupqum, aasii Peter-m ilalıñniğai aquppiruat tavrani.

56 İlanata pirit ağnam tautunniğaa Peter aquppiruaq sanıgaani ikniğum. Qiñiqługu nalinıñaaqlugu nipliutiniğaa, “Una iñuk piqataupmiruaq Jesus-mi!”

57 Aglaan Peter piılaağniqsuq, “Ağnaaq, nalugiga!”

58 Kiñuurañagun iñuk ilitchuqsripmiñiqsuq Peter-mik nipliqhuni, “Ilvich, ilagigaatintuuq taapkua!” Aglaan Peter-m kiuniğaa, “Naagga, ilaginitchaatña.”

59 Sassağniğum kiñuagun atlam iñuum qapınaiqhuni upyañniğaa, “İlumun una iñuk piqataupmiruaq Jesus-mi, atakkii Galilee-ğmiuñuruq!”

60 Aglaan Peter-m kiuniğaa, “Nalullapiagiga sumik uqaqtilaan.” Uqaqtitlugu tavrakñatchiaq aqargiqpak qalğuqtağniqsuq.

61 Atangurum qiviaqhuni tautuñniğaa nalinñaaqlugu Peter, aasii Peter-m itqağniğaa atangum nipliha inmiñun, “Aqargiqpak qalğuqtağaluaqnagu uvlaapak piilaagutigigisigikma piñasuniaglaan.”

62 Peter tavra anipluni qianiqsuq iñuilliullapiaqhuni.

Jesus Mitautigigaat Anaullaqługulu

63 İñuich munaqsriuat Jesus-mik mitautig-iniğaa anaullaqługulu.

64 Matuplugik irrak apiqsruğniğaat, “Kia anau-vatin? Nalautchagıñ?”

65 Nipliutipmiñiğaat iñugiaktuanik pisaanñatinik.

Jesus Uqaqsittaagvinmi

66 Uvlaağucman Jew-ñuruat sivulliuqtiğruat qaukñich agaayuliqsitlu aglaliqiritlu katiniqsut, aasiñ Jesus tikiutinigaat uqaqsittaqaqtichirinun,

67 nipliqhutiñ, “Uqautitigut! İlvich Christ-ñuvich, taimña akiqsruutauruaq Anniqsuqti?” Jesus-ñum kiuniğai, “Uqautigupsi ukpiğiniañitchipsitña;

68 suli apiqsruḡupsi apiqsruutmik kiuyu-miñaitchipsitḡa.

69 Aglaan uvakḡa Igñiḡa Iñuum aquppigisiruḡ tunḡaani taliḡpian Agaayyutim piḡaqtuam sanḡipayaamik.”

70 Iluḡatiḡ nipliḡñiqsut, “Ilvich, Igñiḡivatin Agaayyutim?” Kiuniḡai, “Ilipsi, uḡaqtusi Igñiḡiniḡlunḡa.”

71 Kiisaimmalu nipliḡñiqput, “Inuḡsranḡaiqsugut ilisimarimik! Tusaagikput qanuḡ nipliḡha.”

23

Jesus Pilate-muutiniḡaat

1 Iluḡatiḡ iñuich makitlutiḡ Jesus Pilate-muutiniḡaat kavanaauruamun.

2 Tavrani pasiaqsiñiḡaat Jesus itnaqhutiḡ, “Iḡitchuḡigikput una anḡun killukuaqtitchiḡha iñuptiknik atakkii uḡautiniḡai akiliḡunḡitḡugich taxsinik Caesar-mun Rome-mi. Uḡautiniḡaisuli ilaa Christ-ḡunipluni umialik.”

3 Pilate-ḡum apiqsruḡniḡaa, “Umialigivatin Jew-ḡuruat?” Jesus anḡiḡniqsuḡ, “Aa, nalauttutin.”

4 Taamna atuumaanikman Pilate-ḡum nipliutiniḡai qaukḡiḡich agaayuliqsit iñugaaḡruillu, “Iḡitchuḡiḡitḡchuḡa patchisiksramik uumani anḡutmi.”

5 Aglaan qapiḡaipsauraqtut, “Iḡisauttutimigun aḡayagaḡigai iñuich iluḡaani Judea-mi. Aullaqniiruḡ Galilee-mi pakma maunḡaḡhuniasiiñ.”

Jesus Herod-muutiniḡaat

6 Pilate-ḡum tusaakamiuḡ taamna apiqsruḡniḡaa, “Una anḡun Galilee-ḡmiuḡuva?”

7 Iłitchuǵikamiuŋ Jesus-ŋum agǵiqsilaaŋa nunamiñ aŋalataŋaniñ Herod-ŋum, tuyuǵiniǵaa Herod-mun tavraniitmiñiqsuamun Jerusalem-mi.

8 Herod quviasupiaǵataǵniqsuq tautukamiuŋ Jesus, atakkii tusaaplugu suli qıñiǵummiuǵlugu inilǵatluk. Tautukkummiuǵniqsuq Jesus savakpan quviqnaqtuanik.

9 Herod-ŋum apiqsruqtaaqsiñiǵaa Jesus iñugiaktuanik apiqsruutinik, aglaan Jesus-ŋum kiunjiññiǵaa.

10 Qaukłinjich agaayuliqsit suli aglaliqirit qapıŋaipsauraqhutiŋ pasiǵniǵaat Jesus.

11 Herod-ŋum aŋuyyiuqtaiñlu mitautiginiǵaat Jesus suvasaǵinıtługu. Atipkaǵlugu atangum atnuǵaallautanjanik utiqtinniǵaat Pilate-mun.

12 Taavrumani uvlumi Herod-lu Pilate-lu ilauraǵiiksinniqsuk sivuani uumigiikkaluaqtuak.

Jesus Tuquruksraǵuǵaat

13 Pilate-ŋum katipkaǵniǵai qaukłinjich agaayuliqsitlu sivulliuqtit iñuıllu,

14 suli nipliutiplugich tamatkua, “Tikiutigiksi una aŋun uvaŋnun nipliqhusi sivulliul-lautaniññiplugich iñuich. Isivǵiǵaluaǵlugu sivuqqapsitñi paqitlaitchiga savamaǵluutiqaǵlugu pasiǵutipsitñik.

15 Unniñ Herod-tuuq paqitchinıtchuq agvisik-sramik, atakkii utiqtitqinñiǵaa uvaptiknun. Una aŋun piıtchuq sumik tuqurrutauyumiñaqtuamik ilaanun.

16 Taatnaǵluŋa ipiǵaqtuqtitqaǵlugu aullaqtitk-isigiga.”

17 [Pilate patchisaiqsitchisuuruq atautchimik isiqtamik niġiqpagvikaam uvluani].

18 Iñugaagruich niplianiqsut, “Tuqqutchiuñ taamna iñuk aasiiñ tigutaaqtañaiqsillugu Barabbas!”

19 (Barabbas isiqtauniqsuq atakkii ðaupluni tamatkunani aġayakhutiñ nunaqqqimi tuqqutchiruani).

20 Pilate-ñum Jesus patchisaigukkaluaġaa. Taatnamik uqaġvigittikkaluġai iñugaagruich.

21 Aglaan iġialaniqsut nipitusiplitiñ, “Kikiaktuutisiuñ! Kikiaktuutili sannigutamun!”

22 Pilate-ñum piñatchiqługu nipliġñiqsuq, “Sumik savamaqłuutiqaqpa? Paqitchiñitchuñ sumik tuqurrutauyumiñaqtuamik ilaanun. Ipiġaqtuqtillugu patchisaigisigiga.”

23 Aglaan iġialapsauraġniqsut kikiaqtuutirak-sraupiagñiplugu sannigutamun. Kiisaimmalu iġialaġmiktigun akimavut.

24 Uvvaasiiñ Pilate-ñum atanniġñiġaa Jesus kip-iqniugutaatitun.

25 Pilate-ñum pituiġñiġaa Barabbas pisukkanat, taamna isiqtauruq atakkii ðaupluni tamatkunani aġayakhutiñ iñuaqtuani, aasiiñ qaitługu Jesus ilinjitñun pisuhatitun.

Jesus Kikiaktuutigaat Sannigutamun

26 Anjuyyiuqtit sivulligñiġaat Jesus. Pisullaġmiñ paaqsiñiqsut iñuñmik Cyrene-naġmiumik atiqaqtuamik Simon aitmuktuamik nautchiivniñ. Tamatkua nunuriñiġaat akiyaġiaquplugu sannigutamik aquagun Jesus-ñum.

27 Iñugiallapiaqtuat iñuich malinñigaat. Akungatni itmiñiqsut aġnat qairuat uigualaplutiñ.

28 Jesus-ñum kinñiaqami nipliutiniġai, “Aġnaanġisii Jerusalem-ñum! Qirratiginasitña aglaan qirratigisitchi ilipsitñun qitunġapsitñunlu.

29 Atakkii uvlut qallirut iñuich nipliġisilhat, ‘Quvianamiurut taapkua aġnat qitunġaitchuat sinġaiyautlaitchuatlu miluktitchisimaitchuatlu.’

30 Taivrumani uvlumi iñuich nipliġisirut igġiñun, ‘Katagitchi uvaptiknun!’ suli qimiġaanun, ‘Iriqtigut.’ *Hosea 10:8*

31 Atakkii taatnatun irrutikpatruñ patchi-saitchuaq pakmapak, qanutun irrutriñiaqmivat iñuñnik taimanigu?”

32 Malġuk atlak iññuk, iluqatik sava-maqluksimaruak, tuqqutauruksraupmiñiqsuk piqataulugik Jesus-mi.

33 Añuyyiuqtit tikiññiqsut atiqaqtuamun “Saunġa niaqum.” Tavrani kikiaktuutiniġaat Jesus suli taapkuak savamaqluksimaruak piqasiqlugu, ilaqataa taliqpian tunġaanun suli ilaqataa saumian tunġaanun.

34 Jesus nipliġiñiqsuq, “Aapaan, natqigutik-kich tamatkua iñuich! Nalugaat sumik savaaqaqtilaaqtin.” Avguġniġaich atnuġaanġi nalautchaġautigiplugich.

35 Iñuich qichaqtuat tautuktuagñigaat. Jew-ñuruat sivulliuqtiñisa mitautiginiġaat, “Annautiraġigai atlat. Ki anniqsuġli inmiñnik Christ-ñuyumi, Anniqsuqti akiqsruutauruaq Agaayyutim piksraqtaagikkañ!”

36 Añuyyiuqtit mitautigipmiñigaat. Utlaklugu aatchuġniġaat sunġaġnitchuamik misuqqumik

37 niqliqhutin, “Anniqsugıñ ilipnik umialigikpatin Jew-ηuruat!”

38 Niaquan qulaagun aglaklugich uqałhich, “Taamnauvva umialgat Jew-ηuruat.”

39 İlaqataan savamaqluksimaruum nivınaruam uqağniqluktaqmıñıgaa, “Christ-ηuguvich anniqsugıñ ilipnik uvaguglu!”

40 Aglaan İlaqataan İñıqtıgıñıgaa niqliqhuni, “Talugıñitpiuη Agaayyun? Tuqqutaksraurutin-tuuq İlaatun.

41 Tuquniaqtuguk nalautlugu atakkii taatnağnaqhunuk; aglaan taamna savaaqanıtchuq pigiitchuamik.”

42 Aasiñ nipliutiniğaa, “Jesus, itqağıllanıanηa tikitchuvich anıayuqautipnun!”

43 Jesus-ηum nipliutiniğaa, “Akiqsrugıkpıñ, marumani uvlumi piqasıgısigikma utaqqıvinmi.”

Jesus Tuquruq

44 Uvluc qitiqqucman siqıññaagınaiğniqsuc taaqsıpluni nunapayaami piñasunun İlipman sassaq;

45 talukuyaaq [sapukutchiutauruaq] nivınaruac agaayyuvikpañmi siiksiğniqsuc tatpichakηa takununıaaglaan.

46 Jesus nıpaalalıgıniqsuc, “Aapaan! Argaknun İligıga İrrusıga!” Taatnaanıkami tuqunıqsuc.

47 Rome-mağmiut qaukđata anıuyıuqtıt tautuklugu tamanna atuumaruac kamaksrugıñıgaa Agaayyun niqliqhuni, “İlumutun taamna anun nalaunηaruq!”

48 Iñuich katiruat qinǵiaqługu kikiaktuutrıliq tautukamitruñ tamanna atuumaruaq, utiǵniqsut kinunıǵmiknun ipıqtutchallapiaqhutiñ.

49 Iluqatiñ tamatkua ilisimaruat Jesus-mik ilagiplugıllu aǵnat malıktuat Galilee-miñ qichagıniqsut taiñakñatluk qinǵiaqhutiñ.

Jesus İluviǵñıǵaat

50-51 Iñuqaqmıñıqsuq atiliñmik Joseph-mik Arimathea-ǵmıumik, nunaaqqimiñ Judea-mi, nalaunñaruuaq qanutitanıitchuaǵlu iñuk, sulı utaqqıñıqsuaq tikiñiqsranınik añaayuqautaan Agaayyutim. İlaugaluaqhuni uqaqsittaagtıtchirini anıqataunıñıñıqsuq sıvunniuuqmata tuqqutçukługu Jesus.

52 Joseph-ñum utlautipluni Pilate-mun apiqsruutiginiǵaa timaa Jesus-ñum pisukługu.

53 Tavrakña atqaqługu timaa Jesus-ñum, nımiqsruǵniǵaa ukiñhaaǵıksaamik, ilipluguasıiñ iluviliuqtamun uyaǵañmi atunǵañıitchuamun.

54 Iluqani tamanna atuumanıqsuq miñguiqsiaǵvium uvlua aullaǵnıiyasıpman.

55 Aǵnat malıktuat Jesus-mik Galilee-miñ malıñıǵaat Joseph tautukługuasıiñ qanuq Jesus-ñum timaa ilıpmagu iluviǵmun.

56 Utiqhutiñ kinunıǵmiknun itqanaiyaǵniǵaich tipraǵıksautilgich uqsruǵutıksrai timaan Jesus. Jew-ñuruat miñguiqsiaǵviatni miñguiqsıǵniqsut kamagıplugu tillisaa Moses-ñum.

24

Jesus Anıpkakkauruq Tuquñıǵmiñ

1 Uvlaatchauranani sivullium uvlum akunniqsaami aġnat iluviġmuniqsut saagaqhutiŋ tipragiksautiliŋnik uqsruġutiksraiŋik itqanaiyaagmiknik.

2 Paqinnigaat uyaġak aqsraqtiŋaniqsuaq paanianiŋ iluvġum.

3 Tavraasiiŋ isiqamiŋ paqingiŋniġaat timaa atanguruam Jesus.

4 Qanuqsausiuqtitlugich tavrakŋatchiaq malġuk aŋutik qitŋagnaqtuanik atnuġaallak qichaġniqsuk saniġaatni.

5 Iqsitchakhutiŋ aġnat sikinniqsut nunamun. Aŋutik nipliutiniġaich, “Suvaata tautugiaqpsi iŋnuuruamik akunġatni tuqunaruat?”

6 Uvaniingitchuq atakkii iŋugutqiksuq. Itqallaksiuŋ qanuq uqaqtilaana ilipsitŋun Galileemiinŋaġmiŋi, itna,

7 ‘Iġniŋa Iŋuum qaisauruksrauruq killuuruanun iŋunun kikiaktuutikkauluni, aasiiŋ piŋayuatigun uvlut aŋitqikkumapluni iŋuuliġmun.’ ”

8 Aġnat itqaġniġaat uqaġikkaŋa.

9 Utiqhutiŋ iluviġmiŋ uqautiniġaich qulit atausiq maliguaqtit atlatlu iluqaitŋik tamatkuniŋa.

10 Taapkua aġnat Mary Magdalene, Joanna-lu, Mary-lu aakaŋa James-ŋum, suli atlat aġnat. Uqautiniġaich uqqiraqtit tamatkuniŋa atuumaruanik iluviġmi.

11 Aglaan maliguaqtit isumaniqsut aġnat piŋiliqinipluġich. Taatnamik ukpiġiŋiŋniġaich.

12 Aglaan Peter makitiqhuni aqpaliqsruġniqsuq iluviġmun; auġrukami tautuŋniġaa nimġutaa ukiŋhaagiksuaq kisian. Kiŋuniġmukhuni

quviġusuutiginiġai tamatkua atuummiruat.

Pisukkataaġniqsuk Emmaus-mun

¹³ Taavrumani uvlumi malġuk Jesus-ġum maliguaqtik nunaaqiuramunġiaġniqsuk atiliġmun Emmaus-mik, uġasiksilaqaqtuaq tallimat malġunġi mile-lanik Jerusalem-miñ.

¹⁴ Pisullaġmik uqaġniqsuk iluqaanik atuumaruaramik.

¹⁵ Uqqaagiksitoluġik Jesus pisuqasiġniġik;

¹⁶ tautukkaluaġniġaak aglaan ilisaġinġiñiġaak.

¹⁷ Jesus-ġum nipliutiniġik, “Sumik uqaqpisik pisuktuallaptikni?”

Qichaqpaallaġniqsuk alianaqsiplutik.

¹⁸ Ilaqataan atilġum Cleopas-mik apiqsruġniġaa, “Kisivich naluvalunġisutin Jerusalem-mi atuumapman tamanna ikpaksravak.”

¹⁹ Jesus-ġum apiqsruġniġik, “Sunik?” Kiuniġaak, “Tamatkuniġa atuumaruanik Jesus Nazareth-miumun. Taamna aġun sivuniksriqirauniqsuq saġniqaqtuaq uqaġimigun savaagmigunlu sivuġaatni Agaayyutimlu iñuillu.

²⁰ Qaukġinich agaayuliqsipta suli sivulliuqtipta sivunniġniġaat kikiaktuutitquplugulu tuqqutautquplugulu.

²¹ Niġiugaġigaluakkaqput ilaanunipluġu tasuq-sairuksraupluġu Israel-aagmiunik. Marrumani uvluni piġayugiġaat atuumapmanaglaan.

²² Ilapta aġnat tupakkaatigut pitlukġuguunniñ. Taapkua utlautiniqsut qauniuraami iluviġmun,

²³ aglaan paqingiñiġaat timaa. Utiqamiġ nipliġniqsut tautuniplutiġ isagullaġnik uqautriraġnaġnik Jesus iñuunipluġu.

24 Ilavut utlautiniqsut iluvigmun paqitlugu taat-natupiaq agnat uqalhatitun, aglaan qiñinjitmiñigaat Jesus.”

25 Tavralli Jesus-ñum nipliutiniġik, “Qanutun isumailaaqtigivisik! Qanutun sukaisigivisik ukpiqsriħksrapsitñik supayaanik sivuniksriqirit uqautaitñik!

26 Uqaġniġugaut Christ, Anniqsuqti akiqsruu-tauruaq nagliksaaqtuksrauniplugu tamatkuniña isigaluaqani kamanautmiñun.”

27 Jesus-ñum ilitchuġipkaġniġik uqautigikkau-ruanik inmigun iluqaitñi Agaayyutim uqalhiñi, aullaġniipluni makpiġaaniñiñ Moses-ñum suli aglanitñiñ iluqatin sivuniksriqirit.

28 Qallikamiñ nunaaqqiuramun igliġvinmiknun, Jesus pisuktuiñaġniqsuq qaaniññaġniaqtuatun.

29 Aglaan nutqaqtinnigaak nipliqhutik, “Ittual-lagiñ uvaptikni. Taaqsisiaqsigaatigut.” Malikħugik nayuġniġik.

30 Jesus aquvinniqsuq niġiqasiġukħugik. Tigusikami qaqqumik quyanigaa Agaayyun. Avguqlugu qaqquq qaiññigaa iliniknun.

31 Irratik anmaqmata ilisaġiaqsiliġniġaak. Aglaan qiñiġnaiqsiniqsuq ilinikniñ.

32 Uqaaqsiñiqsuk inmiknun, “Uu-naaqsaagaluqaqpiñuk uummatiptikni uqaqatigip-matiguk tumitchaani suli kanjipsipkaqlugu Agaayyutim uqalħa uvaptiknun.”

33 Maksriħhutik utiqtiġniqsuk Jerusalem-mun. Paqinnigaik qulit atautchich maliguaqtit katimaqatigaqtuat atlanik.

34 Tamatkua katimaruat niplianiqsut,

“Atanguruaq anitqinñiqsuq ilumun! Sagvigñiqsuq Simon-mun.”

³⁵ Malguk utiqtiqtuak uqautiniğaich atuumaruamik tumitchaani suli qanuq iliniknik ilisaqsriğimiknik Atanıgmik avguipman qaqqumik.

Jesus Sagviqsuq Malıgıuaqtimiñun

³⁶ Malguk uqaqtitlugik taavrumıña, tavrakñatchiaq atanıq Jesus qichaaniktıgñiqsuq akungatni nipliutiplugich, “Tutqiutiqağitchi!”

³⁷ Tatamitchañniqsut atakkii tautukkasunıñaqhutinı aliuqtumik.

³⁸ Aglaan nipliutiniğai, “Suvaata tupaktiqpisi? Suvaata ukpiqsriñitpisi?”

³⁹ Tautuksigich argatka isigatkalu. Uvanıupiaqturıña. Aksıglıña ilıtchuğiniaqtusi. Atakkii aliuqtuq timiqañitchuq saunıqangıtılunılu uvaptun.”

⁴⁰ Uqaqami taavrumıña qinıqtitkai argañmiñik suli isiganımiñik.

⁴¹ Malıgıuaqtit ukpigilguiñıgıaatsuli aglaan quviğusukhutinı quviasullapiaqhutinılu. Jesus-ınum apiqsruğniğai, “Uvani niqiksraqaqpisi?”

⁴² Aatchuğniğaat ıgaamik iqalunımik.

⁴³ Tiguplugu niğiniğaa sivuğaatni.

⁴⁴ Tavra nipliutiniğai, “Tamatkua uqautigikkatka ilipsitñunimma nayuutinıgıma ilipsitñi, suapayaaq atuumanıgıniplugu aglausımaruatun uvapkun malığutaksraña Moses-ınum suli aglaañitñi sivunıksriqirit suli Psalms-ni.”

⁴⁵ Tavra anımağniğai isummatinıch kanıqsitquplugich uqałhanik Agaayyutim.

46 Nipliutiniġai, “Taamna aglausimaruq, Christ, Anniqsuqti akiqsruutauruq, naglik-saaqtuksrauruq tuqulunilu anjtiqiksusraupluni tuqunaruaniñ piñayuatigun uvlut,

47 suli atqagun tusaayugaagiksuaq qu-liaqtuakkaugisiruq isummitqilikon suli natqutikkauhikon killuqsautiniñ iñunun nanipayaaq, aullaġniilugu Jerusalem-miñ.

48 Ilisimaraugisirusi tamatkunuuna.

49 Tuyuġisigipsi Irrusilla autamik Agaayyutim akiqsruutigikkañanik. Utaqqiruksraurusi nunaqqimi sanjim pakmakña tik-iññañhanunaglaan ilipsitñun.”

Jesus Qiļanmuutikkauruq

50 Jesus-ñum annisiniġai nunaqqimiñ Bethany-m tuñaanun. Tavrani isaklugich argañni piliutiksriññiġai maliguaqtini.

51 Jesus agaayutillaisa aullautikkauniusuq pakmuña.

52 Maliguaqtit agaayyuviginigaa utiqhutiñaasiñ Jerusalem-mun quviasullapiagataqhutiñ.

53 Ataramik agaayyuvikpañmiinnisut [nangaqługu] quyaplugu Agaayyun.

cxxvii

**Ippitchuat Makpig^{aat} - Agaayyutim Uqalhi
Inupiatun**

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6